

RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM W 2009 R.

Opracowanie publikacji pod kierownictwem:

Przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego EWY SZKIC-CZECH

Redakcja merytoryczna:

Pracownicy Opolskiego Ośrodka Badań Regionalnych oraz Wydziału Badań Ankietowych

Grafika i skład komputerowy:

Jolanta Bardoń

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna w Internecie: www.stat.gov.pl

Druk: Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Wydział Poligrafii w Legnicy
Nakład: 60 egz. Format: B5

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

- Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.
Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak * – oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.
Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
Znak # – oznacza, że dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

- tys. = tysiąc
zł = złoty
ha = hektar
r. = rok
cd. = ciąg dalszy
dok. = dokończenie
nr (Nr) = numer
poz. = pozycja
pkt = punkt
tabl. = tablica
Dz.U. = Dziennik Ustaw
m.in. = między innymi
np. = na przykład
tj. = to jest
PKD = Polska Klasyfikacja Działalności

*Statystycy opolscy dedykują to opracowanie
swojemu województwu pozostając z nadzieją,
że w ten sposób służą jego dalszemu rozwojowi.*

*The Opolean statisticians dedicate this
elaboration to their voivodship with the hope that
this way they serve its further development.*

PRZEDMOWA

Problematyka zatrudnienia oraz miejsc pracy jest problematyką szczególnie istotną w warunkach: globalizacji rynków i konkurencji, przynależności Polski do wspólnoty krajów europejskich zjednoczonych gospodarczo oraz postanowień Traktatu z Schengen. Specyfika województwa w tych okolicznościach nabiera szczególnego znaczenia w odniesieniu dla zagadnień rynku pracy, które stanowią problematykę niniejszej publikacji.

„Rynek pracy w województwie opolskim w 2009 r.” jest kontynuacją publikacji cyklicznej poświęconej problematyce rynku pracy w województwie opolskim. Celem opracowania jest przedstawienie specyfiki oraz kierunków zmian zachodzących na rynku pracy województwa opolskiego na przestrzeni lat 2008–2009 oraz w wybranych aspektach w retrospekcji do roku 2000.

Publikacja składa się z uwag ogólnych, komentarza analitycznego, części tabelarycznej i graficznej.

Zakresem obejmuje w szczególności informacje o pracujących, poziomie i ruchu zatrudnionych, popycie na pracę, strukturze i wielkości bezrobocia rejestrowanego, przeciętnych wynagrodzeniach, aktywności ekonomicznej ludności oraz świadczeniach emerytalnych i rentowych. Ponadto prezentuje dane dotyczące zatrudnienia w warunkach zagrożenia oraz wypadków przy pracy.

W celu możliwie pełnego ujęcia zjawisk zachodzących na rynku pracy dane zaprezentowano w różnych układach strukturalnych, m.in. według płci, sektorów, form własności, sekcji PKD, jak również terytorialnych według podregionów, powiatów i gmin.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży szerokiemu gronu odbiorców problematykę rynku pracy w województwie opolskim, będzie stanowić bazę wyjściową do poszerzania wiedzy z tego zakresu oraz okaże się pomocna przy planowaniu i podejmowaniu strategicznych decyzji dla rozwoju regionu.

Z wdzięcznością przyjmę wszelkie uwagi, sugestie oraz propozycje zmian w dotychczasowej formule publikacji, które proszę kierować na adres SekretariatUSopl@stat.gov.pl.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Opolu

Ewa Szkic-Czech

Ewa Szkic-Czech

PREFACE

The issues of employment and jobs are the particularly essential ones in the conditions of: globalization of markets and competition, Poland's affiliation with the union of european countries unified economically, and the provisions of the Schengen Treaty. The specificity of a voivodship in these circumstances acquires a particular significance with reference to problems of the labour market which constitute the issues of the present publication.

"The labour market in the Opolskie Voivodship in 2009" is a continuation of the cyclical publication devoted to issues of the labour market in the mentioned here voivodship. The goal of the study is the presentation of the specificity and trends of changes occurring on the labour market of the Opolskie Voivodship within the space of the years 2008 and 2009, and in chosen aspects – in retrospect to the year 2000.

The publication consists of general remarks, an analytical commentary, a tabular and a graphic part.

By range it embraces especially information on employed persons, the level of employment and labour turnover, the demand for labour, structure and size of registered unemployment, average wages and salaries, economic activity of the population as well as retirement pay and pension benefits. Moreover it presents data concerning the employment in hazardous conditions and also accidents at work.

In the aim of the presentation as full as possible of the phenomena occurring on the labour market, data are shown in various structural systems, among other things: by sex, sectors, forms of ownership, PKD sections, powiats and gminas.

My hope is that this study will bring closer to a wide range of users the issues of the labour market in the Opolskie Voivodship, and will be the starting basis for broadening the knowledge in this scope, and will be helpful in planning and taking strategic decisions for the development of the region.

I will gratefully accept any comments, suggestions and proposals for changes in the hitherto existing formula of the publication, which are to be sent, please, to the e-mail address: sekretariatUSopl@stat.gov.pl.

*Director
of the Statistical Office in Opole*

Ewa Szkic-Czech
Ewa Szkic-Czech

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Tabl. Table	Str. Page
Uwagi ogólne <i>General notes</i>	x	9
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	12
Wprowadzenie <i>Introduction</i>	x	22
Uwagi analityczne <i>Analytic comments</i>	x	25
Podsumowanie <i>Summary</i>	x	83
TABLICE TABLES		
Wybrane dane warunkujące sytuację na rynku pracy <i>Selected data conditioning the situation on labour market</i>	1(1)	84
Pracujący <i>Employment</i>		
Pracujący według płci i sektorów własności <i>Employed persons by sex and ownership sectors</i>	1(2)	85
Pracujący według sektorów własności, sekcji i działów <i>Employed persons by ownership sectors, sections and divisions</i>	2(3)	86
Pracujący według sektorów własności, podregionów i powiatów <i>Employed persons by ownership sectors, subregions and powiats</i>	3(4)	88
Pracujący według płci, sektorów ekonomicznych, podregionów, powiatów i gmin w 2009 r. <i>Employed persons by sex, economic sectors, subregions, powiats and gminas in 2009</i>	4(5)	89
Przyjęcia do pracy według sekcji w 2009 r.. <i>Hires by sections in 2009</i>	5(6)	92
Zwolnienia z pracy według przyczyn oraz sekcji w 2009 r. <i>Terminations by reasons and sections in 2009</i>	6(7)	93
Wolne miejsca pracy według sektorów własności i sekcji <i>Vacancies by ownership sectors and sections</i>	7(8)	93
Wolne miejsca pracy według wybranych zawodów i sekcji <i>Vacancies by selected occupations and sections</i>	8(9)	94
Nowo utworzone miejsca pracy według sektorów własności i sekcji <i>Newly created jobs by ownership sectors and sections</i>	9(10)	94
Zlikwidowane miejsca pracy według sektorów własności i sekcji w 2009 r. <i>Liquidated jobs by ownership sectors and sections in 2009</i>	10(11)	95
Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	11(12)	95
Bezrobocie rejestrowane <i>Registered unemployed persons</i>		
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia <i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	1(13)	96
Bezrobotni zarejestrowani według wybranych kategorii, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by selected categories, subregions and powiats in 2009</i>	2(14)	96

	Tabl. Table	Str. Page
Napływ bezrobotnych <i>Inflow to unemployment</i>	3(15)	97
Odpływ bezrobotnych <i>Outflow from unemployment</i>	4(16)	98
Odpływ bezrobotnych z powodu podjęcia pracy <i>Outflow from unemployment because of taking up job</i>	5(17)	98
Bezrobotni nowo zarejestrowani według podregionów i powiatów <i>Newly registered unemployed persons by subregions and powiats</i>	6(18)	99
Bezrobotni wyrejestrowani według podregionów i powiatów <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls by subregions and powiats</i>	7(19)	100
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia oraz stażu pracy w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by duration of unemployment, age, educational level and total work seniority in 2009</i>	8(20)	101
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by age, podregions and powiats in 2009</i>	9(21)	102
Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by educational level , subregions and powiats in 2009</i>	10(22)	102
Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by work seniority, subregions and powiats in 2009</i>	11(23)	103
Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Registered unemployed persons by duration of unemployment, subregions and powiats in 2009</i>	12(24)	104
Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych bez prawa do zasiłku <i>Selected categories of the registered unemployed not entitled to benefit</i>	13(25)	104
Bezrobotni zarejestrowani bez prawa do zasiłku według podregionów i powiatów <i>Registered unemployed persons not entitled to benefit by subregions and powiats</i>	14(26)	105
Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych zamieszkałych na wsi <i>Selected categories of registered unemployed persons in the rural areas</i>	15(27)	106
Bezrobotni zarejestrowani zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia oraz stażu pracy w 2009 r. <i>Registered unemployed persons in the rural areas by duration of unemployment, age, educational level and work seniority in 2009</i>	16(28)	106
Bezrobotni zarejestrowani zamieszkali na wsi według podregionów i powiatów . <i>Registered unemployed persons in the rural areas by subregions and powiats.</i>	17(29)	107
Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy w 2009 r. <i>Selected categories of registered unemployed persons with a specific situation on the labour market by age, educational level, duration of unemployment and work seniority in 2009</i>	18(30)	108
Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy według podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Selected categories of registered unemployed persons with a specific situation on the labour market by powiats in 2009</i>	19(31)	109
Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy <i>Job offers notified in powiats' labour offices</i>	20(32)	110

	Tabl. Table	Str. Page
Wynagrodzenia <i>Wages and salaries</i>		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji <i>Average monthly gross wages and salaries by positions and sections</i>	1(33)	111
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów własności i sekcji <i>Average monthly gross wages and salaries by ownership sectors and sections</i>	2(34)	111
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji, podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Average monthly gross wages and salaries by sections, subregions and powiats in 2009</i>	3(35)	112
Aktywność ekonomiczna ludności <i>Economic activity of the population</i>		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej <i>Economic activity of the population aged 15 and more</i>	1(36)	113
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r. <i>Economic activity of the population aged 15 and more by educational level in IV quarter 2009</i>	2(37)	113
Warunki pracy <i>Work conditions</i>		
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji <i>Persons working in hazardous conditions by sections</i>	1(38)	114
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według podregionów i powiatów <i>Persons working in hazardous conditions by subregions and powiats</i>	2(39)	115
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) <i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)</i>	3(40)	116
Poszkodowani w wypadkach przy pracy oraz liczba dni niezdolności do pracy spowodowanych wypadkami według podregionów i powiatów w 2009 r. <i>Persons injured in accidents at work and number of days of inability to work due to these accidents by subregions and powiats in 2009</i>	4(41)	117

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści
English version: preface, contents

UWAGI OGÓLNE

1. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

Zmiany klasyfikacji wynikają z potrzeby harmonizacji statystyk gospodarczych w ramach Unii Europejskiej i zgodności z obowiązującymi standardami na poziomie światowym oraz potrzeby uwzględnienia nowych rodzajów działalności, które pojawiły się w gospodarce w ciągu ostatnich lat.

Wprowadzone zmiany w klasyfikacji PKD 2007 w stosunku do klasyfikacji PKD 2004 wynikają przede wszystkim ze zmian zakresowych polegających na wprowadzeniu nowych grupowań rodzajów działalności (uwzględnienie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciach rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Spowodowało to, że w PKD 2007 wyróżnia się m.in. 21 sekcji i 88 działów, a w PKD 2004 – 17 sekcji i 62 działów.

Należy również zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach, pomimo niezmienionych nazw poziomów klasyfikacyjnych wg PKD 2007 w stosunku do PKD 2004 – dane mogą być nieporównywalne z poprzednio prezentowanymi (według PKD 2004) ze względu na ww. zmiany.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono przemysł jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

- 2) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

- 3) według **sektorów ekonomicznych**:

- sektor rolniczy – sekcje: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”,
- sektor przemysłowy – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”,
- sektor usług rynkowych – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników ; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”, „Organizacje i zespoły eksterytorialne”,
- sektor usług nierynkowych – sekcje: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja” oraz „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”.

Jednostka **lokalna** jest to zorganizowana całość (zakład, oddział, filia) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą.

2. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

3. Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w **wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni 45–64 lata, kobiety 45–59 lat. Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w **wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w **wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

5. Dane o **migracjach zagranicznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

6. **Napływ** ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, **odpływ** – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

7. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

8. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

9. Dane w podziale według sekcji i działów PKD opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

10. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów (REGON).

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

11. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w publikacji – obok PKD 2007 – należy wymienić **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania pracujących oraz bezrobotnych; klasyfikacja wprowadzona została dnia 1 I 2005 r. rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2004 r.

12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, obliczono w warunkach porównywalnych.

13. Przy przeliczaniu na 1000 ludności itp. danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych, resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych i administracji.

15. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót

pełna nazwa

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007

sekcje

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Zakwaterowanie i gastronomia

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy

Produkcja skór i wyrobów skórzanych

Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny

Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

Produkcja wyrobów z metali

Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Produkcja maszyn i urządzeń

Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana

Handel hurtowy

Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi

Handel detaliczny

Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi

Transport lądowy i rurociągowy

Transport lądowy oraz transport rurociągowy

UWAGI METODYCZNE

Pracujący

1. Dane o **pracujących** opracowano na podstawie sprawozdawczości i dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych).

Prezentowane dane dotyczą pracujących w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz bez duchownych).

2. Dane dotyczące **pracujących** według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

3. Dane o **zatrudnionych na podstawie stosunku pracy** dotyczą:

- zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;
- przeciętnego zatrudnienia pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Do osób wykonujących **pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

5. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceńodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

6. W liczbie pracujących ujęto zarówno obywateli polskich pracujących za granicą, jak i cudzoziemców pracujących w Polsce.

Za **osoby zatrudnione za granicą**, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące prace poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione, np. przy realizacji budów eksportowych, jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych.

Nie zalicza się do pracujących w Polsce tych osób, które pracują za granicą na rzecz zagranicznych firm i instytucji.

Cudzoziemcy zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 IV 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

7. Niepełnosprawni to osoby, w stosunku do których orzeczono niepełnosprawność na podstawie ustawy z dnia 27 VIII 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późniejszymi zmianami).

8. Informacje o osobach wykonujących pracę w porze nocnej dotyczą osób, dla których praca nocna wynika z obowiązującego w zakładzie pracy rozkładu czasu pracy, a więc nie jest świadczona incydentalnie. Do kategorii tej zaliczono wszystkie osoby zgodnie z ewidencją, tzn. nawet jeśli były nieobecne w pracy w danym dniu (np. z powodu urlopu, zwolnienia lekarskiego, delegacji służbowej).

9. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub pracodawcę (łącznie ze zwolnieniami grupowymi) osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe.

Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w danym roku do liczby pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo) według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

10. Do korzystających z urlopów wychowawczych zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

11. Dane o absolwentach podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

14 Uwagi metodyczne

12. Popyt na pracę jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych.

Przez popyt na pracę rozumie się:

- zagospodarowane miejsca pracy, określone aktualną liczbą pracujących,
- wolne miejsca pracy.

Dane o wolnych miejscach pracy uzyskano z badania popytu na pracę.

13. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

14. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

15. Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy jest to stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

16. Dane o przeciętnym zatrudnieniu ujmują wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane o liczbie pracujących w tablicach nr: 1(2) i 2(3) prezentowane są **według siedziby jednostek prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (przedsiębiorstw)** oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i prowadzonego rodzaju działalności zgodnie z nadanym numerem identyfikacyjnym REGON.

Natomiast dane w tablicach nr: 3(4) i 4(5) prezentowane są **według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności.**

Bezrobocie rejestrowane

1. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99 poz. 1001 z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych (do 2006 r. wieczorowych, zaocznych lub eksternistycznych), zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyła 18 lat;
- kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej nie pobiera: świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;

- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności.

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie, staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. – również młodocianego absolwenta oraz osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

2. Stopa bezrobocia rejestrowanego obliczona została jako procentowy udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

3. Pod pojęciem **ludności aktywnej zawodowo** szacowanej na koniec każdego prezentowanego okresu, należy rozumieć osoby pracujące w jednostkach sektora publicznego i prywatnego, jak również osoby bezrobotne.

4. Osoby poprzednio pracujące to osoby, które kiedykolwiek wykonywały pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz inną pracę zarobkową, a także prowadziły pozarolniczą działalność.

5. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy (tzn. zwolnieni grupowo) – są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 III 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844 z późniejszymi zmianami). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy (zatrudnienia z pracownikami), wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron, w okresie nie przekraczającym 30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

6. Bezrobotni zarejestrowani w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki to osoby bezrobotne, które w w/w okresie, ukończyły (potwierdzoną dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) naukę w szkole ponadgimnazjalnej (zasadniczej zawodowej i średniej), policealnej, wyższej, szkole specjalnej, dzienne kursy zawodowe trwające co najmniej 24 miesiące lub nabyły uprawnienia do wykonywania zawodu jako osoby niepełnosprawne.

7. Bezrobotni do 25 roku życia to osoby bezrobotne, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 25 roku życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym nie ukończyły 25 lat.

8. Bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia to osoby bezrobotne w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

9. Długotrwale bezrobotni to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

10. Bezrobotni powyżej 50 roku życia to osoby bezrobotne, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyły co najmniej 50 lat życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym ukończyły co najmniej 50 rok życia.

11. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych to osoby bezrobotne nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. – łącznie z osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

12. Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia to osoby bezrobotne samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko w tym wieku, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Do grudnia 2007 r. były to osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia.

13. Napływ bezrobotnych oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy.

Odpiływ bezrobotnych oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji powiatowych urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych itd.

14. Oferty pracy są to zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia i miejsca przygotowania zawodowego na stanowisku pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i stażu, a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło.

15. Aktywne formy pomocy bezrobotnym to działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się w szczególności: szkolenia, staż u pracodawcy, prace interwencyjne i roboty publiczne.

Szkolenia oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Staż u pracodawcy oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy.

Roboty publiczne to prace organizowane dla bezrobotnych przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Prace te są częściowo finansowane przez urzędy pracy.

16. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami).

Informacje o bezrobociu rejestrowanym pochodzą z rejestrów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane dotyczą wynagrodzeń pracowników w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego; bez duchownych oraz bez Polskich Kolei Państwowych).

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

2. Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze.

Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

4. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

5. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

6. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- emerytury;
- renty z tytułu niezdolności do pracy;
- renty rodzinne.

7. Dane **dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

8. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych pochodzą z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób, których okres nieobecności faktycznej łącznie z planowaną przekracza 1 rok, a ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału.

Podstawą metodologii BAEL są definicje ludności aktywnej zawodowo (pracujących i bezrobotnych), przyjęte na XIII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w październiku 1982 r. i **zalecane do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy i EUROSTAT**.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- **do pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:
 - wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od I kwartału 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczono również uczniów, z którymi zakład pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne, liczba pracujących uzyskana z BAEL nie obejmuje niektórych kategorii osób, które są wliczane do pracujących w sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia, m.in.: pracujących mieszkających w hotelach pracowniczych oraz pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

- za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, (od I kwartału 2001 r.) które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - aktywnie poszukiwały pracy w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany),
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po badanym tygodniu.

Do bezrobotnych zalicza się także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć (do 2003 r. włącznie definicja nie uwzględniała ich gotowości do podjęcia pracy).

Od I kw. 2008 r. czas poszukiwania pracy liczony jest od momentu zakończenia przerwy w poszukiwaniu pracy, o ile wystąpiła i trwała co najmniej 4 tygodnie. W związku z tym, dane te nie są porównywalne z wynikami z lat poprzednich.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, wg powyższych kryteriów, tzn. osoby, które w okresie badanego tygodnia:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były gotowe do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni następujących po badanym tygodniu,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie dłuższym niż 3 miesiące oraz od 2004 r. do 3 miesięcy. Wśród biernych zawodowo wyróżnia się grupę **zniechęconych**, do której należą osoby nieposzukujące pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy, tj. mężczyzn w wieku 18–64 lata i kobiety w wieku 18–59 lat.

3. Klasyfikacja statusu zatrudnienia oparta została na *International Classification of Status in Employment* (ICSE) i wyróżnia następujące kategorie pracujących:

- **pracodawca** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i zatrudnia co najmniej 1 pracownika najemnego;
- **pracujący na własny rachunek** – osoba, która prowadzi własną działalność gospodarczą i nie zatrudnia pracowników oraz od 2004 r. zaliczono również agentów we wszystkich rodzajach agencji;
- **pracownik najemny** – osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy w przedsiębiorstwie publicznym lub u pracodawcy prywatnego, również w indywidualnym gospodarstwie rolnym;
- **pomagający bezpłatnie członek rodziny** – osoba, która bez umownego wynagrodzenia pomaga w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

4. Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy, wyróżnianej m.in. ze względu na wiek, poziom wykształcenia, stan cywilny) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako procentowy udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

6. Stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Warunki pracy

1. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (w zakresie upraw rolnych, chowu i hodowli zwierząt, łowiectwa, włączając działalność usługową z wyłączeniem łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz indywidualnych gospodarstw rolnych, leśnictwa i pozyskiwania drewna, i rybactwa z wyłączeniem rybołówstwa w wodach morskich), górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną,

gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo (w zakresie robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków z wyłączeniem realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz robót budowlanych specjalistycznych), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja (w zakresie działalności wydawniczej, nadawaniu programów ogólnodostępnych i abonamentowych, telekomunikacji i działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej i działalności usługowej w zakresie informacji z wyłączeniem pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy oraz działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania), edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej), pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego).

Dodatkowym kryterium jest liczba pracujących wynosząca powyżej 9 osób.

2. Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych:

- **ze środowiskiem pracy** (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.);
- **z uciążliwością pracy** (nadmierne obciążenie fizyczne, niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy itp.);
- **z czynnikami mechanicznymi** związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

3. Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia ujęci zostali tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego (związanego ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy, z maszynami szczególnie niebezpiecznymi), tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

4. **Osobozagrożenie** jest to suma szkodliwych czynników działających na pracownika. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

5. **Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych** są to wypłaty należne pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby.

6. **Ocena ryzyka zawodowego** to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia w środowisku pracy, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa. Oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe jest obowiązany pracodawca.

7. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Prezentowane dane nie obejmują wypadków przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane opracowano na podstawie statystycznych kart wypadków przy pracy.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej;
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **jeden wypadek przy pracy** liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Za **zbiorowy wypadek przy pracy** traktuje się wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia w danym zakładzie uległy co najmniej 2 osoby.

8. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

9. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących oraz ich **przyczyn**.

10. Wydarzenie będące odchyleniem od stanu normalnego to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek.

11. Wydarzenie powodujące uraz opisuje, w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

12. Przyczyny wypadku są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

13. Czynność wykonywana przez poszkodowanego w chwili wypadku to czynność wykonywana przez poszkodowanego w sposób zamierzony, bezpośrednio przed wypadkiem.

14. Czynnik materialny:

- **związany z czynnością** wykonywaną przez poszkodowanego w chwili wypadku to maszyna, narzędzie lub inny obiekt używany przez poszkodowanego w chwili, gdy uległ on wypadkowi;
- **związany z odchyleniem** to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, który ma bezpośredni związek z wydarzeniem będącym odchyleniem od stanu normalnego;
- **będący źródłem urazu** to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, z którym kontakt stał się przyczyną urazu (fizycznego lub psychicznego).

15. Szacunkowe straty materialne obejmują sumę wartości uszkodzonych maszyn, urządzeń, narzędzi, surowców, wyrobów gotowych, budynków wraz z ich wyposażeniem, które zaistniały w związku z wypadkiem przy pracy.

WPROWADZENIE

Rynek pracy jest istotnym elementem prawidłowo funkcjonującej gospodarki opartej na zasadach rynkowych. Obejmuje szereg zagadnień związanych z kształtowaniem podaży pracy, popytu na pracę oraz wynagrodzeń, które w znacznej mierze uzależnione są od relacji między popytem a podażą pracy. Sytuacja na rynku pracy zależy od wielu czynników, m.in. demograficznych, społecznych oraz gospodarczych, których rozwój wpływa bezpośrednio na liczebność, cechy kwalifikacyjne ludności w wieku produkcyjnym oraz na liczbę i strukturę miejsc pracy.

Istotną rolę w kształtowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy odgrywa struktura demograficzna ludności. Na koniec 2009 r. Opolszczyzna liczyła 1031,1 tys. mieszkańców, tj. mniej w porównaniu z 2008 r. o 1,9 tys. osób (o 0,2%), a w stosunku do 2000 r. o 39,5 tys. (o 3,7%). Począwszy od 1996 r. obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności, a według prognoz długoterminowych trend ten będzie się pogłębiał. Prognozuje się, że w 2030 r. w województwie opolskim będzie mieszkało 928,4 tys. osób, a w 2035 r. – 897,1 tys.

Analizując wpływ struktury demograficznej społeczeństwa na kształtowanie sytuacji na rynku pracy należy uwzględnić przede wszystkim ekonomiczne grupy wieku. W końcu 2009 r. liczba osób w wieku produkcyjnym wyniosła 677,9 tys., co stanowiło 65,7% ogółu ludności województwa. Jednak w ostatnich latach zaobserwowano tendencje wskazujące na starzenie się społeczeństwa, o czym świadczy m.in. rosnąca liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym oraz poprodukcyjnym. Na koniec 2009 r. w wieku niemobilnym było 257,0 tys. osób, tj. więcej o 0,5% w porównaniu z 2008 r. i o 16,7% w stosunku do 2000 r. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyniosła 175,8 tys., tj. więcej o 1,9% niż w 2008 r. i o 13,4% w porównaniu z 2000 r. Z prognoz wynika, że do 2035 r. nastąpią istotne zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Liczba ludności w 2035 r. w wieku produkcyjnym, w stosunku do 2009 r. zmniejszy się o 24,0%, a w wieku poprodukcyjnym wzrośnie o 47,3%. Natomiast liczba dzieci i młodzieży w tym czasie ulegnie spadkowi o 30,7%.

Czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności, a tym samym w pewnym stopniu na sytuację na lokalnym rynku pracy są migracje. W 2009 r. w województwie opolskim zarejestrowano 11,1 tys. zameldowań na pobyt stały, tj. o 0,6% więcej niż w 2008 r., a o 0,4% mniej w porównaniu z 2000 r. Jednocześnie wymeldowało się na stałe z Opolszczyzny 12,9 tys. osób, czyli mniej o 10,8% niż w 2008 r. i o 13,8% w stosunku do 2000 r. Za granicę wyemigrowało 2,1 tys. osób, tj. o 44,1% mniej w porównaniu z 2008 r. W wieku produkcyjnym wyjechało z naszego województwa 9,5 tys. osób, z tego 1,7 tys. za granicę. Mieszkańcy województwa opolskiego emigrowali głównie do krajów europejskich – 97,4% (2,1 tys. osób). Do Niemiec wyjechało 1,7 tys. osób (79,5% wszystkich wymeldowanych z pobytu stałego za granicę), a do Wielkiej Brytanii 0,2 tys. (7,2%).

Na współtworzenie i realizację polityki rynku pracy, obok czynników demograficznych mają wpływ również podmioty gospodarki narodowej działające na lokalnym rynku pracy. W 2009 r. uległa odwróceniu trwająca od kilku lat tendencja wzrostowa liczby podmiotów. Na koniec 2009 r. w rejestrze REGON województwa opolskiego zarejestrowanych było 95,5 tys. podmiotów

gospodarki narodowej, tj. o 0,8% mniej niż w 2008 r. Na 1000 ludności na koniec 2009 r. przypadały, identycznie jak przed rokiem 93 podmioty, co uplasowało Opolszczyznę dopiero na 9 miejscu w kraju.

Podobnie jak w latach poprzednich dominował sektor prywatny, który skupiał 95,6% wszystkich podmiotów. Największa koncentracja działalności podmiotów gospodarki narodowej miała miejsce w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (27,0%) i budownictwo (13,3%).

W 2009 r. odnotowano przewagę podmiotów wyrejestrowanych nad liczbą podmiotów nowo zarejestrowanych. W ciągu 2009 r. zarejestrowano 7,8 tys. podmiotów gospodarki narodowej (przed rokiem – 6,9 tys.). Jednocześnie wyrejestrowano w tym okresie 8,4 tys. (w 2008 r. – 5,6 tys.) podmiotów, tj. o 50,3% więcej w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego.

W województwie opolskim na koniec grudnia 2009 r. najwięcej zarejestrowanych podmiotów było w m. Opolu – 19,7 tys. (20,7% ogólnej liczby podmiotów) oraz powiecie nyskim – 13,5 tys. (14,1%).

Jednym z czynników określających rynek pracy są zasoby pracy. W 2009 r. w województwie opolskim uległa odwróceniu, trwająca od 2005 r. tendencja wzrostowa liczby pracujących. W końcu 2009 r. liczba pracujących (według faktycznego miejsca pracy) na 100 osób w wieku produkcyjnym ukształtowała się na poziomie z ub. roku i wyniosła 30, tj. o 4 pkt mniej niż w kraju. Podobnie jak w latach poprzednich więcej osób pracowało w sektorze prywatnym. Jednak ich liczba w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 2,0%, natomiast wzrosła w stosunku do 2000 r. o 10,2%. Nadal najwięcej osób pracowało w przemyśle oraz edukacji.

W dalszym ciągu ponad połowę pracujących stanowili mężczyźni, którzy pracowali przede wszystkim w sektorze prywatnym, podczas gdy ponad połowa kobiet pracowała w sektorze publicznym.

W województwie opolskim występowało duże terytorialne zróżnicowanie liczby pracujących. W końcu grudnia 2009 r. liczba pracujących wahała się od 51,7 tys. w m. Opolu do 7,0 tys. w powiecie namysłowskim.

Istotnym zjawiskiem dla rozwoju lokalnego rynku pracy jest generowanie nowych miejsc pracy oraz likwidowanie istniejących. W 2009 r. podmioty prowadzące działalność gospodarczą w województwie opolskim utworzyły 10,8 tys. (w 2008 r. – 11,5 tys.) nowych miejsc pracy, a jednocześnie zlikwidowały w tym czasie 10,3 tys. (przed rokiem – 2,8 tys.) miejsc pracy.

Na koniec grudnia 2009 r. liczba jednostek dysponujących wolnymi miejscami pracy wyniosła 0,5 tys., a liczba niezagospodarowanych miejsc pracy ukształtowała się na poziomie 1,3 tys. (w ub. roku odpowiednio: 0,9 tys. i 2,1 tys.).

Czynnikiem kształtującym sytuację społeczno-gospodarczą regionu, który jest jednym z podstawowych elementów analizy rynku pracy jest zjawisko bezrobocia. Na Opolszczyźnie, jak i w kraju w 2009 r. uległa odwróceniu, utrzymująca się od 2003 r. tendencja spadkowa liczby bezrobotnych i w porównaniu z 2008 r. odnotowano wzrost poziomu bezrobocia. W dalszym ciągu wśród bezrobotnych dominowały kobiety, ale ich udział zmniejszył się w stosunku do 2008 r. o 7,0 pkt. Struktura bezrobotnych według wieku jak i pod względem poziomu wykształcenia nie uległa znaczącym zmianom w porównaniu z poprzednim rokiem. Nadal w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdowały się osoby w wieku 25–34 i 45–54 lata oraz

bezrobotni o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy bezrobotnych legitymowały się wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym.

Nadal znaczna część bezrobotnych to osoby z krótkim okresem stażu pracy lub bez doświadczenia zawodowego. Podobnie jak w latach poprzednich wśród bezrobotnych najwyższy udział – 22,5% miały osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Ich udział wzrósł o 1,3 pkt w stosunku do 2008 r., a w porównaniu z 2000 r. o 1,4 pkt.

Ważnym zagadnieniem w analizie rynku pracy są wynagrodzenia za pracę. W 2009 r. w województwie opolskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 4,0% w porównaniu z 2008 r. i o 64,9% w stosunku do 2000 r. Nadal pracownicy sektora publicznego zarabiali więcej (o 30,6%) niż w sektorze prywatnym. Najlepiej wynagradzane były osoby zatrudnione w sekcji informacja i komunikacja oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

Podobnie jak w latach poprzednich najwyższe wynagrodzenia otrzymywali pracujący w powiecie krapkowskim i kędzierzyńsko-kozielskim.

Podstawowych informacji o rynku pracy dostarcza również badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), realizowane na reprezentacyjnej grupie gospodarstw domowych. Dane z tego badania potwierdzają, że sytuacja na rynku pracy województwa opolskiego uległa pogorszeniu w porównaniu z 2008 r. W IV kwartale 2009 r. odnotowano spadek liczby aktywnych zawodowo w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku przy jednoczesnym wzroście liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia. Ludność w wieku produkcyjnym, tzw. potencjał zasobów pracy, stanowiła 74,1% osób, które ukończyły 15 lat i więcej. W dalszym ciągu poziom stopy bezrobocia osób w wieku 15–24 lata był znacznie wyższy niż w pozostałych grupach wiekowych.

W 2009 r. na Opolszczyźnie liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 5,3%, ale w odniesieniu do 2000 r. zwiększyła się o 7,2%. W stosunku do 2008 r. odnotowano spadek ujawnionych jak i zlikwidowanych lub ograniczonych osobozaгроzeń. Natomiast w porównaniu z 2000 r. zmniejszyła się liczba ujawnionych osobozaгроzeń, a liczba zlikwidowanych lub ograniczonych osobozaгроzeń wzrosła. Odnotowano spadek liczby wypadków przy pracy oraz osób poszkodowanych w tych wypadkach zarówno w stosunku do 2008 r. jak i 2000 r.

Szczegółowa analiza omawianych zagadnień z rynku pracy została przedstawiona w „Uwagach analitycznych”.

UWAGI ANALITYCZNE

1. Pracujący

Zasoby pracy są jednym z najistotniejszych czynników warunkujących sytuację na lokalnym rynku pracy. Praca, kwalifikacje pracowników, przedsiębiorczość i kreatywność ludzi określają w dużej mierze efekty gospodarowania. Mechanizmy rynku pracy powinny zapewniać optymalne dostosowanie zasobów pracy do potrzeb gospodarki.

W 2009 r. w województwie opolskim odwróciła się, trwająca od 2005 r. tendencja wzrostowa liczby pracujących. Na koniec 2009 r. było 175,0 tys. **pracujących według siedziby zarządu zakładów, w głównym miejscu pracy**, tj. o 4,0 tys. (o 2,2%) mniej niż przed rokiem (w kraju odpowiednio: o 131,6 tys. i o 1,5%). W stosunku do 2000 r. liczba pracujących również się zmniejszyła, tj. o 26,3 tys. (o 13,1%), a średnie roczne tempo spadku liczby pracujących na Opolszczyźnie w latach 2000–2009 wynosiło 1,5%. Na spadek liczby pracujących w województwie w porównaniu z 2008 r. miało wpływ głównie zmniejszenie się liczby pracujących w sektorze prywatnym. Ich liczba na koniec 2009 r. wyniosła 101,3 tys. osób i zmniejszyła się w porównaniu z 2008 r. o 3,8 tys., tj. o 3,6%. Natomiast w stosunku do 2000 r. liczba pracujących w sektorze prywatnym zwiększyła się o 1,6 tys., czyli o 1,6%. Na koniec 2009 r. w omawianym sektorze odnotowano ponad połowę (57,9%) ogółu pracujących w województwie (w kraju – 61,5%). Podobnie jak w latach poprzednich większość, tj. 75,2% (76,2 tys. osób) w analizowanym sektorze pracowała w jednostkach stanowiących własność krajową i w porównaniu z ub. rokiem ich udział wzrósł o 0,6 pkt. W jednostkach sektora prywatnego stanowiących własność zagraniczną odnotowano 20,1 tys. pracujących (19,8%), a w jednostkach własności mieszanej – 5,1 tys. (5,0%). W jednostkach sektora prywatnego we wszystkich rodzajach własności odnotowano spadek liczby pracujących. Największy wystąpił w jednostkach własności mieszanej o 7,1%, a następnie w jednostkach własności zagranicznej i krajowej, tj. , odpowiednio: o 5,6% i o 2,9%.

W sektorze publicznym na koniec 2009 r. pracowało 73,7 tys. osób, tj. mniej o 0,2 tys. osób (o 0,2%) niż w 2008 r., a o 27,9 tys. (o 27,5%) w porównaniu z 2000 r. Ponad połowa, tj. 66,1% (48,7 tys. osób) pracowała w jednostkach samorządu terytorialnego i ich liczba w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się o 1,9%. Natomiast w jednostkach stanowiących własność państwową odnotowano 23,0 tys. pracujących (31,2%). Ich liczba zmniejszyła się w porównaniu z 2008 r. o 3,9%.

Analogicznie jak w roku poprzednim w końcu grudnia 2009 r. w strukturze pracujących uwzględniającej sektory ekonomiczne ponad połowę, tj. 56,5% (98,9 tys. osób) stanowili pracujący w sektorze usługowym (w 2008 r. odpowiednio: 55,3% i 99,1 tys.). W usługach nierynkowych pracowało 57,1 tys. osób, tj. o 1,1 tys. (o 1,9%) więcej niż w 2008 r. Natomiast w usługach rynkowych odnotowano 41,8 tys. pracujących, czyli mniej niż w roku ub. o 1,2 tys. (o 2,8%). W sektorze przemysłowym było 70,6 tys. pracujących, rolniczym – 5,5 tys. W stosunku do 2008 r. liczba pracujących w przemyśle i budownictwie zmniejszyła się o 3,6 tys., tj. o 4,8%, natomiast w sektorze rolniczym o 0,3 tys., tj. o 4,6%.

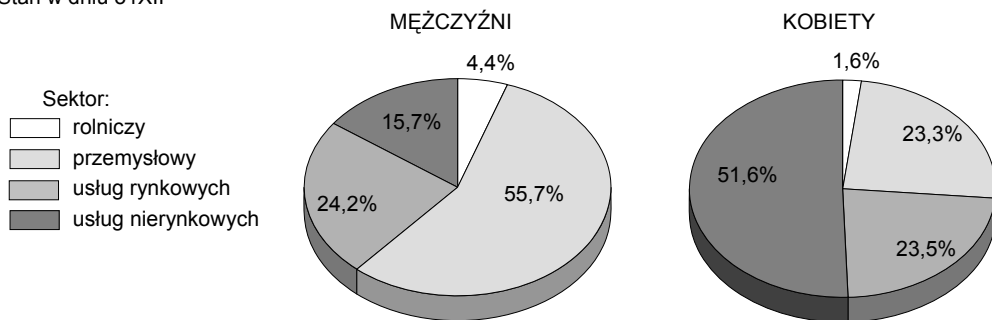
Analogicznie jak w latach poprzednich, spośród wszystkich pracujących kobiet – najwięcej odnotowano w usługach nierynkowych – 42,7 tys., tj. 51,6% (w 2008 r. odpowiednio: 42,3 tys.

i 50,3%). Natomiast najwięcej, bo 51,4 tys. mężczyzn pracowało w przemyśle i budownictwie, a ich udział ukształtował się na poziomie 55,7%, tj. o 0,8 pkt niższym niż przed rokiem. W porównaniu z 2008 r. ich liczba zmniejszyła się o 2,2 tys., tj. o 4,2%.

Udział pracujących według płci i sektorów ekonomicznych ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG PŁCI I SEKTORÓW EKONOMICZNYCH W 2009 R.

Stan w dniu 31XII

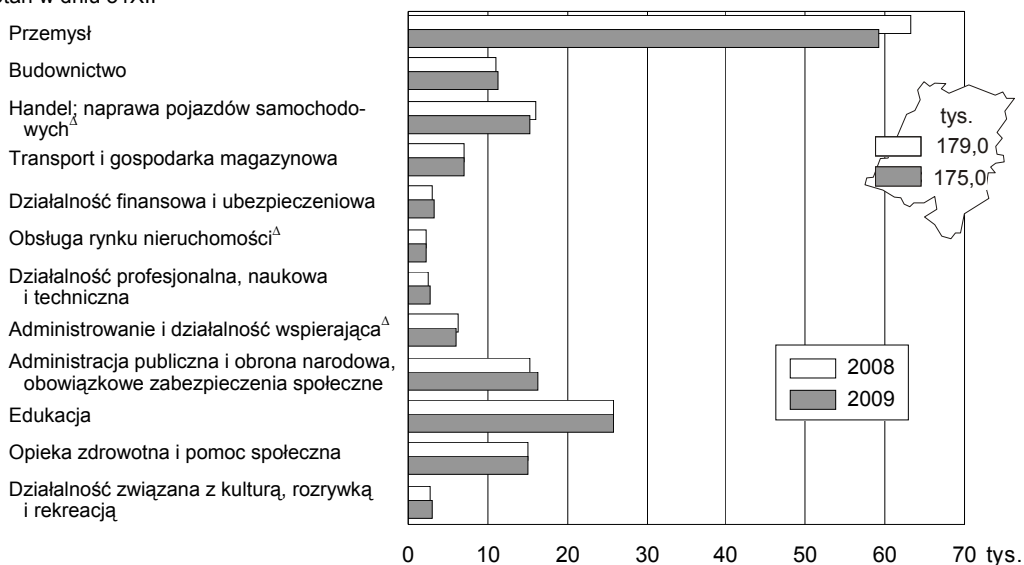
a Według siedziby zarządu zakładów.

W końcu grudnia 2009 r. w województwie opolskim, analogicznie jak w latach poprzednich, najwięcej osób pracowało w przemyśle – 59,3 tys. oraz edukacji – 25,9 tys. W porównaniu z 2008 r. w 10 sekcjach odnotowano spadek liczby pracujących, procentowo największy w pozostałej działalności usługowej (o 18,1%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 9,3%). W pozostałych sekcjach wystąpił wzrost, najwyższy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 10,9%) oraz w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 6,5%).

Zmiany liczby pracujących według sekcji w porównaniu z 2008 r. ilustruje poniższy wykres.

PRACUJĄCY^a WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI

Stan w dniu 31XII

a Według siedziby zarządu zakładów.

W województwie opolskim wśród pracujących w 2009 r. nadal przeważali mężczyźni, którzy stanowili 52,7% wszystkich pracujących, a ich liczba wyniosła 92,3 tys. osób. W stosunku do 2008 r. zarówno liczba pracujących mężczyzn jak i kobiet zmniejszyła się. Znaczniejszy spadek odnotowano wśród pracujących mężczyzn, tj. o 2,6 tys. (o 2,7%), natomiast wśród pracujących kobiet spadek ten wyniósł 1,4 tys. (1,6%). W sektorze publicznym większy udział miały kobiety i stanowiły 63,0%, natomiast w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni – 64,2%. Analogicznie jak w latach poprzednich największy odsetek pracujących kobiet odnotowano w jednostkach samorządu terytorialnego (43,1%). Natomiast najwięcej mężczyzn zatrudniały jednostki sektora prywatnego stanowiące własność krajową (53,4%). Spośród 82,7 tys. pracujących kobiet najwyższy odsetek odnotowano w edukacji (24,7%) i przemyśle (22,1%). Natomiast wśród pracujących mężczyzn najwyższy udział wystąpił w przemyśle (44,4%) oraz budownictwie (11,2%).

Z ogólnej liczby pracujących, 21,1 tys. osób (12,1%) wykonywało pracę w **porze nocnej**, w tym 8,6 tys. kobiet. W porównaniu z ub. rokiem liczebność tej grupy zmniejszyła się o 0,5 tys. osób, tj. o 2,3%. Analogicznie jak w latach poprzednich najczęściej na nocnych zmianach pracowano w przemyśle (10,6 tys.) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (4,4 tys.).

Liczba pracujących i jednocześnie pobierających **emeryturę** lub **rentę**, w końcu grudnia 2009 r. wyniosła 6,0 tys. i stanowiła 3,4% ogółu pracujących w województwie. W porównaniu z 2008 r. ich liczba zmniejszyła się o 0,1 tys. (o 1,8%). Liczba kobiet w tej grupie wyniosła 2,6 tys. Najwięcej emerytów i rencistów pracowało w administrowaniu i działalności wspierającej (1,3 tys.) oraz edukacji (1,2 tys.).

W końcu 2009 r. odnotowano 0,2 tys. (0,1%) pracujących **cudzoziemców**, tj. o 0,3 tys. (o 51,8%) mniej niż w roku poprzednim. Najwięcej cudzoziemców pracowało w przemyśle i edukacji (po 0,1 tys.).

Niepełnosprawnych było 5,4 tys. osób, co stanowiło 3,1% ogółu pracujących. Ich liczba w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się o 0,2 tys., tj. o 4,1%. Osoby niepełnosprawne pracowały przede wszystkim w sektorze prywatnym (79,5%). Najwięcej niepełnosprawnych pracowało w administrowaniu i działalności wspierającej (2,1 tys.) oraz przemyśle (1,5 tys.).

Wśród 175,0 tys. pracujących w końcu 2009 r. najliczniejszą grupę, tj. 97,9% (171,3 tys. osób) stanowili **zatrudnieni na podstawie stosunku pracy**.

Właścicieli, współwłaścicieli oraz pomagających członków rodzin było 1,8 tys. i ich liczba w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 12,6%. Najwyższy odsetek w tej grupie pracujących odnotowano w przemyśle – 33,3% oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 26,4%. W dalszym ciągu mężczyźni częściej niż kobiety byli właścicielami, współwłaścicielami czy pomagającymi członkami rodzin. Udział mężczyzn wyniósł 66,1% (w 2008 r. – 70,8%). Liczba członków spółdzielni produkcyjno-rolniczych wyniosła na koniec 2009 r. 1,6 tys. osób i była niższa o 7,1% niż w 2008 r.

Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 2,2%, natomiast w odniesieniu do 2000 r. zmniejszyła się o 12,7%. Analogicznie jak w latach

poprzednich ponad połowa (57,0%) tych osób zatrudniona była w sektorze prywatnym, ale ich liczba zmniejszyła się o 3,7 tys., tj. o 3,6% w stosunku do 2008 r.

W końcu grudnia 2009 r. wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy 47,6% stanowiły kobiety (przed rokiem – 47,4%). W sektorze publicznym ich odsetek, podobnie jak w latach poprzednich, był znacznie wyższy niż w sektorze prywatnym i wyniósł 63,0% (w 2008 r. – 62,9%).

Biorąc pod uwagę wymiar czasu pracy 157,8 tys. osób (92,1%) było **pełnozatrudnionych** łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo. Kobiety w tej grupie zatrudnionych stanowiły 46,3%. Liczba **niepełnozatrudnionych** wyniosła 13,5 tys., w tym ponad połowa (62,6%) to kobiety. W stosunku do 2008 r. liczba osób w niepełnym wymiarze czasu pracy zmniejszyła się o 0,1 tys., tj. o 0,9%. Spadek ten dotyczył jedynie mężczyzn. Ich liczba w porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 0,2 tys., tj. o 4,4%. Natomiast liczba kobiet zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy w stosunku do 2008 r. zwiększyła się o 0,1 tys., tj. o 1,3%. Sektor publiczny zatrudniał 54,5% ogółu pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy i ich liczba wyniosła 7,4 tys., tj. więcej o 0,3 tys. (o 3,7%) w odniesieniu do 2008 r.

Liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 1.1. **Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	
Ogółem	175173	171321	87,3	97,8
w tym kobiety	83011	81490	86,1	98,2
Pełnozatrudnieni	161509	157779	85,9	97,7
w tym kobiety	74638	73006	83,8	97,8
Niepełnozatrudnieni	13664	13542	108,1	99,1
w tym kobiety	8373	8484	112,3	101,3

Liczba zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy zmniejszyła się o 3,7 tys. osób, tj. o 2,3% w stosunku do 2008 r. Spadek ten dotyczył zarówno mężczyzn jak i kobiet. Liczba mężczyzn zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy zmniejszyła się o 2,1 tys. osób, tj. o 2,4%, a kobiet o 1,6 tys., tj. o 2,2%. Więcej pełnozatrudnionych było w sektorze prywatnym (58,0%) i ich liczba wyniosła 91,5 tys. W porównaniu z 2008 r. zmniejszyła się o 3,3 tys. osób, tj. o 3,5%.

Sytuację na rynku pracy kształtuje m.in. ruch zatrudnionych. Płynność kadr jest nieuniknionym procesem i oznacza liczbę przyjęć i zwolnień w danym okresie.

Liczbę pracowników pełnozatrudnionych przyjętych oraz zwolnionych w ciągu roku przedstawia tablica na str. 29.

Tabl. 1.2. **Przyjęcia i zwolnienia pracowników pełnozatrudnionych**

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	
OGÓŁEM				
Pracownicy przyjęci	41983	33475	85,9	79,7
w tym kobiety	15350	13523	92,6	88,1
Pracownicy zwolnieni	40441	33306	67,7	82,4
w tym kobiety	14714	12111	60,6	82,3
w tym SEKTOR PRYWATNY				
Pracownicy przyjęci	33571	26017	99,2	77,5
w tym kobiety	10281	9129	116,8	88,8
Pracownicy zwolnieni	32150	26213	85,0	81,5
w tym kobiety	9979	7951	80,8	79,7

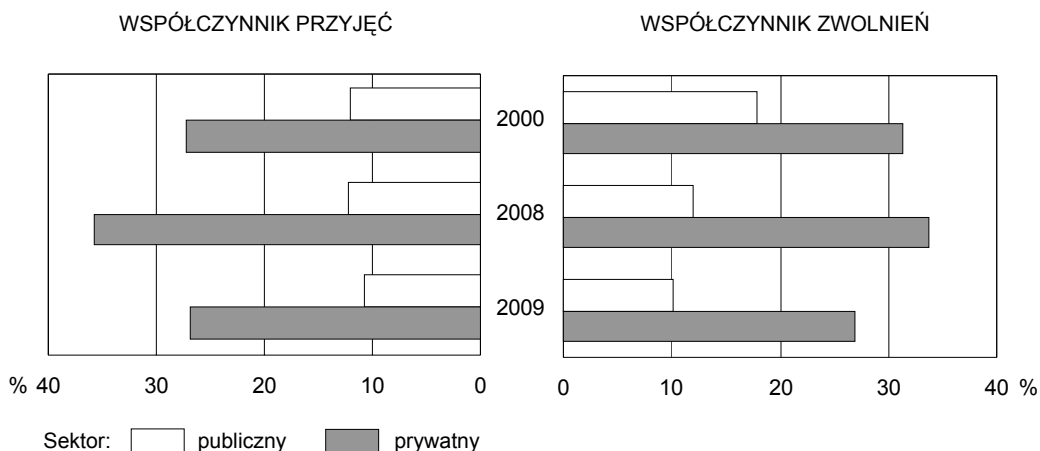
W 2009 r. w województwie opolskim **przyjęto do pracy** 33,5 tys. osób. Liczba przyjęć pracowników pełnozatrudnionych w ciągu 2009 r. zmniejszyła się o 20,3% w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r., a w stosunku do 2000 r. o 14,1%. Podobnie jak w latach poprzednich ponad połowę (59,6%) zatrudnianych osób stanowili mężczyźni. Zdecydowanie większą liczbę przyjęć odnotowano w sektorze prywatnym, w którym pracę otrzymało 26,0 tys. osób, tj. 77,7% wszystkich przyjętych do pracy w 2009 r.

Spadek liczby przyjęć w porównaniu z 2008 r. odnotowano w większości sekcji, największy w przemyśle (o 3,4 tys. osób) oraz budownictwie (o 1,9 tys. osób). Wśród kobiet liczba przyjęć w większości sekcji również uległa zmniejszeniu, a największy spadek wystąpił w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,6 tys. osób) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,4 tys. osób).

Współczynnik przyjęć w 2009 r. kształtował się na poziomie 20,2%, tj. o 5,7 pkt niższym niż w 2008 r. W sektorze publicznym był niższy o 16,1 pkt niż w prywatnym i wynosił 10,7%. Najwyższy współczynnik odnotowano w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (70,6%) oraz budownictwo (36,8%), a najniższy w edukacji (9,6%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (10,2%). Współczynnik przyjęć dla wszystkich kobiet w województwie wynosił 17,2% i był o 3,0 pkt niższy niż w 2008 r. Najwyższy wystąpił w administrowaniu i działalności wspierającej (58,3%) oraz przemyśle (25,9%), najniższy, analogicznie jak dla ogółu wystąpił w edukacji (8,5%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (9,6%).

Spośród ogółu przyjętych pracowników ponad połowa (51,1%) to osoby, które poprzednio pracowały. Natomiast osoby podejmujące pracę po raz pierwszy stanowiły 10,5% wszystkich przyjętych pracowników, w tym 8,8% to absolwenci.

Zmiany współczynnika przyjęć i zwolnień według sektorów własności w porównaniu z 2008 r. i 2000 r. ilustruje wykres na str. 30.

WSPÓŁCZYNNIK PRZYJĘĆ I ZWOLNIEŃ WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI

W ciągu 2009 r. **zwolniono** 33,3 tys. pracowników pełnozatrudnionych. Liczba zwolnień zmniejszyła się o 17,6% w stosunku do 2008 r., a o 32,3% w porównaniu z 2000 r. Więcej osób zwolniono w sektorze prywatnym, tj. 78,7% ogółu zwolnień w województwie. Analogicznie jak w latach poprzednich zwolnienia w większym stopniu dotyczyły mężczyzn niż kobiet. W 2009 r. pracę straciło 21,2 tys. mężczyzn, co stanowiło 63,6% wszystkich zwolnień. W stosunku do 2008 r. w większości sekcji wystąpił spadek zwolnień, największy w przemyśle (o 3,3 tys. osób) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,5 tys.). Wśród kobiet również w większości sekcji odnotowano spadek i analogicznie jak w ogółem, największy w przemyśle (o 1,1 tys. osób) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,7 tys.).

W 2009 r. **współczynnik zwolnień** wynosił w województwie 20,0% i był o 4,7 pkt niższy niż w 2008 r. Najwyższy współczynnik zwolnień wystąpił w administrowaniu i działalności wspierającej (61,7%) oraz budownictwie (37,3%), a najniższy w edukacji (8,7%) i opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (11,1%). Dla kobiet współczynnik zwolnień kształtował się na poziomie 15,1%, najwyższy odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (48,9%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (26,4%), a najniższy w edukacji (8,1%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (9,9%).

Zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę wśród wszystkich zwolnień stanowiły 20,3% (w 2008 r. – 15,0%), a przez pracownika – 9,6% (przed rokiem – 19,2%). Na emeryturę przeniesiono 1,2 tys. osób (3,5%), a 0,9 tys. (2,6%) otrzymało urlopy wychowawcze i bezpłatne. Wśród kobiet 17,9% stanowiły zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę, a 10,0% przez pracownika. Przeniesionych na emeryturę zostało 0,5 tys. kobiet, a 0,8 tys. otrzymało urlopy wychowawcze i bezpłatne.

Zmiany w liczbie pracowników pełnozatrudnionych zwolnionych z pracy w stosunku do 2008 r. i 2000 r. przedstawia tablica na str. 31.

Tabl. 1.3. **Pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy według przyczyn**

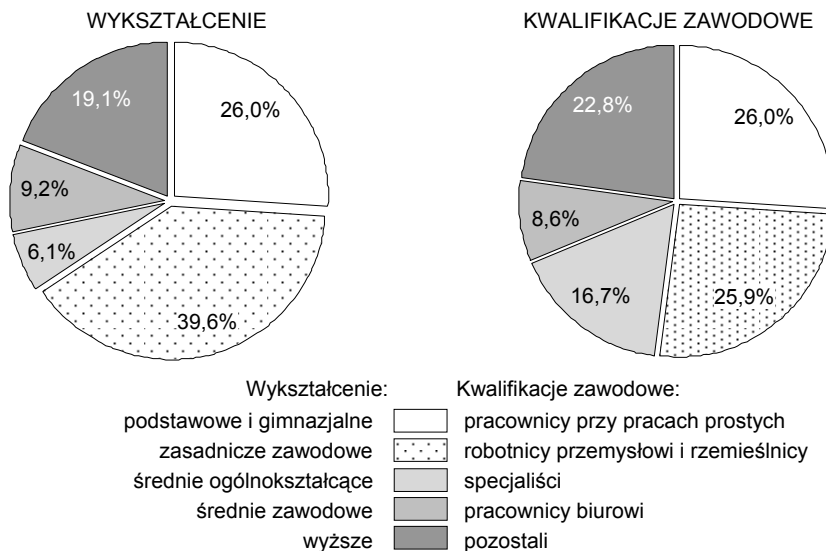
Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	
Ogółem	40441	33306	67,7	82,4
w tym kobiety	14714	12111	60,6	82,3
W tym zwolnieni z pracy:				
w drodze wypowiedzenia	13828	9937	47,5	71,9
przez: pracodawcę	6078	6755	44,7	111,1
pracownika	7750	3182	54,6	41,1
przeniesieni na emeryturę	2334	1182	71,5	50,6
z tytułu niezdolności do pracy i rehabilitacji	453	411	50,4	90,7

Sytuację na rynku pracy charakteryzuje m. in. popyt na pracę, tj. liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Popyt na pracę, czyli miejsca pracy oferowane przez pracodawców, jest jednym z elementów kształtowania rynku pracy. Na koniec 2009 r. w województwie opolskim **wolnymi miejscami pracy** dysponowało 0,5 tys. jednostek, tj. o 45,7% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Liczba tych miejsc wyniosła 1,3 tys., czyli o 0,9 tys. (o 40,5%) mniej niż na koniec 2008 r. W sektorze prywatnym oferowano 3-krotnie więcej miejsc pracy niż w publicznym. Na koniec 2009 r. sektor prywatny dysponował 0,9 tys. miejsc pracy, co stanowiło 75,1% wszystkich wolnych miejsc pracy. Najwięcej wakatów odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 0,3 tys. (27,1%) i przemyśle – 0,3 tys. (24,1%).

Wolne miejsca pracy według wymaganego poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA WOLNYCH MIEJSC PRACY^a WEDŁUG WYMAGANEGO POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH W 2009 R.

Stan w dniu 31XII

a W jednostkach lokalnych.

Podstawowe znaczenie dla wolnych miejsc pracy ma struktura kwalifikacyjno-zawodowa pracowników poszukiwanych do pracy. Najwięcej ofert skierowanych było do pracowników o niższych kwalifikacjach zawodowych – po 0,3 tys. (26,0%) przeznaczonych było dla pracowników przy pracach prostych oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Natomiast dla specjalistów o wysokich kwalifikacjach przeznaczonych było 0,2 tys. (16,7%) wolnych miejsc pracy.

Największa grupa wolnych miejsc pracy na koniec 2009 r. przeznaczona była dla pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 0,5 tys. (39,6%), a następnie gimnazjalnym i podstawowym – 0,3 tys. (26,0%).

Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy określający liczbę wolnych miejsc pracy przypadających na zagospodarowane i niezagospodarowane miejsca pracy wyniósł w województwie 0,6% i był o 0,3 pkt niższy niż przed rokiem.

W ciągu 2009 r. powstało 10,8 tys. **nowych miejsc pracy**, w tym 82,1% w sektorze prywatnym. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba nowo utworzonych miejsc pracy zmniejszyła się o 0,7 tys., tj. o 5,7%. W jednostkach dużych zostało utworzonych 28,1% nowych miejsc pracy, w średnich – 36,7%, a w małych – 35,2%. Nowe miejsca pracy tworzone przede wszystkim w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przemysłu – 23,1% wszystkich nowych miejsc pracy i budownictwa – 21,5%. W ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy znajdują się niezagospodarowane miejsca pracy. Na koniec 2009 r. było 0,2 tys. nowych miejsc pracy jeszcze nieobsadzonych, głównie w budownictwie i przemyśle – po 0,1 tys.

W województwie opolskim w ciągu 2009 r. **zlikwidowano** 10,3 tys. miejsc pracy, tj. o 7,5 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Podobnie jak w 2008 r. większość, tj. 84,4% (8,7 tys.) miejsc pracy, została zlikwidowana w sektorze prywatnym (w 2008 r. odpowiednio: 81,7% i 2,3 tys.).

Przeciętne zatrudnienie w województwie opolskim w 2009 r. wynosiło 167,2 tys. osób i zmniejszyło się o 2,6 tys., tj. o 1,5% w porównaniu z 2008 r., a w stosunku do 2000 r. o 21,7 tys., tj. o 11,5%. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa należy stwierdzić, że podobnie jak w latach poprzednich utrzymało się duże przestrzenne zróżnicowanie przeciętnego zatrudnienia. W podregionie nyskim przeciętna liczba zatrudnionych wynosiła 49,0 tys., podczas gdy w opolskim – 118,2 tys. osób. W porównaniu z 2008 r. w obu podregionach odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia, tj. odpowiednio: o 1,4% i o 1,6%. Największe przeciętne zatrudnienie odnotowano w m. Opolu – 43,6 tys. osób oraz w powiecie opolskim – 19,4 tys., natomiast najmniejsze w powiecie namysłowskim – 5,1 tys. i prudnickim – 6,3 tys. W większości powiatów odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy procentowo wystąpił w powiecie krapkowskim (o 7,1%) oraz brzeskim i nyskim (po 2,9%).

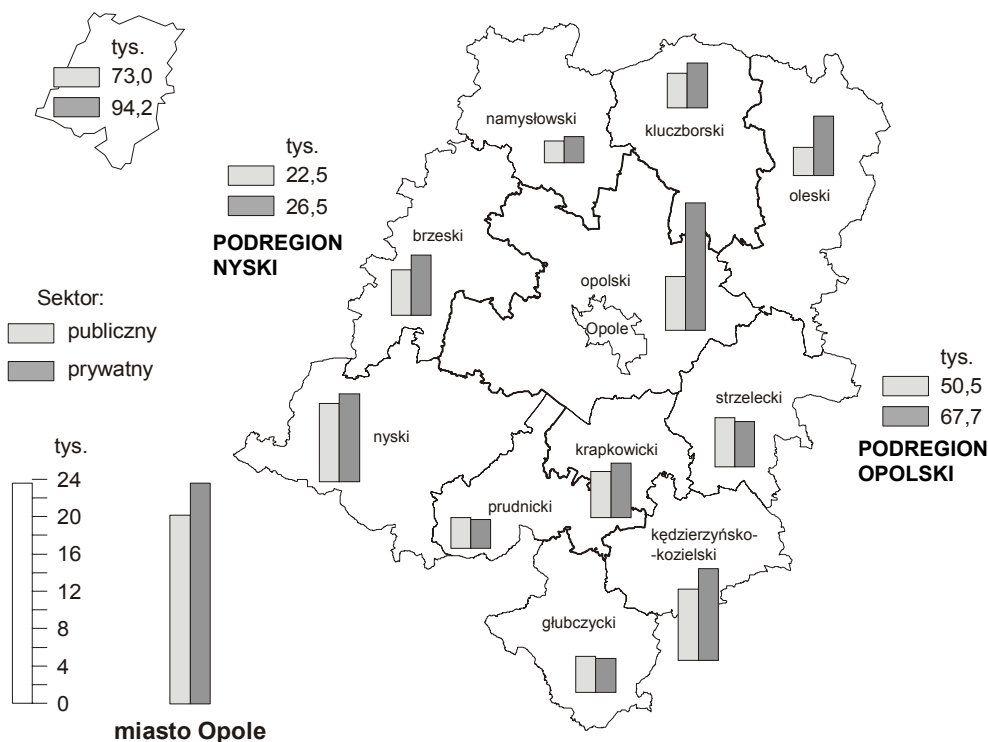
W sektorze publicznym przeciętna liczba zatrudnionych wynosiła 73,0 tys., a w prywatnym – 94,2 tys. W porównaniu z 2008 r. wystąpił nieznaczny wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze publicznym o 0,1 tys., tj. o 0,1%, natomiast w sektorze prywatnym odnotowano spadek o 2,7 tys., tj. o 2,8%. W sektorze publicznym w podregionie nyskim wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia o 2,5%, a w podregionie opolskim spadek o 0,9%. W przekroju powiatowym w 8 powiatach odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze publicznym. Najwyższy procentowo wystąpił w powiecie brzeskim (o 3,4%) i nyskim (o 3,0%).

W pozostałych 4 powiatach odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w analizowanym sektorze, największy w powiecie krapkowickim (o 7,8%) i strzeleckim (o 2,0%).

W sektorze prywatnym zarówno w obu podregionach jak i w większości powiatów odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia. W podregionie nyskim wynosił on 4,4%, a w opolskim – 2,1%. W przekroju powiatowym największy procentowo spadek przeciętnego zatrudnienia w omawianym sektorze wystąpił w powiecie nyskim (o 7,7%) i brzeskim (o 7,2%). Jedynie w powiecie kluczborskim i strzeleckim wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze prywatnym i wynosił odpowiednio: 4,0% i 11,2%.

Terytorialne zróżnicowanie przeciętnego zatrudnienia ilustruje poniższa mapka.

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

W 2009 r. najwięcej zatrudnionych było w przemyśle – 58,8 tys. (35,2%) oraz edukacji – 25,8 tys. (15,4%), najmniej natomiast w pozostałej działalności usługowej – 0,3 tys. (0,2%) oraz informacji i komunikacji – 0,4 tys. (0,3%). W porównaniu z 2008 r. spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano w 10 sekcjach i wynosił od 13,2% w pozostałej działalności usługowej do 1,6% w handlu; naprawie pojazdów samochodowych. W pozostałych sekcjach odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia od 1,5% w edukacji do 7,7% w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

W 2009 r. przeciętne zatrudnienie osób wykonujących pracę **poza granicami kraju** na rzecz krajowych jednostek wynosiło 2,6 tys. osób, tj. o 8,2% mniej niż w 2008 r. Wszyscy zatrudnieni poza granicami kraju pracowali w sektorze prywatnym, przede wszystkim w budownictwie – 68,7% (1,8 tys.).

Przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych zatrudnionych było 0,7 tys. osób, które pracowały w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych. W porównaniu z 2008 r. ich liczba wzrosła o 68,4%.

Przeciętne zatrudnienie **uczniów** było o 9,2% niższe niż w 2008 r. i wynosiło 2,3 tys. osób.

Na koniec 2009 r. w województwie opolskim było 200,3 tys. pracujących według **faktycznego (stałego) miejsca pracy**, tj. mniej o 1,7% w porównaniu z 2008 r. i o 5,2% w stosunku do 2000 r. Średnie roczne tempo spadku liczby pracujących w faktycznym miejscu pracy w latach 2000–2008 wynosiło 0,6%.

Udział pracujących w sektorze prywatnym wyniósł 58,5% wobec 58,6% w 2008 r. i 50,3% w 2000 r. Liczba pracujących zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym zmniejszyła się w stosunku do 2008 r., spadek ten wyniósł odpowiednio: 2,0% i 1,4%. Najwięcej pracujących w województwie odnotowano w sektorze przemysłowym – 78,9 tys. (39,4%). W usługach rynkowych pracowało 57,8 tys. osób (28,9%), a nierynkowych – 57,6 tys. (28,7%).

Zmiany w liczbie pracujących z uwzględnieniem sektorów ekonomicznych w porównaniu z 2008 r. przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 1.4. **Pracujący^a według płci i sektorów ekonomicznych**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	2008=100
OGÓŁEM				
Ogółem	203846	200303	100,0	98,3
sektor:				
Rolniczy	6719	6025	3,0	89,7
Przemysłowy	81309	78869	39,4	97,0
Usług	115818	115409	57,6	99,6
rynkowych	58904	57825	28,9	98,2
nierynkowych	56914	57584	28,7	101,2
w tym KOBIECY				
Razem	95832	94778	100,0	98,9
sektor:				
Rolniczy	1544	1446	1,5	93,7
Przemysłowy	22049	20910	22,1	94,8
Usług	72239	72422	76,4	100,3
rynkowych	29618	29321	30,9	99,0
nierynkowych	42621	43101	45,5	101,1

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności.

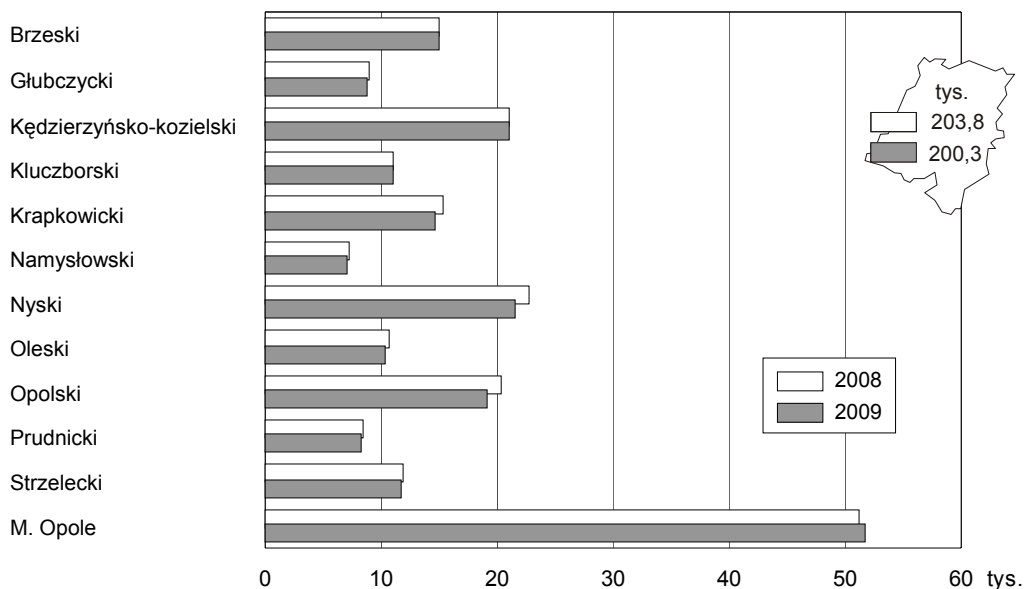
Kobiety stanowiły 47,3% wszystkich pracujących w województwie i w stosunku do 2008 r. ich liczba zmniejszyła się o 1,1%. Ponad połowa (53,3%) kobiet pracowała w sektorze publicznym. Podobnie jak w 2008 r., najwięcej pracujących kobiet odnotowano w usługach nierynkowych, tj. 45,5%. W porównaniu z 2008 r. ich liczba wzrosła o 1,1%.

Na koniec 2009 r. z ogólnej liczby 200,3 tys. pracujących, w miastach pracowało 78,8%. W miastach na sektor prywatny przypadało 56,8% pracujących, a na wsi 64,6%. Kobiety stanowiły 48,2% ogółu pracujących w miastach i 44,2% na wsi.

Terytorialne zróżnicowanie poziomu pracujących ilustruje poniższy wykres.

PRACUJĄCY^a WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy.

W końcu grudnia 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich więcej pracujących odnotowano w podregionie opolskim i ich liczba wyniosła 137,5 tys. (w 2008 r. – 139,4 tys.), natomiast w podregionie nyskim – 62,8 tys. (przed rokiem – 64,5 tys.). W porównaniu z 2008 r. w obu podregionach zmniejszyła się liczba pracujących, w podregionie nyskim – o 2,6%, a opolskim – o 1,3%. W przekroju powiatowym największą liczbę pracujących odnotowano w m. Opolu – 51,7 tys. oraz powiecie nyskim – 21,6 tys., natomiast najmniej pracujących było w powiecie namysłowskim – 7,0 tys. i prudnickim – 8,2 tys. W porównaniu z 2008 r. prawie we wszystkich powiatach wystąpił spadek liczby pracujących. Największy procentowo odnotowano w powiecie opolskim – o 5,9% i krapkowickim – o 5,5%. Wzrost wystąpił jedynie w m. Opolu – o 0,9% i powiecie kędzierzyńsko-kozielskim – o 0,8%. W sektorze publicznym spadek wystąpił w 6 powiatach, największy w powiecie krapkowickim – o 9,8% i namysłowskim – o 8,8%. Wzrost w tym sektorze odnotowano w 6 pozostałych powiatach, najwyższy w powiecie nyskim – o 2,1% i brzeskim – o 1,8%. W sektorze prywatnym w 8 powiatach wystąpił spadek liczby pracujących, procentowo największy w powiecie nyskim – o 9,3% i opolskim – o 6,5%. Wzrost odnotowano w 4 powiatach, najwyższy w powiecie kluczborskim – o 1,9% i m. Opolu – o 1,6%.

2. Bezrobocie rejestrowane

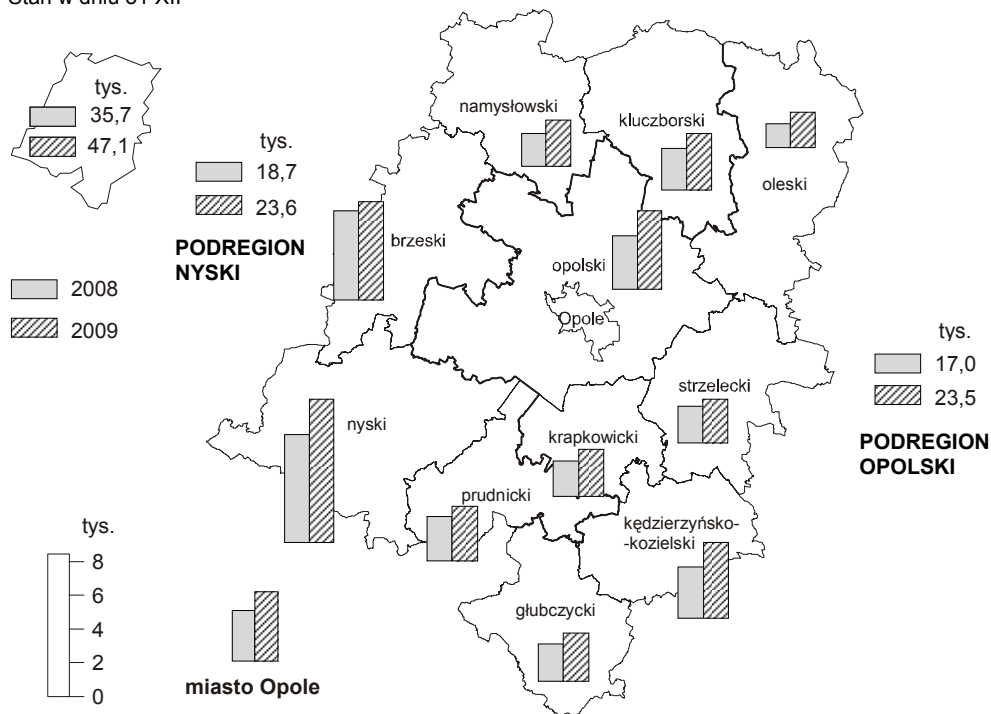
Bezrobocie jest jednym z podstawowych elementów rynku pracy i oznacza stan nierównowagi pomiędzy popytem na pracę a podażą pracy. W gospodarkach rynkowych, opartych m. in. na zasadzie wolności wyboru i zmiany miejsca pracy jest zjawiskiem naturalnym i nieuniknionym, pod warunkiem, że nie przekracza 3–5% zasobów siły roboczej. Natomiast, gdy bezrobocie przekroczy ten poziom staje się problemem ekonomicznym oraz dotkliwym problemem społecznym.

W ciągu ostatnich lat zaszły głębokie zmiany na rynku pracy w Polsce. Liczba bezrobotnych rejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zmniejszała się z roku na rok. Tendencja spadkowa zarówno w kraju jak i na Opolszczyźnie utrzymywała się już od kilku lat. Natomiast w 2009 r. tendencja ta uległa odwróceniu i odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. Jednak ich liczba była nadal niższa w porównaniu z 2000 r. W kraju liczba zarejestrowanych bezrobotnych w odniesieniu do 2008 r. wzrosła o 28,4% (o 418,9 tys. osób), a w stosunku do 2000 r. zmniejszyła się o 30,0% (o 809,9 tys.). Natomiast w województwie opolskim relacje te ukształtowały się następująco: w stosunku do 2008 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 32,0% (o 11,4 tys.), a w odniesieniu do 2000 r. zmniejszyła się o 32,0% (o 22,2 tys.). Średnie roczne tempo spadku bezrobocia na Opolszczyźnie w latach 2000–2009 wynosiło 4,2% (w kraju – 3,9%).

Terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia ilustruje poniższa mapka.

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

W województwie opolskim na koniec 2009 r. w powiatowych urzędach pracy było 47,1 tys. osób zarejestrowanych jako bezrobotne, co stanowiło 2,5% wszystkich bezrobotnych w kraju (1 lokata). Stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 12,6%, a w kraju – 11,9% (w 2008 r. odpowiednio: 9,8% i 9,5%). W końcu grudnia 2009 r., podobnie jak w roku poprzednim, więcej zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w podregionie nyskim i ich liczba wyniosła 23,6 tys. (w 2008 r. – 18,7 tys.), natomiast w podregionie opolskim – 23,5 tys. (przed rokiem – 17,0 tys.). Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2009 r. było w powiecie nyskim (8,5 tys.), brzeskim (5,8 tys.), opolskim (4,6 tys.) i kędzierzyńsko-kozielskim (4,5 tys.); powiaty te skupiały prawie połowę (49,6%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie opolskim. We wszystkich powiatach w porównaniu z 2008 r. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych. Najwyższy procentowo wystąpił w powiecie oleskim (o 47,6%) i kędzierzyńsko-kozielskim (o 47,2%), natomiast najniższy w powiecie brzeskim (o 10,2%) oraz strzeleckim (o 20,8%).

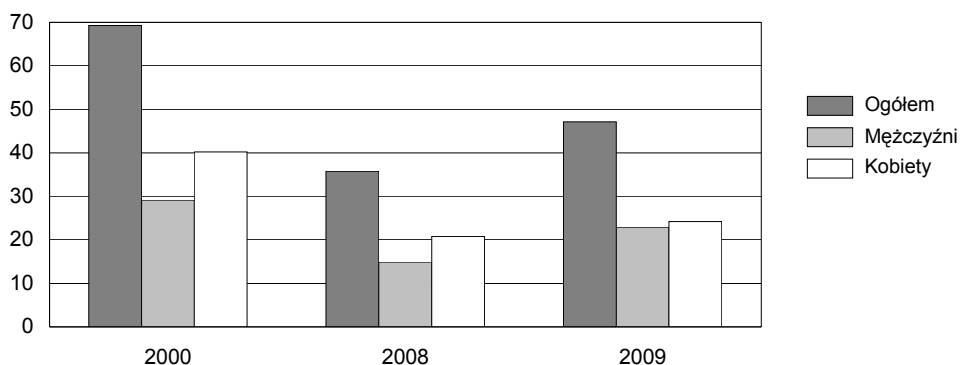
Sytuację na lokalnych rynkach pracy charakteryzuje m.in. wskaźnik liczony liczbą zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę analizowany wskaźnik, można stwierdzić, że sytuacja na terenie Opolszczyzny uległa pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Na koniec 2009 r. w województwie opolskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 7 (przed rokiem – 5) zarejestrowanych bezrobotnych. Korzystniejsza sytuacja niż w województwie ukształtowała się w podregionie opolskim, w którym omawiany wskaźnik wyniósł 6 (przed rokiem 4). Natomiast w podregionie nyskim wskaźnik ten ukształtował się na poziomie wyższym niż w województwie, jak i w podregionie opolskim i wyniósł 9 (przed rokiem 7). We wszystkich powiatach analizowany wskaźnik wzrósł w stosunku do poprzedniego roku, najwyższy wzrost wystąpił w powiecie namysłowskim. Najmniej korzystna sytuacja pod względem omawianego wskaźnika wystąpiła w powiecie brzeskim i namysłowskim (po 10 osób). Natomiast pierwszą lokatę zajęły powiaty oleski, opolski, strzelecki i m. Opole, w których na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 5 bezrobotnych.

Zmiany poziomu bezrobocia według płci w województwie opolskim w porównaniu z 2008 r. i 2000 r. ilustruje poniższy wykres.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI

Stan w dniu 31XII

tys.

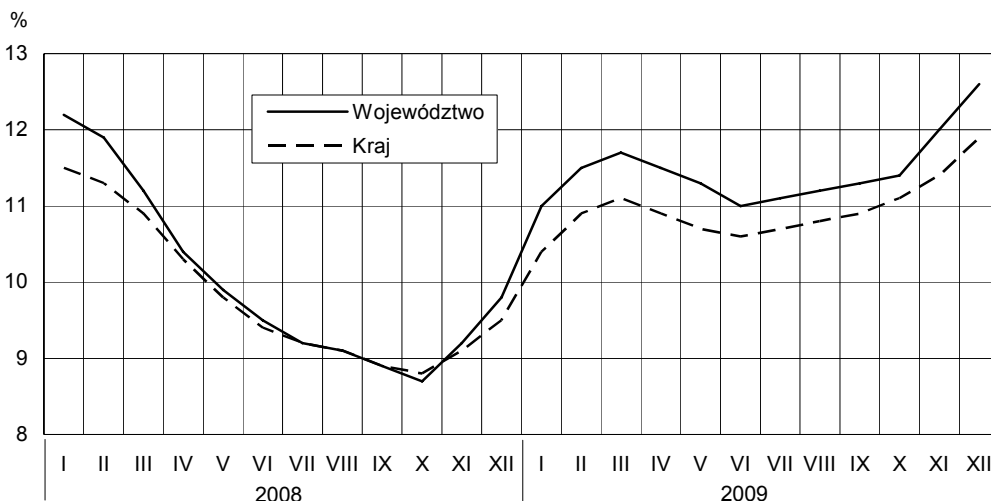
Wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do 2008 r. dotyczył w większym stopniu mężczyzn niż kobiet. Liczba mężczyzn zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w porównaniu z 2008 r. wzrosła o 54,1%, a kobiet o 16,3%. Jednocześnie w stosunku do 2000 r. spadek bezrobotnych w większym stopniu dotyczył kobiet niż mężczyzn. Liczba kobiet zmniejszyła się o 39,8%, podczas gdy liczba mężczyzn – o 21,2%.

O skali bezrobocia i tempie jego zmian świadczy **stopa bezrobocia**, mierzona udziałem liczby bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. W porównaniu z 2008 r. stopa bezrobocia była wyższa o 2,8 pkt., natomiast w stosunku do 2000 r. spadła o 3,1 pkt. W kraju tendencja kształtowała się podobnie, w odniesieniu do 2008 r. wzrosła o 2,4 pkt, a w porównaniu z 2000 r. zmniejszyła się o 3,2 pkt. Województwo opolskie na koniec grudnia 2009 r. uplasowało się identycznie jak przed rokiem, na 8 miejscu w kraju pod względem wysokości stopy bezrobocia.

Ukształtowanie się stopy bezrobocia w województwie oraz w kraju w latach 2008–2009 ilustruje poniższy wykres.

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu miesiąca

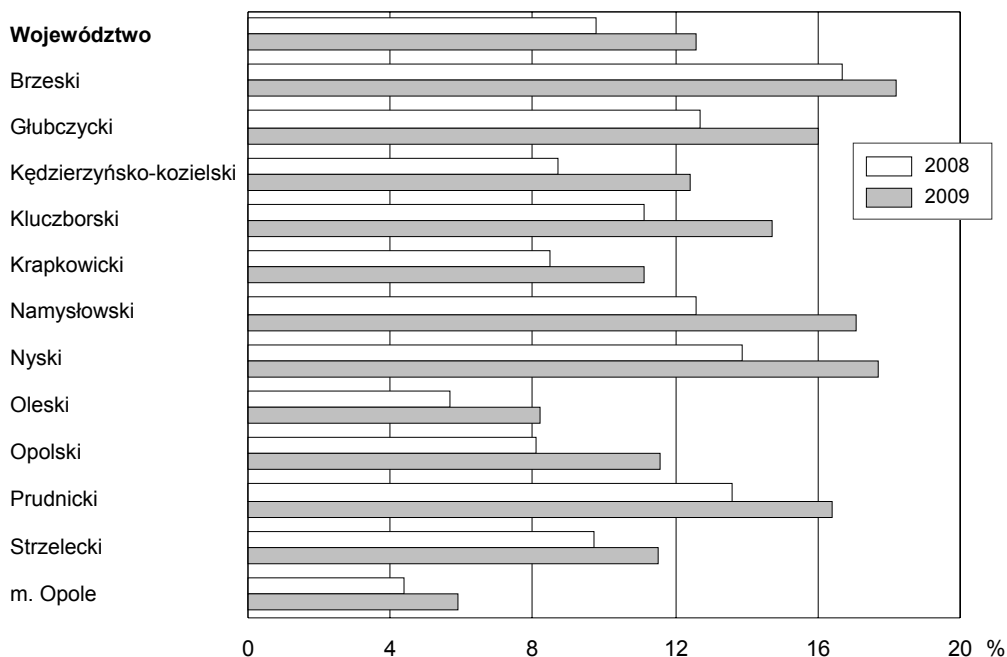

W województwie w dalszym ciągu występowało duże przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia od 5,9% w m. Opolu do 18,2% w powiecie brzeskim. Korzystniejsza sytuacja pod względem stopy bezrobocia ukształtowała się w podregionie opolskim, w którym na koniec 2009 r. wyniosła 9,9%. Natomiast w podregionie nyskim stopa bezrobocia była wyższa i wyniosła 17,1%.

Przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia w latach 2008–2009 ilustruje wykres na str. 39

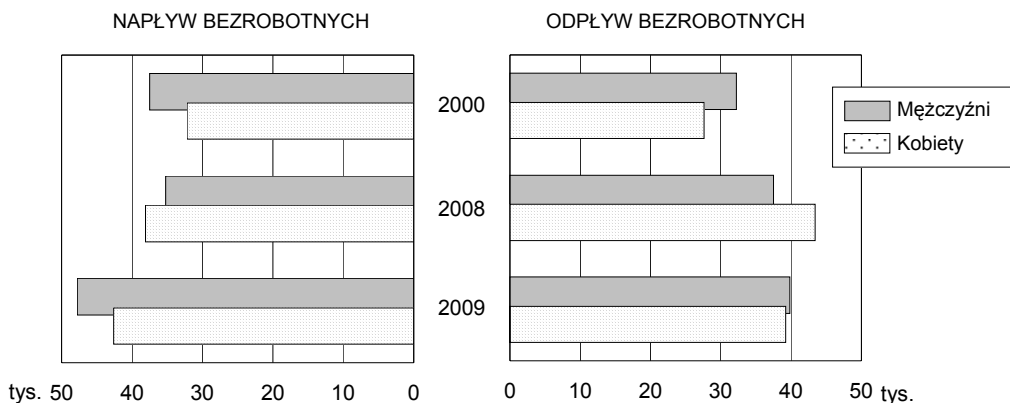
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31XII

O płynności rynku pracy oraz poziomie bezrobocia decyduje m. in. rotacja bezrobotnych, czyli napływ i odpływ osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy. **Napływ** przedstawia liczbę osób, które w danym okresie sprawozdawczym zostały zarejestrowane jako bezrobotne. Natomiast **odpływ** oznacza liczbę osób wyłączonych z ewidencji powiatowych urzędów pracy w danym czasie. W 2009 r., odwrotnie niż w latach poprzednich odnotowano przewagę osób nowo rejestrujących się nad bezrobotnymi wyrejestrowanymi z ewidencji powiatowych urzędów pracy, czego efektem była m.in. większa liczba zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2009 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. W ciągu 2009 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego **zarejestrowano** 90,4 tys. osób i jednocześnie **wykreślono** z ewidencji 79,0 tys. bezrobotnych. Liczba osób, które uzyskały status bezrobotnego wzrosła o 23,4% w porównaniu z 2008 r. i o 29,8% w stosunku do 2000 r. Natomiast liczba bezrobotnych wyrejestrowanych w odniesieniu do 2008 r. zmniejszyła się o 2,4%, natomiast wzrosła o 32,0% w porównaniu z 2000 r.

Napływ oraz odpływ bezrobotnych według płci w poszczególnych latach ilustruje wykres na str.40

BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI

W 2009 r. odwrotnie niż przed rokiem ponad połowę (52,9%) nowo zarejestrowanych stanowili mężczyźni i ich udział wzrósł o 4,8 pkt. Nadal większość, tj. 79,6% bezrobotnych nowo zarejestrowanych stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich liczba w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się o 12,0 tys., tj. o 20,0%, ale udział zmniejszył się nieznacznie tj. o 2,2 pkt. Wzrósł natomiast udział osób rejestrujących się po raz pierwszy i w 2009 r. wynosił 20,4%, przy czym w 2008 r. – 18,2%. Ich liczba w porównaniu z ub. rokiem zwiększyła się o 5,1 tys., tj. o 38,5%. Znaczącą grupę wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby poprzednio pracujące, tj. 77,5% (przed rokiem – 75,7%). Należy również zauważyć, że w 2009 r. wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła znacząco liczba osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, która wynosiła 2,6 tys., tj. o 1,7 tys. (o 189,5%) więcej niż w 2008 r.

Liczbę oraz udział wybranych kategorii nowo zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2008–2009 przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 2.1. Wybrane kategorie nowo zarejestrowanych bezrobotnych

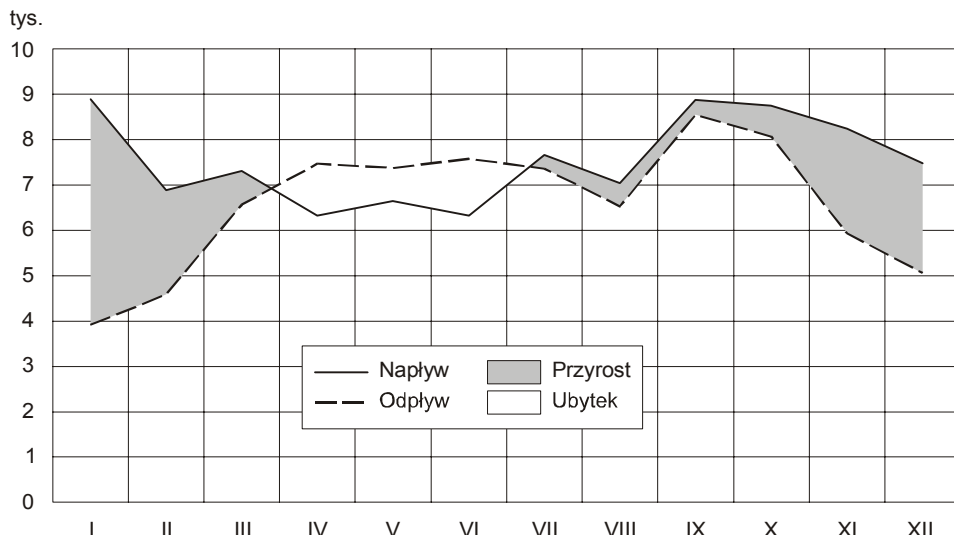
Wyszczególnienie	2008		2009		2008=100
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	
Nowo zarejestrowani ogółem	73281	100,0	90432	100,0	123,4
z ogółem:					
Do 25 roku życia	23292	31,8	28851	31,9	123,9
Długotrwale bezrobotni	25734	35,1	24711	27,3	96,0
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	4984	6,8	5210	5,8	104,5
Powyżej 50 roku życia	12976	17,7	16226	17,9	125,0
Bez kwalifikacji zawodowych	23572	32,2	26836	29,7	113,8
Bez doświadczenia zawodowego	24161	33,0	26755	29,6	110,7
Bez wykształcenia średniego	41791	57,0	51619	57,1	123,5
Samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	5415	7,4	6391	7,1	118,0
Niepełnosprawni	2989	4,1	3739	4,1	125,1

Drugim czynnikiem obok napływu, powodującym zmiany w poziomie bezrobocia jest odpływ bezrobotnych z ewidencji powiatowych urzędów pracy. W 2009 r., ponad połowę (50,4%) wyrejestrowanych bezrobotnych stanowili mężczyźni i ich udział wzrósł o 4,0 pkt w porównaniu z 2008 r. Nadal główną przyczyną utraty statusu bezrobotnego było podjęcie pracy, które dotyczyło 36,5% (w 2008 r. – 35,4%) ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych. Zatrudnienie w 2009 r. znalazło 28,8 tys. osób, tj. o 0,6% więcej niż przed rokiem. Drugą przyczyną pod względem częstotliwości występowania było skreślenie z ewidencji spowodowane niepotwierdzeniem gotowości do pracy. Z tego powodu w 2009 r. wykreślono 21,2 tys. osób, co stanowiło 26,9% (w 2008 r. – 29,3%) ogółu wyrejestrowanych. Ich liczba w stosunku do 2008 r. zmniejszyła się o 2,5 tys., tj. o 10,5%. Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 4,4 tys. osób, tj. o 20,9% mniej niż przed rokiem.

Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych oraz wyrejestrowanych z ewidencji powiatowych urzędów pracy była zróżnicowana w poszczególnych miesiącach roku. Najwięcej nowych rejestracji bezrobotnych w 2009 r. miało miejsce w styczniu (8,9 tys. osób), a najmniej w kwietniu (6,3 tys. osób). Natomiast najwięcej bezrobotnych wyrejestrowano we wrześniu (8,6 tys.), a najmniej w styczniu (3,9 tys.)

Napływ oraz odpływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2009 r. ilustruje poniższy wykres.

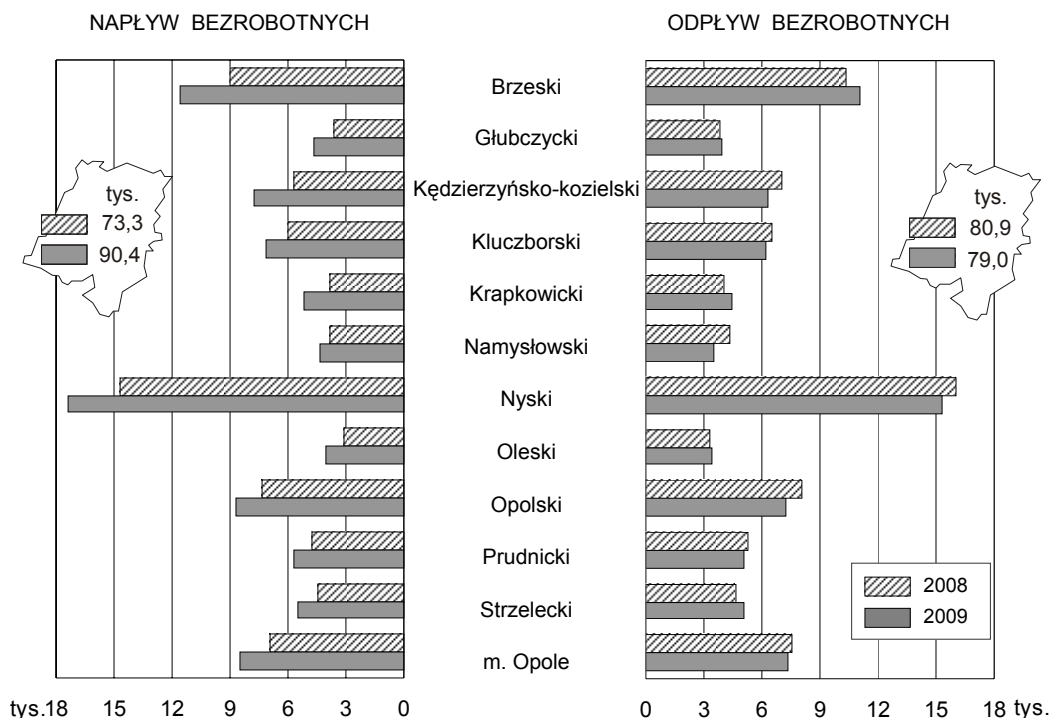
ROTACJA BEZROBOTNYCH W 2009 R.

Napływ oraz odpływ bezrobotnych w województwie opolskim był znacząco zróżnicowany w przekroju terytorialnym. W podregionie nyskim nowo zarejestrowani bezrobotni stanowili 51,1% ogółu nowo zarejestrowanych w województwie. Najwyższy udział w napływie bezrobotnych odnotowano w powiatach: nyskim (19,3%) i brzeskim (12,9%), najniższy natomiast w powiatach: oleskim (4,5%) oraz namysłowskim (4,8%). Wyrejestrowani bezrobotni w podregionie nyskim również stanowili ponad połowę (52,2%) ogółu wyrejestrowanych w województwie. Najwyższy udział odpływu bezrobotnych wystąpił w powiatach: nyskim (19,4%) i brzeskim (14,0%), a najniższy w powiatach: oleskim (4,3%) oraz namysłowskim (4,5%).

Liczbę nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych bezrobotnych z ewidencji powiatowych urzędów pracy w przekroju terytorialnym przedstawia poniższy wykres.

NAPŁYW ORAZ ODPIY W BEZROBOTNYCH WEDŁUG POWIATÓW

O zmianach na rynku pracy świadczy również **wskaźnik płynności rynku pracy**, wyrażający w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W 2009 r. kształtował się na mniej korzystnym poziomie niż w latach poprzednich i wynosił 31,9%, czyli mniej o 7,2 pkt niż przed rokiem i o 10,4 pkt niż w 2000 r. Analizując omawiany wskaźnik można stwierdzić, że lepsza sytuacja kształtowała się w podregionie nyskim, w którym wskaźnik płynności rynku pracy wynosił 34,3% (przed rokiem – 41,1%) wobec 29,3% w podregionie opolskim (w 2008 r. – 36,9%). Najwyższa wartość wskaźnika płynności ukształtowała się w powiecie o najwyższej stopie bezrobocia, czyli w powiecie brzeskim, w którym omawiany wskaźnik wynosił 39,1%. Natomiast najniższy poziom wskaźnika wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (25,5%). W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach poziom wskaźnika uległ pogorszeniu i największy spadek odnotowano w powiatach: namysłowskim (o 14,6 pkt) oraz głubczyckim (o 11,1 pkt).

Sytuację na rynku pracy charakteryzuje nie tylko poziom bezrobocia, ale również jego struktura, która jest silnie zróżnicowana pod względem cech demograficznych i społecznych. Zagrożenie bezrobociem i szanse na uzyskanie nowego lub pierwszego zatrudnienia nie są jednakowe dla wszystkich. Zależy to m.in. od płci, wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy czy od miejsca zamieszkania.

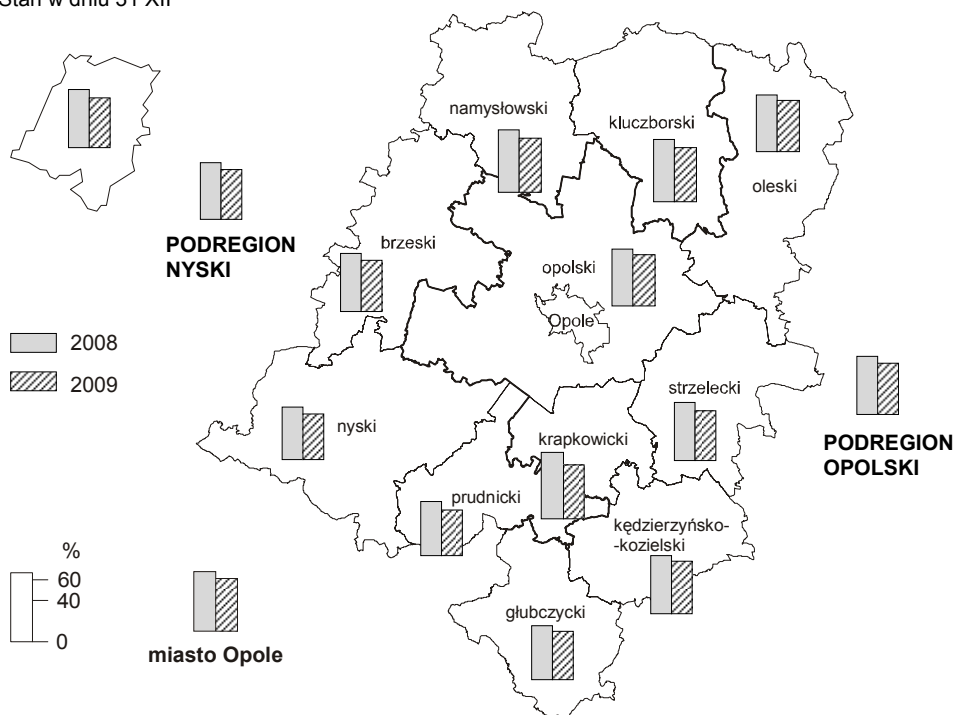
Podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych nadal **przeważały kobiety**, które w końcu 2009 r. stanowiły 51,4% bezrobotnych (w kraju – 51,1%). Ich liczba w porównaniu z 2008 r. wzrosła o 16,3%, natomiast w stosunku do 2000 r. spadła o 39,8%. Udział kobiet pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 7,0 pkt w porównaniu z 2008 r. i o 6,7 pkt w stosunku do 2000 r.

Na koniec 2009 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 106 (przed rokiem – 140) bezrobotnych kobiet, przy czym w liczbie ludności ogółem województwa na 100 mężczyzn przypadało identycznie jak przed rokiem 107 kobiet.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (danego podregionu, powiatu) w latach 2008–2009 ilustruje poniższa mapa.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH Kobiet W OGÓŁEM BEZROBOTNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

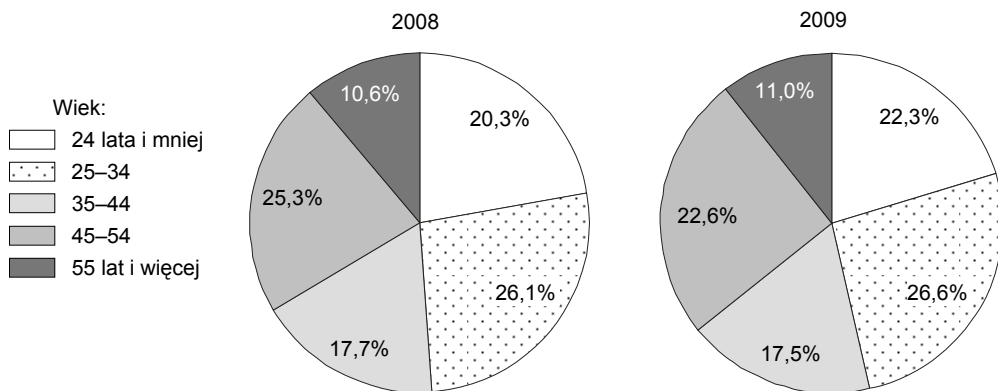
Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w podregionie nyskim wyniosła 12,0 tys. (w 2008 r. – 10,8 tys.) wobec 12,3 tys. (w 2008 r. – 10,1 tys.) w podregionie opolskim. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych kobiet na koniec 2009 r. odnotowano w powiecie nyskim (4,0 tys.) i brzeskim (3,1 tys.), najmniej w powiecie oleskim (1,1 tys.) oraz strzeleckim (1,3 tys.). W porównaniu z 2008 r. prawie we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych kobiet. Najwyższy procentowo wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (o 32,4%) oraz oleskim i opolskim (po 32,2%). Jedynie w powiecie brzeskim liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w stosunku do roku ub. i spadek ten wyniósł 2,7%.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na sytuację bezrobotnych na rynku pracy jest wiek osób pozostających bez pracy. Analizując zjawisko bezrobocia według wieku w województwie opolskim można zauważyć, że analogicznie jak przed rokiem w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdowały się osoby w wieku 25–34 lata oraz 45–54 lata. Jednocześnie w obu grupach wiekowych odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w porównaniu z 2008 r. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lata zwiększyła się w stosunku do 2008 r. o 34,4%, a w wieku 45–54 lata – o 18,0%.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych według wieku w latach 2008–2009 ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU

Stan w dniu 31XII

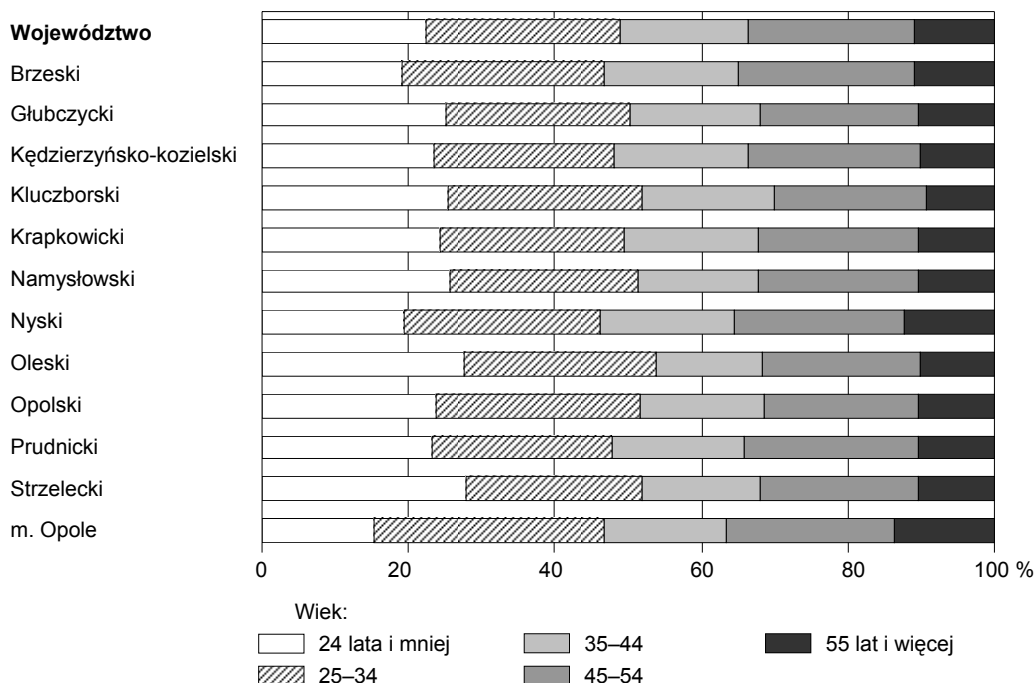
Udział bezrobotnych w wieku 25–34 lata był wyższy o 0,5 pkt niż przed rokiem oraz o 0,6 pkt niż w 2000 r. i na koniec grudnia 2009 r. wyniósł 26,6%. Natomiast bezrobotni w grupie wiekowej 45–54 lata stanowili 22,6% ogółu bezrobotnych i ich udział zmniejszył się o 2,7 pkt w porównaniu z 2008 r., ale wzrósł o 4,2 pkt w stosunku do 2000 r. W kraju również najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (28,9%) natomiast drugą w kolejności były osoby młode, w wieku do 24 lat (22,5%). Należy zaznaczyć, że w województwie opolskim odnotowano najniższy udział osób w wieku 25–34 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych (1 lokata w kraju).

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 25–34 lata zarówno w podregionie nyskim jak i opolskim ukształtowała się na poziomie 6,3 tys. W porównaniu z 2008 r. liczba tej grupy bezrobotnych zwiększyła się w obu podregionach województwa, w nyskim o 30,6%, a w opolskim – o 38,4%. Nieznacznie wyższy udział analizowanej grupy bezrobotnych w ogółem bezrobotnych danego podregionu odnotowano w podregionie opolskim – 26,6% niż w nyskim – 26,5%. W podregionie opolskim udział omawianej grupy utrzymał się na poziomie 2008 r., natomiast w podregionie nyskim wzrósł o 0,8 pkt.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 25–34 lata na koniec 2009 r. było w powiecie nyskim (2,3 tys.) i brzeskim (1,6 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (0,5 tys.) oraz strzeleckim (0,6 tys.). We wszystkich powiatach w porównaniu z 2008 r. wzrosła liczba bezrobotnych w omawianej grupie wiekowej, najwyższy procentowo wzrost odnotowano w powiecie namysłowskim (o 53,8%) i oleskim (o 47,9%).

Udział zarejestrowanych bezrobotnych według wieku i powiatów w 2009 r. ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POWIATÓW W 2009 R.
Stan w dniu 31XII

Mniej korzystnie niż przed rokiem przedstawiała się sytuacja ludzi młodych, tj. osób do 24 roku życia, których na koniec 2009 r. było 10,5 tys. Ich liczba w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się o 3,3 tys., tj. o 44,8%. Udział ich na koniec 2009 r. ukształtował się na poziomie 22,3%, tj. o 2,0 pkt. wyższym niż przed rokiem. W porównaniu z 2000 r. zmniejszyła się zarówno liczba jak i udział omawianej grupy wiekowej, tj. odpowiednio: o 46,8% i o 6,3 pkt. W kraju udział omawianej grupy bezrobotnych wyniósł 22,5% i w porównaniu z 2008 r. wzrósł o 1,8 pkt.

Na koniec 2009 r. w podregionie nyskim zarejestrowanych było 5,1 tys. bezrobotnych w wieku do 24 lat, natomiast w opolskim – 5,5 tys. W obu podregionach wystąpił wzrost omawianej grupy wiekowej w porównaniu z 2008 r., w nyskim – o 36,0%, a w opolskim – o 54,2%. Wyższy udział analizowanej grupy wiekowej w ogólnym bezrobotnych danego podregionu wystąpił w podregionie opolskim – 23,3%, przy czym w nyskim wyniósł 21,4%.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 18–24 lata na koniec 2009 r. było w powiecie nyskim (1,6 tys.) oraz brzeskim i opolskim (po 1,1 tys.), a najmniej w powiecie oleskim i m. Opolu (po 0,6 tys.). W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w wieku do 24 lat. Najwyższy procentowo wzrost wystąpił w powiecie opolskim (o 79,3%) i kluczborskim (o 72,8%).

Nadal najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby w wieku 55 lat i więcej. Jednak ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrastał z roku na rok. Ponadto stosunkowo mała

skłonność bezrobotnych w tej grupie wiekowej do zmian zawodu i kwalifikacji stanowi dość istotne utrudnienie i zmniejsza szanse na znalezienie pracy. Na koniec 2009 r. było ich 5,2 tys. osób i stanowili 11,0% (przed rokiem – 10,6%) ogółu bezrobotnych. W kraju odsetek tej grupy bezrobotnych wyniósł 8,9% i wzrósł o 0,2 pkt w porównaniu z rokiem poprzednim.

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej zarówno w podregionie nyskim jak i opolskim ukształtowała się na poziomie 2,6 tys. W porównaniu z 2008 r. liczba analizowanej grupy wiekowej w obu podregionach uległa zwiększeniu, w podregionie nyskim o 32,9%, natomiast w opolskim – o 41,5%. Udział osób w wieku 55 lat i więcej w ogółem bezrobotnych danego podregionu ukształtował się na podobnym poziomie i w nyskim wyniósł 11,0% wobec 10,9% w opolskim.

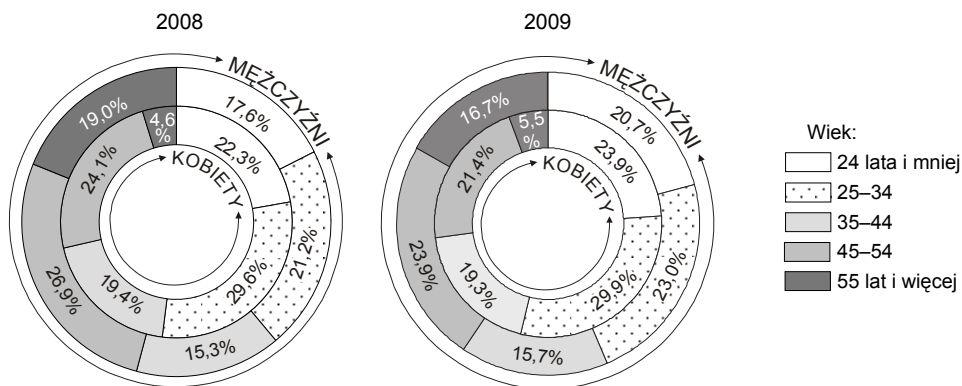
Najwięcej bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej na koniec 2009 r. liczył powiat nyski (1,0 tys.) i brzeski (0,6 tys.), a najmniej powiaty: oleski (0,2 tys.) oraz strzelecki (0,3 tys.). W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby analizowanej grupy bezrobotnych, najwyższy procentowo wystąpił w powiecie krapkowickim (o 59,0%) i nyskim (o 53,0%).

W dalszym ciągu bezrobotni mężczyźni byli starsi niż kobiety. Wśród bezrobotnych mężczyzn osoby w wieku 45 lat i więcej stanowiły 40,6%, tj. o 5,3 pkt mniej niż w 2008 r. Analogiczny odsetek dla kobiet wyniósł 26,9%, tj. o 1,8 pkt mniej niż przed rokiem.

Zmiany w strukturze bezrobotnych mężczyzn i kobiet według wieku w porównaniu z 2008 r. ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31XII

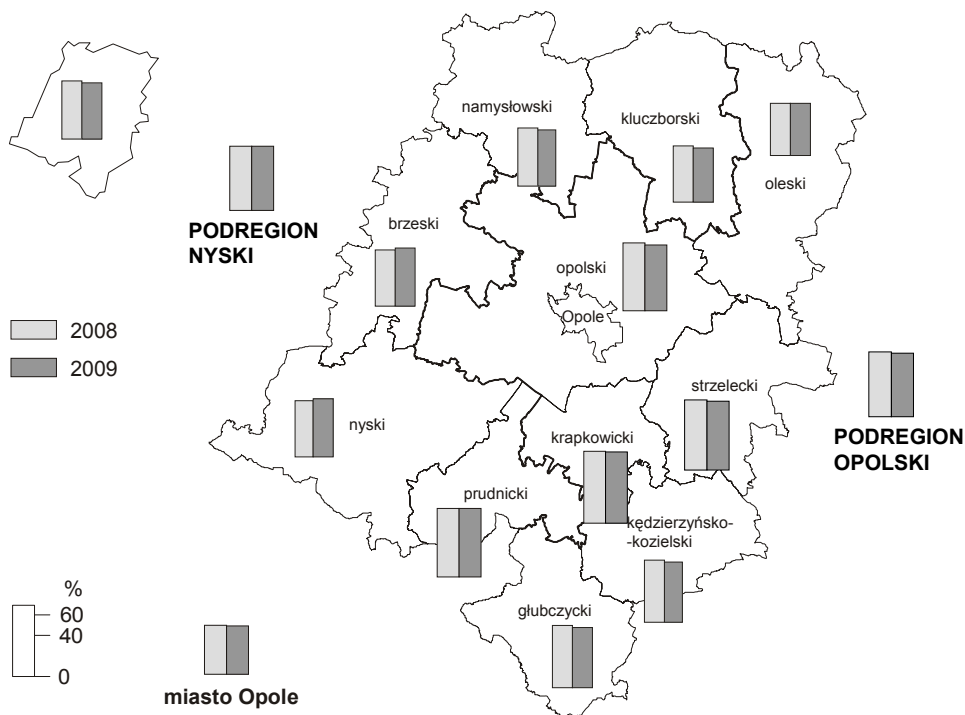

Ważną cechą decydującą o sytuacji i szansach bezrobotnych na rynku pracy jest **poziom wykształcenia**, od którego zależy zarówno umiejętność skutecznego poszukiwania pracy, jak i umiejętność dostosowywania się do zmian na rynku pracy. Poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem wpływającym na status osób bezrobotnych. Bezrobocie zazwyczaj dotyczy w niewielkim stopniu osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych, które nawet jeśli stracą pracę, to mają większą szansę na jej ponowne podjęcie. Największe problemy ze zmianą statusu bezrobotnego mają osoby o niskim poziomie wykształcenia oraz bez kwalifikacji pożądaných na rynku pracy.

Struktura bezrobotnych na koniec 2009 r. według poziomu wykształcenia w stosunku do lat poprzednich utrzymała się na podobnym poziomie. Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to w dalszym ciągu osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych, analogicznie jak w latach poprzednich stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (62,0% ogólnej liczby bezrobotnych, w 2008 r. – 62,6%, a w 2000 r. – 70,3%). W kraju analogiczny odsetek wyniósł 57,7%. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z analizowanym wykształceniem zwiększyła się w porównaniu z 2008 r. o 30,8%, a w stosunku do 2000 r. zmniejszyła się o 40,1%.

Zmiany udziału zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych (danego podregionu, powiatu) w porównaniu z 2008 r. ilustruje poniższa mapka.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH Z WYKSZTAŁCENIEM ZASADNICZYM ZAWODOWYM ORAZ GIMNAZJALNYM I NIŻSZYM WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW
Stan w dniu 31XII

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych z omawianym wykształceniem w podregionie nyskim wyniosła 14,7 tys., a w opolskim – 14,5 tys. W porównaniu z 2008 r. liczba tej grupy bezrobotnych w obu podregionach uległa zwiększeniu, w podregionie nyskim – o 26,6%, natomiast w opolskim – o 35,3%. Udział osób z tym wykształceniem w ogólnie bezrobotnych danego podregionu ukształtował się na podobnym poziomie i w nyskim wyniósł 62,2% wobec 61,8% w opolskim.

Najwięcej bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym na koniec 2009 r. było w powiecie nyskim (5,3 tys.) i brzeskim (3,6 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (1,2 tys.) oraz namysłowskim (1,7 tys.). W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby analizowanej grupy bezrobotnych, najwyższy procentowo wystąpił w powiecie oleskim (o 48,0%) i opolskim (o 43,2%).

Nadal najmniej zagrożone bezrobociem były osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. W 2009 r. osoby z tym wykształceniem stanowiły jedynie 7,9% (w kraju – 9,4%). Jednak ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrastał z roku na rok. W porównaniu z 2008 r. wzrósł o 0,5 pkt, a w stosunku do 2000 r. o 5,4 pkt.

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podregionie nyskim wyniosła 1,6 tys., tj. o 27,2% więcej niż w 2008 r., a w opolskim – 2,1 tys., czyli o 53,0% więcej niż przed rokiem. Udział osób z tym wykształceniem w ogóle bezrobotnych danego podregionu na poziomie niższym ukształtował się w podregionie nyskim i wyniósł 6,6% wobec 9,1% w opolskim.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym na koniec 2009 r. odnotowano w m. Opolu (0,8 tys.) oraz powiecie nyskim (0,7 tys.), najmniej w powiecie głubczyckim i namysłowskim (po 0,1 tys.). W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych z analizowanym wykształceniem. Najwyższy procentowo wzrost wystąpił w powiecie opolskim (o 68,1%) oraz m. Opolu (o 58,9%). Najwyższy udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych danego powiatu na koniec 2009 r. odnotowano w m. Opolu (19,4%) i w powiecie oleskim (9,3%), a najniższy w powiecie namysłowskim (4,9%) oraz głubczyckim (5,0%).

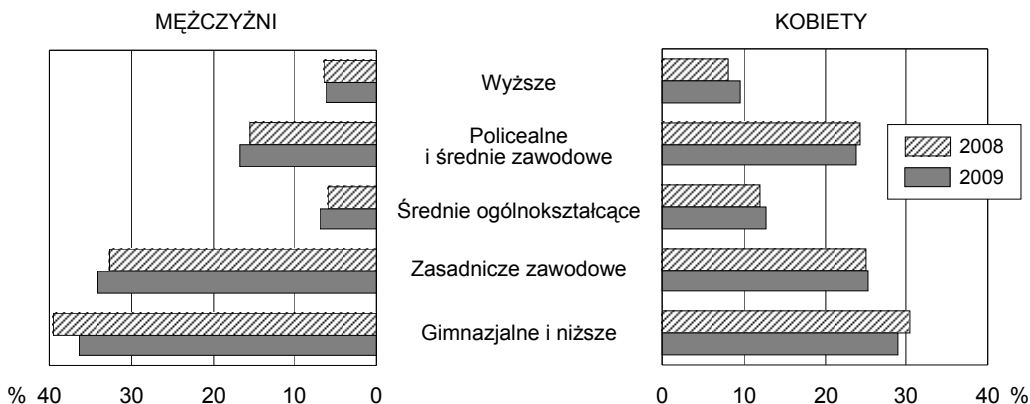
W dalszym ciągu bezrobotne kobiety były lepiej wykształcone niż bezrobotni mężczyźni.

Wykształcenie wyższe i średnie zawodowe łącznie z policealnym posiadało 8,0 tys. (w 2008 r. – 6,7 tys.) kobiet pozostających bez pracy, podczas gdy mężczyzn o tym samym poziomie wykształcenia było 5,2 tys. (w 2008 r. – 3,2 tys.).

Zmiany w strukturze bezrobotnych mężczyzn i kobiet według poziomu wykształcenia w porównaniu z 2008 r. ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31XII

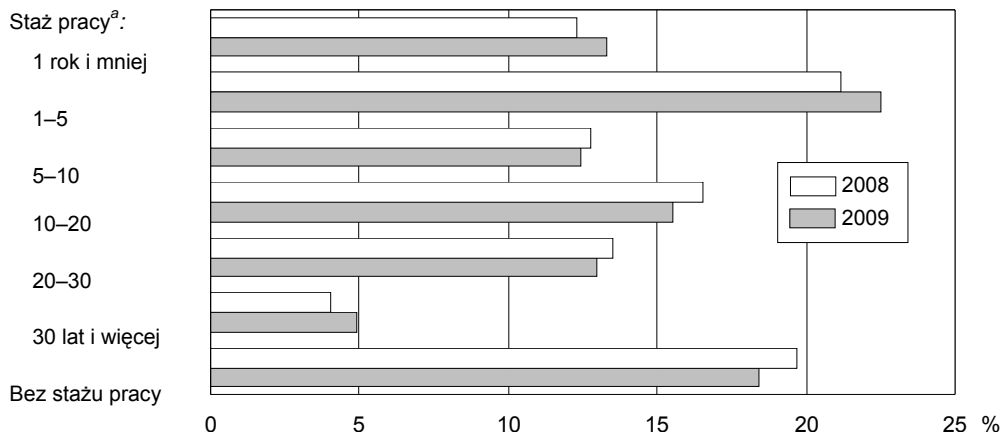
Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy zależy m. in. od ich przeszłości zawodowej. Biorąc pod uwagę to kryterium można wyróżnić osoby, które **dotychczas nie pracowały** i nie posiadają żadnego stażu zawodowego oraz osoby, które **poprzednio pracowały** i obecnie poszukują nowej pracy. Rozpatrując kryterium klasyfikacji bezrobotnych pod względem ich przeszłości zawodowej można dokonać analizy według stażu pracy.

W końcu grudnia 2009 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wśród zarejestrowanych bezrobotnych przeważały osoby, które już pracowały zawodowo. Ich udział na koniec 2009 r. ukształtował się na poziomie 81,6% (w kraju – 78,9%), tj. wyższym o 1,3 pkt niż przed rokiem i o 2,6 pkt niż na koniec 2000 r. Liczba osób poprzednio pracujących na koniec 2009 r. wyniosła 38,5 tys., tj. o 34,2% więcej w porównaniu z 2008 r. a o 29,7% mniej w stosunku do 2000 r.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych według stażu pracy w latach 2008–2009 ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG STAŻU PRACY

Stan w dniu 31XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu grudnia 2009 r. wystąpił wśród osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (22,5%). Ponad połowę (53,0%) tych osób stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy w porównaniu z 2008 r. wzrosła o 40,0%, natomiast w stosunku do 2000 r. zmniejszyła się o 27,4%.

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat zarówno w podregionie nyskim jak i opolskim ukształtowała się na poziomie 5,3 tys. W porównaniu z 2008 r. liczba tej grupy bezrobotnych zwiększyła się w obu podregionach województwa opolskiego, w nyskim o 36,4%, a w opolskim – o 43,8%. Nieznacznie wyższy udział analizowanej grupy bezrobotnych w ogólnym bezrobotnych danego podregionu odnotowano w podregionie nyskim – 22,6% niż w opolskim – 22,4%. W porównaniu z 2008 r. zarówno w podregionie nyskim jak i opolskim odnotowano wzrost udziału omawianej grupy bezrobotnych, tj. odpowiednio: o 1,7 pkt i o 0,9 pkt.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2009 r. ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat było w powiecie nyskim (1,8 tys.) i brzeskim (1,4 tys.), a najmniej w powiecie oleskim i strzeleckim (po 0,5 tys.). We wszystkich powiatach w porównaniu z 2008 r. zwiększyła się liczba analizowanej grupy bezrobotnych, najwyższy procentowo wzrost odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (o 56,2%) i namysłowskim (o 53,7%). Najwyższy udział bezrobotnych ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych danego powiatu na koniec 2009 r. odnotowano w powiecie namysłowskim (25,6%) i oleskim (23,9%), a najniższy w powiecie strzeleckim (19,9%) oraz prudnickim (20,9%).

Nadal najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,9%. W porównaniu z 2008 r. liczba tych osób zwiększyła się o 0,8 tys. tj. o 58,9%, a udział wzrósł o 0,9 pkt. Natomiast w stosunku do 2000 r. liczba osób o tym stażu wzrosła o 1,5 tys. tj. o 198,7%, a udział o 3,8 pkt.

Rozpatrując **rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy** bezrobotnych w końcu grudnia 2009 r. należy stwierdzić, że najwięcej osób nim otrzymało status bezrobotnego, zatrudnionych było w sekcjach: przemysł (27,0%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (15,3%). Większość, tj. 71,2% bezrobotnych poprzednio pracujących zatrudniona była w sektorze prywatnym. Spośród ogółu bezrobotnych najwięcej było o następujących zawodach i specjalnościach: sprzedawca (11,0%) i robotnik gospodarczy (6,8%).

Nadal w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy znajdowały się osoby **bez stażu pracy**. Na koniec 2009 r. ich liczba wyniosła 8,7 tys., co stanowiło 18,4% (w kraju – 21,1%) ogółu bezrobotnych. W porównaniu z 2008 r. ich liczba wzrosła o 23,2%, przy jednoczesnym spadku udziału o 1,3 pkt. Natomiast w stosunku do 2000 r. liczba bezrobotnych bez stażu pracy zmniejszyła się o 40,6%, a udział o 2,6 pkt.

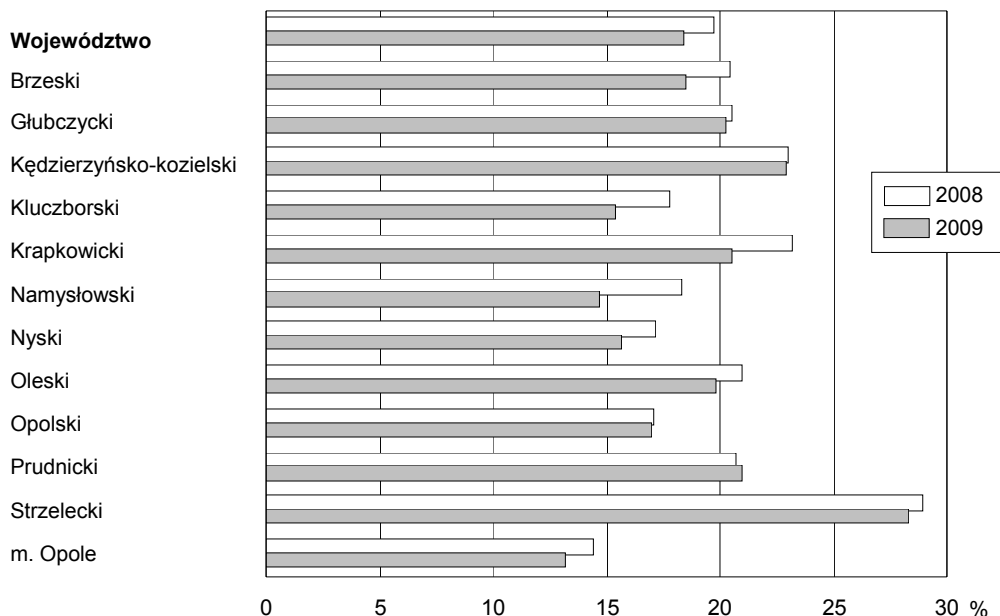
Na koniec 2009 r. liczba bezrobotnych dotychczas niepracujących w podregionie nyskim wyniosła 4,0 tys., a w opolskim – 4,7 tys. Zarówno w podregionie nyskim jak i opolskim odnotowano wzrost omawianej grupy bezrobotnych w porównaniu z 2008 r., tj. odpowiednio: o 14,1% i o 32,3%. Wyższy udział bezrobotnych bez stażu pracy w ogółem bezrobotnych danego podregionu wystąpił w podregionie opolskim – 19,8%, przy czym w nyskim wyniósł 16,9%.

Najwięcej bezrobotnych bez stażu pracy na koniec 2009 r. było w powiecie nyskim (1,3 tys.) i brzeskim (1,1 tys.), a najmniej w powiecie namysłowskim i oleskim (po 0,4 tys.). W porównaniu z 2008 r. prawie we wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby analizowanej grupy bezrobotnych, najwyższy procentowo wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim i opolskim (po 46,9%). Jedynie w powiecie brzeskim odnotowano nieznaczny spadek bezrobotnych bez stażu pracy, tj. o 0,2%.

Udział zarejestrowanych bezrobotnych bez stażu pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych (danego powiatu) ilustruje wykres na str. 51.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BEZ STAŻU PRACY WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31XII

Kolejnym kryterium klasyfikacji bezrobotnych jest **czas pozostawania bez pracy**. Okres poszukiwania pracy jest jednym z czynników określających sytuację na rynku pracy. Długi okres poszukiwania pracy oraz długa przerwa w pracy wyraźnie zmniejszają szanse na jej znalezienie i ponowne zatrudnienie. Na koniec 2009 r. liczba osób poszukujących pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 9,5 tys. i była o 0,6% wyższa niż przed rokiem, a o 66,9% niższa w porównaniu z 2000 r. Zmniejszył się udział analizowanej grupy wśród ogółu bezrobotnych w stosunku do 2008 r. o 6,3 pkt, a w porównaniu z 2000 r. o 21,2% pkt i na koniec 2009 r. wyniósł 20,2% (w kraju – 25,8%). Nadal ponad połowę (63,1%) w tej grupie bezrobotnych stanowiły kobiety. Wśród osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy najwięcej było osób w wieku 45–54 lata (26,6%) oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym (67,8%). Co najwyżej 5-letni staż pracy posiadało 31,4% bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy, a 17,6% było bez stażu pracy.

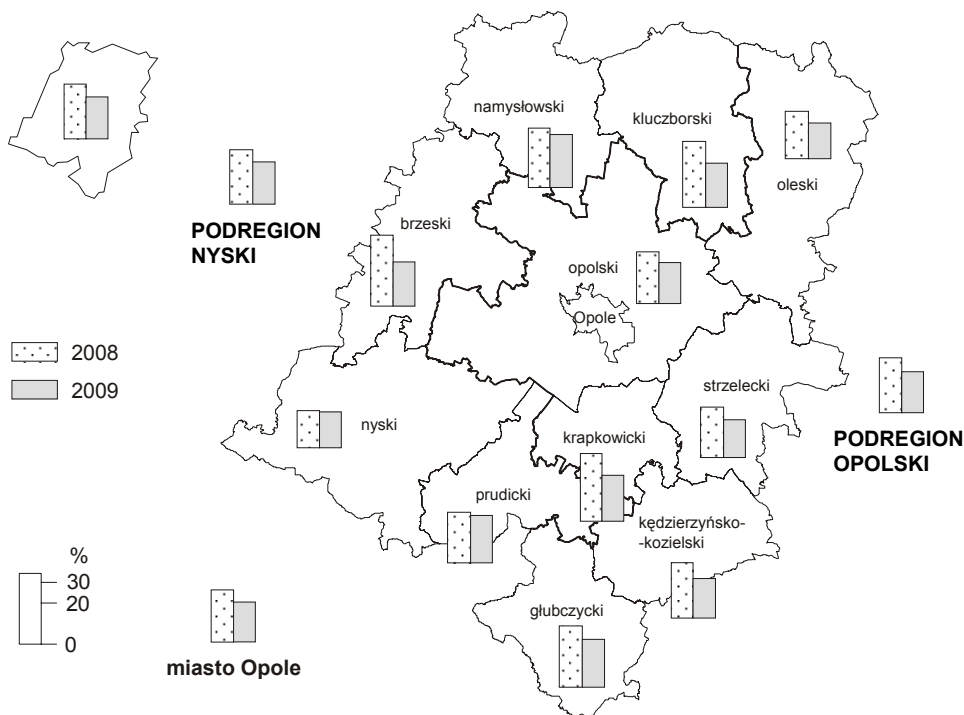
Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych poszukujących pracy ponad 12 miesięcy w podregionie nyskim wyniosła 4,8 tys., tj. o 1,5% mniej niż w 2008 r., a w opolskim – 4,7 tys., czyli o 2,9% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych danego podregionu, należy zauważyć, że na nieco wyższym poziomie ukształtował się w podregionie nyskim (20,5%) niż w opolskim (19,8%).

Udział bezrobotnych zarejestrowanych poszukujących pracy ponad 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych (danego powiatu, podregionu) ilustruje mapka na str. 52.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY PONAD 12 MIESIĘCY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

Stan w dniu 31XII

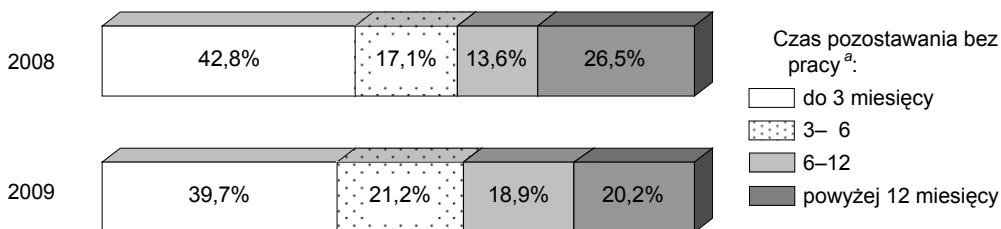
Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy na koniec 2009 r. odnotowano w powiecie nyskim (1,5 tys.) i brzeskim (1,2 tys.), najmniej w powiecie oleckim (0,4 tys.) oraz strzeleckim (0,5 tys.). W porównaniu z 2008 r. w 8 powiatach odnotowano wzrost liczby bezrobotnych poszukujących pracy ponad 12 miesięcy. Najwyższy procentowo wystąpił w powiecie namysłowskim (o 27,0%) oraz nyskim (o 25,9%). Natomiast w 4 powiatach nastąpił spadek analizowanej grupy bezrobotnych i największy procentowo wystąpił w powiecie brzeskim (o 31,0%), a następnie w krakowickim (o 9,7%).

W 2009 r. rozpatrując bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy, należy zauważyć, że najliczniejszą grupą bezrobotnych były osoby poszukujące pracy w okresie do 3 miesięcy. Na koniec 2009 r. ich liczba wyniosła 18,7 tys., co stanowiło 39,7% (w 2008 r. – 42,8%, a w 2000 r. – 24,1%) ogółu bezrobotnych. W porównaniu z 2008 r. ich liczba wzrosła o 3,5 tys., tj. o 22,7%, a w stosunku do 2000 r. – o 2,0 tys., tj. o 12,2%.

Zmiany udziału bezrobotnych według okresu pozostawania bez pracy w porównaniu z 2008 r. ilustruje wykres na str. 53.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA
BEZ PRACY**

Stan w dniu 31XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

W dalszym ciągu w województwie opolskim większość bezrobotnych **nie posiadała prawa do zasiłku**. W końcu grudnia 2009 r. bez prawa do zasiłku było 38,8 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 82,3% i był o 0,1 pkt wyższy niż przed rokiem, a o 1,8 pkt niż w 2000 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 79,9% wszystkich bezrobotnych. Liczbę bezrobotnych nie posiadających prawa do pobierania zasiłku przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 2.2. Bezrobotni zarejestrowani bez prawa do zasiłku

Stan w dniu 31XII

Wyszczególnienie	2008	2009	2008	2009
	w liczbach bezwzględnych		w % ogółem	
Ogółem	29353	38796	100,0	100,0
Mężczyźni	11756	18240	40,1	47,0
Kobiety	17597	20556	59,9	53,0
z ogółem:				
Poprzednio pracujący	22463	30208	76,5	77,9
Zamieszkali na wsi	13039	17306	44,4	44,6
Niepełnosprawni	1443	1901	4,9	4,9

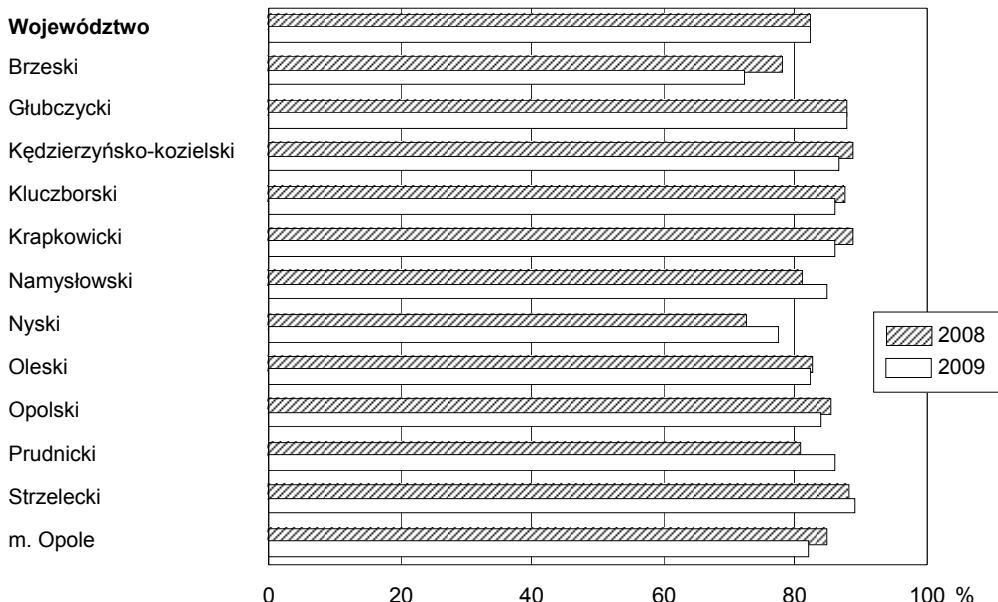
W końcu 2009 r. na każde 100 osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego, zaledwie 18 bezrobotnych (w kraju – 20) otrzymywało zasiłek. Ponad połowę (53,0%) bezrobotnych bez prawa do zasiłku stanowiły kobiety. Ich udział zmniejszył się zarówno w porównaniu z 2008 r. jak i 2000 r., tj. odpowiednio: o 6,9 pkt i o 9,2 pkt. Wśród ogółu bezrobotnych nie mających prawa do zasiłku 45,0% stanowili długotrwale bezrobotni, 31,6% bez kwalifikacji zawodowych, a 20,8% bezrobotni powyżej 50 roku życia, natomiast osoby do 25 roku życia – 25,1%.

Na koniec 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku w podregionie nyskim wyniosła 18,8 tys., a w opolskim – 20,0 tys. W porównaniu z 2008 r. liczba tej grupy bezrobotnych zwiększyła się w obu podregionach województwa opolskiego, w nyskim – o 28,6%, a w opolskim – o 35,7%. Wyższy udział analizowanej grupy w ogółem bezrobotnych danego podregionu odnotowano w podregionie opolskim – 85,2% niż w nyskim – 79,4%. W porównaniu z 2008 r. w podregionie nyskim nastąpił wzrost udziału – o 1,3 pkt, natomiast w podregionie opolskim odnotowano spadek – o 1,6 pkt.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych (w danym powiecie) ilustruje poniższy wykres.

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BEZ PRAWA DO ZASIŁKU WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31XII

Na koniec 2009 r. najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku było w powiecie nyskim (6,6 tys.) i brzeskim (4,2 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (1,7 tys.) oraz strzeleckim (2,3 tys.). We wszystkich powiatach w porównaniu z 2008 r. liczba analizowanej grupy bezrobotnych zwiększyła się. Najwyższy procentowo wzrost odnotowano w powiecie namysłowskim (o 49,2%) i oleskim (o 46,9%).

Nadal na terenie województwa opolskiego utrzymywało się wysokie bezrobocie wśród osób **zamieszkałych na wsi**. W 2009 r. stanowili oni identycznie jak przed rokiem 44,2% zarejestrowanych bezrobotnych w województwie (w kraju – 44,0%).

W okresie styczeń-grudzień 2009 r. zarejestrowało się 38,7 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 42,8% (w 2008 r. – 44,2%) ogółu zarejestrowanych w ciągu roku w województwie opolskim. Natomiast z ewidencji powiatowych urzędów pracy wyrejestrowanych zostało 33,7 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi (42,6%, w 2008 r. – 44,8%). Z powodu podjęcia pracy wykreślono 12,6 tys. osób, tj. 43,7% ogółu wyrejestrowanych z tego tytułu w województwie.

Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi najwięcej było osób młodych, tj. do 24 roku życia – 25,8%, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 34,0% oraz zasadniczym zawodowym – 32,4%. Bezrobotni ze stażem pracy co najwyżej 5-letnim stanowili 36,6% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich.

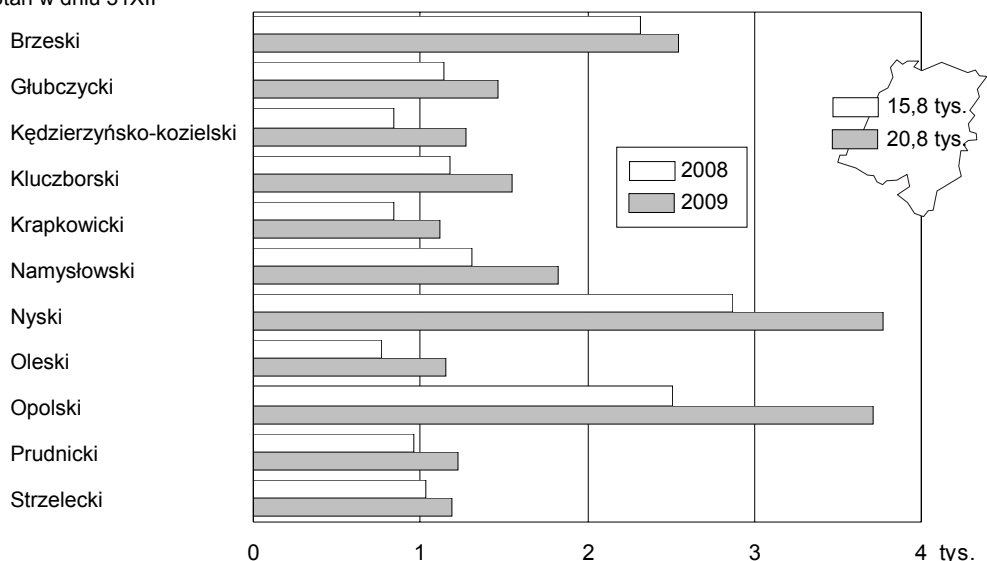
Na koniec 2009 r. liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w podregionie nyskim ukształtowała się na wyższym poziomie niż w opolskim i wyniosła 10,9 tys. osób wobec 9,9 tys. w podregionie opolskim. W obu podregionach odnotowano wzrost omawianej grupy bezrobotnych w porównaniu z 2008 r., w podregionie nyskim o 26,3%, a w opolskim – o 38,5%.

Wyższy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych danego podregionu wystąpił w podregionie nyskim – 46,2%; w opolskim wyniósł 42,1%.

Zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi w porównaniu z 2008 r. w przekroju terytorialnym ilustruje poniższy wykres.

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31XII

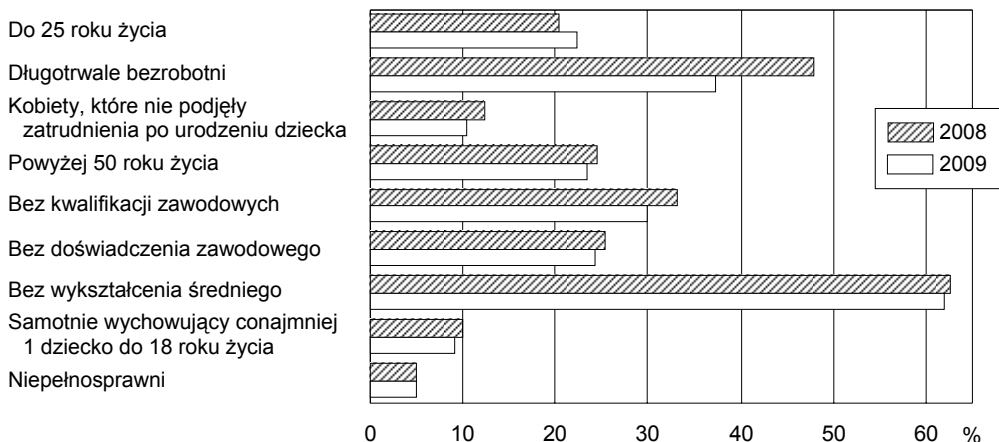
W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach odnotowano wzrost tej grupy bezrobotnych, najwyższy procentowo wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (o 50,2%) i oleskim (o 49,4%). W 4 powiatach udział bezrobotnych mieszkających na wsi ukształtował się powyżej 50,0% ogółu bezrobotnych danego powiatu. Wskaźnik był szczególnie wysoki w powiecie opolskim (80,2%) oraz namysłowskim (66,3%). Najniższy udział analizowanej grupy bezrobotnych wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (28,4%) i prudnickim (38,0%).

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyodrębniono kategorie osób znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**. Należą do nich m.in. długotrwale bezrobotni, czyli pozostający bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, którzy w końcu 2009 r. stanowili 37,3% wszystkich bezrobotnych (w 2008 r. – 47,8%). Na koniec 2009 r. odnotowano ich 17,6 tys., ich liczba w porównaniu z 2008 r. wzrosła o 0,5 tys., tj. o 3,0%. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych również należą do grupy znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec 2009 r. było ich 14,1 tys. i stanowili 29,9% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zwiększyła się o 2,2 tys., tj. o 18,9%. Do analizowanej grupy bezrobotnych zalicza się także osoby w wieku do 25 lat i powyżej 50 roku życia. Ich liczba w końcu 2009 r. wyniosła odpowiednio: 10,5 tys. (o 44,8% więcej niż w 2008 r.) i 11,0 tys. (o 26,7%).

Zmiany udziału zarejestrowanych bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w porównaniu z 2008 r. ilustruje wykres na str. 56.

UDZIAŁ WYBRANYCH KATEGORII BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Stan w dniu 31 XII

Udział większości kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy uległ zmniejszeniu w porównaniu z 2008 r. Wzrost udziału odnotowano w 3 kategoriach, a mianowicie w grupie bezrobotnych do 25 roku życia o 1,9 pkt, wśród osób, które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia – o 0,3 pkt oraz wśród osób, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – o 0,1 pkt. Udział bezrobotnych niepełnosprawnych utrzymał się na poziomie z ub. roku i wyniósł 4,9%.

W województwie opolskim, podobnie jak w kraju, w miarę możliwości budżetowych w celu złagodzenia skutków bezrobocia, promowania aktywności zawodowej oraz umożliwiania dostosowania kwalifikacji do wymagań rynku pracy podejmowane były różne formy przeciwdziałania bezrobociu. Miały one na celu polepszenie sytuacji na rynku pracy oraz podtrzymanie aktywności zawodowej bezrobotnych. Powiatowe urzędy pracy w ramach form przeciwdziałania bezrobociu gromadzą i opracowują informacje o zawodach, rynku pracy, szkolą osoby bezrobotne, udzielają porad w wyborze zawodu, prowadzą warsztaty przygotowujące do skutecznego poszukiwania pracy.

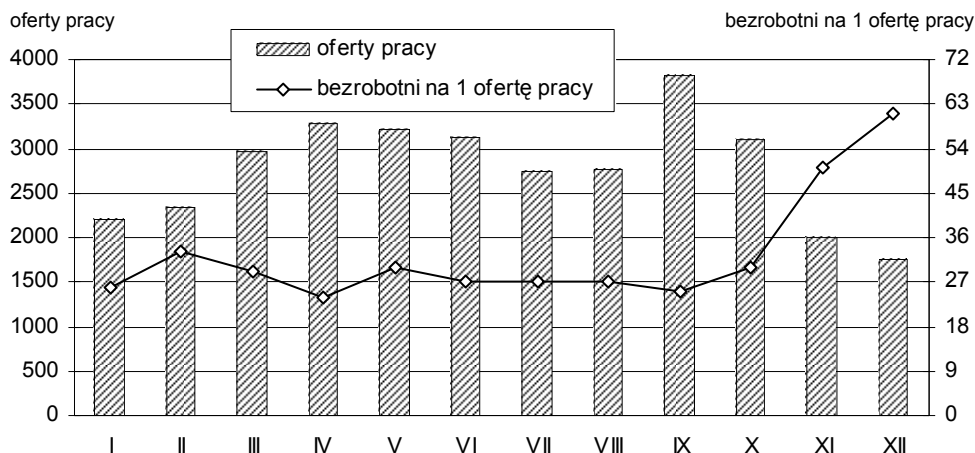
Jednym z prowadzonych działań przez powiatowe urzędy pracy jest **pośrednictwo pracy** polegające na rozpoznawaniu rynku, pozyskiwaniu ofert pracy oraz ich zagospodarowaniu. W okresie styczeń-grudzień 2009 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 33,3 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 5,9 tys. mniej niż w 2008 r., ale o 13,6 tys. więcej niż w 2000 r. Ponad połowa (62,5%) ofert pochodziła z sektora prywatnego. Najwięcej wolnych miejsc pracy było w sekcjach: administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 5,8 tys. ofert oraz przemysł – 4,7 tys. Natomiast najtrudniej o pracę było w sekcjach: informacja i komunikacja – 0,3 tys. ofert i obsługa rynku nieruchomości – 0,4 tys. Spośród wszystkich ofert 14,1% (w 2008 r. – 11,4%) dotyczyło pracy społecznie użytecznej, 22,4% (w 2008 r. – 13,4%) stażu, a 1,2% (przed rokiem – 3,3%) – przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Dla osób niepełnosprawnych przeznaczonych było 1,8% (w 2008 r. – 2,1%) ofert pracy, a 1,3% (przed rokiem – 1,7%) adresowanych było do osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Pracy subsydiowanej dotyczyło 17,6 tys. ofert, co stanowiło 52,8% wszystkich zgłoszonych ofert w ciągu roku (w 2008 r. odpowiednio: 14,6 tys. i 37,1%).

W podregionie nyskim zgłoszono 14,5 tys. ofert, a w opolskim – 18,9 tys. Najwięcej ofert zatrudnienia zgłoszono w m. Opolu (7,0 tys.) oraz w powiecie nyskim (4,9 tys.).

W końcu grudnia 2009 r. nierozzdysponowanych pozostało 0,8 tys. miejsc pracy, co oznacza, że na 1 niewykorzystaną ofertę przypadało 61 bezrobotnych (w 2008 r. – 20).

Liczbę zgłoszonych ofert zatrudnienia w poszczególnych miesiącach 2009 r. oraz liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę ilustruje poniższy wykres.

OFERTY PRACY ORAZ BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI PRZYPADAJĄCY NA 1 OFERTĘ ZATRUDNIENIA^a

a Stan w dniu 31 XII.

Obok pośrednictwa pracy metodą służącą ograniczeniu bezrobocia jest subsydiowanie miejsc pracy, tj. kierowanie bezrobotnych m. in. do **prac interwencyjnych** i **robót publicznych**.

W okresie styczeń-grudzień 2009 r. do prac interwencyjnych skierowano o 24,7% mniej osób niż w analogicznym okresie 2008 r. W ramach prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 0,4 tys. osób, w tym 0,3 tys. kobiet. Spośród ogółu skierowanych 47,3% stanowili bezrobotni mieszkańcy wsi (w 2008 r. – 43,9%), bezrobotni do 25 roku życia – 27,5% (w 2008 r. – 29,9%), a długotrwale bezrobotni – 42,4% (w 2008 r. – 45,9%).

Liczbę bezrobotnych skierowanych do prac interwencyjnych i robót publicznych przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 2.3. **Bezrobotni zarejestrowani skierowani do prac interwencyjnych i robót publicznych**

Wyszczególnienie	2008	2009	2008	2009
	prace interwencyjne		roboty publiczne	
Ogółem	595	448	1803	3121
z ogółem:				
Kobiety	357	276	749	1234
Zamieszkali na wsi	261	212	1032	1671
Do 25 roku życia	178	123	129	266
Powyżej 50 roku życia	171	156	812	1314
Długotrwale bezrobotni	273	190	1117	1564

Do robót publicznych w 2009 r. skierowano 3,1 tys. osób, w tym 1,2 tys. kobiet. Liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych zwiększyła się w porównaniu z 2008 r. o 73,1%. Z ogółu skierowanych do tego typu pracy 53,5% stanowili mieszkańcy wsi (przed rokiem – 57,2%), 42,1% to bezrobotni powyżej 50 roku życia (w 2008 r. – 45,0%), a 50,1% (przed rokiem – 62,0%) – długotrwale bezrobotni.

Istotną formą programów aktywizujących jest **poradnictwo zawodowe**. Pomaga i ułatwia bezrobotnym oraz poszukującym pracy w odnalezieniu się na rynku pracy, natomiast pracodawcom umożliwia prawidłowy dobór kandydatów do pracy. Powiatowe urzędy pracy w ramach poradnictwa zawodowego organizowały **porady indywidualne i grupowe**. W 2009 r. w ramach porad przeprowadzonych w formie indywidualnej odbyło się 14,3 tys. wizyt, tj. o 1,2 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Poradami indywidualnymi objęto 9,4 tys. osób, w tym 9,0 tys. bezrobotnych. W porównaniu z 2008 r. ich liczba zmniejszyła się o 2,7%, a bezrobotnych o 0,7%. Spośród ogółu bezrobotnych korzystających z poradnictwa ponad połowę (58,5%) stanowiły kobiety, 27,3% bezrobotni do 25 roku życia, 52,0% osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy oraz 42,3% bezrobotni zamieszkali na wsi. Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 5,2% ogółu korzystających bezrobotnych z tej formy pomocy. W 2009 r. zorganizowano 360 spotkań grupowych dla 2,9 tys. osób (w 2008 r. odpowiednio: 220 i 1,9 tys.). Bezrobotni stanowili 96,2% wobec 95,4% w 2008 r.

Szczególną rolę w poradnictwie zawodowym spełnia **informacja zawodowa**, która obejmuje informacje z zakresu edukacji i zatrudnienia, systemu szkoleń oraz charakterystyki pracy w poszczególnych zawodach. W 2009 r. z informacji zawodowej skorzystało podobnie jak przed rokiem 2,4 tys. klientów indywidualnych. W spotkaniach grupowych uczestniczyło 3,3 tys. osób, czyli o 58 osób mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

W wyniku poradnictwa zawodowego w 2009 r. pracę podjęło 2,7 tys. bezrobotnych, 1,8 tys. zostało skierowanych na szkolenie zawodowe, a 0,6 tys. wzięło udział w zajęciach klubów pracy.

Powiatowe urzędy pracy województwa opolskiego w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu organizowały również **szkolenia i zajęcia aktywizujące w klubach pracy**. Celem tych programów było przygotowanie bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy do poruszania się po rynku pracy, uświadomienie im szans na podjęcie zatrudnienia, a także poznanie przez nich metod i dróg umożliwiających zatrudnienie.

W 2009 r. w zajęciach klubów pracy uczestniczyło 3,0 tys. osób, w tym 98,7% stanowili bezrobotni. W porównaniu z 2008 r. liczba bezrobotnych biorących udział w szkoleniach zwiększyła się o 0,2 tys. osób, a w zajęciach aktywizujących o 0,9 tys. Zatrudnienie po zajęciach w klubach pracy znalazło 0,6 tys. bezrobotnych, a 0,1 tys. rozpoczęło szkolenie zawodowe.

Kolejną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu są **szkolenia zawodowe**. Głównym ich celem jest zwiększenie szans na uzyskanie pracy przez bezrobotnych, wzrost ich aktywności na rynku pracy, zdobycie kwalifikacji zawodowych, podwyższenie już posiadanych lub zmiana dotychczasowych w związku z brakiem odpowiedniego zatrudnienia.

W 2009 r. szkolenie rozpoczęło 6,5 tys. osób, tj. o 0,4% mniej niż w 2008 r. Spośród ogółu szkolonych w województwie bezrobotni stanowili 99,6% (w 2008 r. – 99,7%). Szkolenie ukończyło 6,0 tys. osób, w tym 99,6% bezrobotnych. Pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia podjęło 2,1 tys. osób.

Najwięcej osób, które ukończyły szkolenia było w wieku 45 lat i więcej (34,1%) oraz legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,3%). W 2009 r. najwięcej osób ukończyło szkolenie zawodowe w dziedzinie usług transportowych, w tym kursy prawa jazdy (0,5 tys.) oraz w zakresie architektury i budownictwa (0,4 tys.).

Inną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu organizowaną przez powiatowe urzędy pracy jest **staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy**. Staż w 2009 r. rozpoczęło 7,0 tys. bezrobotnych, a przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 0,2 tys. W trakcie lub po ukończeniu stażu i przygotowania zawodowego pracę podjęło odpowiednio: 2,5 tys. i 0,2 tys. bezrobotnych.

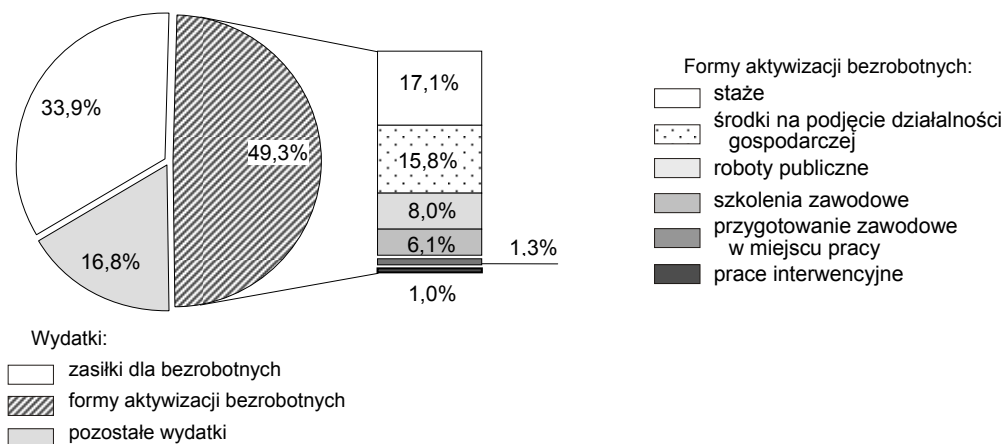
Najwięcej bezrobotnych zakończyło staż jak i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w następujących kategoriach: prace sekretarskie i biurowe (2426 i 102 osoby) oraz sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami (495 i 37 osób).

Powiatowe urzędy pracy w ramach przeciwdziałania bezrobociu przyznają również **środki na podjęcie działalności gospodarczej**. W 2009 r. z tej formy pomocy skorzystało 1,9 tys. osób, w tym 1,3 tys. mężczyzn. W porównaniu z 2008 r. liczba osób, którym udzielono dotacji zwiększyła się o 0,1 tys. osób, tj. o 4,5%.

Podstawowym instrumentem ekonomicznego łagodzenia skutków bezrobocia jest **Fundusz Pracy**, z którego w 2009 r. wydatkowano 203,5 mln zł, tj. o 39,6% więcej niż w 2008 r. Najwięcej środków Funduszu Pracy w województwie wydano na zasiłki dla bezrobotnych (33,9%). Na ten cel wydatkowano 68,9 mln zł, tj. o 24,0 mln zł więcej niż przed rokiem.

Strukturę wydatków Funduszu Pracy w 2009 r. ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA WYDATKÓW FUNDUSZU PRACY W 2009 R..

Analizując wydatki w podziale na formy przeciwdziałania bezrobociu najwięcej przeznaczono na staże (34,8 mln zł, w 2008 r. – 22,7 mln zł) oraz na podjęcie działalności gospodarczej (32,2 mln zł, w 2008 r. – 24,5 mln zł). Na roboty publiczne wydatkowano 16,4 mln zł, tj. o 85,6% więcej niż przed rokiem. Również więcej niż w ub. roku wydano na szkolenia zawodowe – o 28,6% i na ten cel przeznaczono w 2009 r. 12,3 mln zł. Natomiast mniej środków pieniężnych niż w 2008 r. wydatkowano na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (o 59,0%) oraz prace interwencyjne (o 12,1%). Na te formy przeciwdziałania bezrobociu wydano w 2009 r. odpowiednio: 2,6 mln zł i 2,1 mln zł.

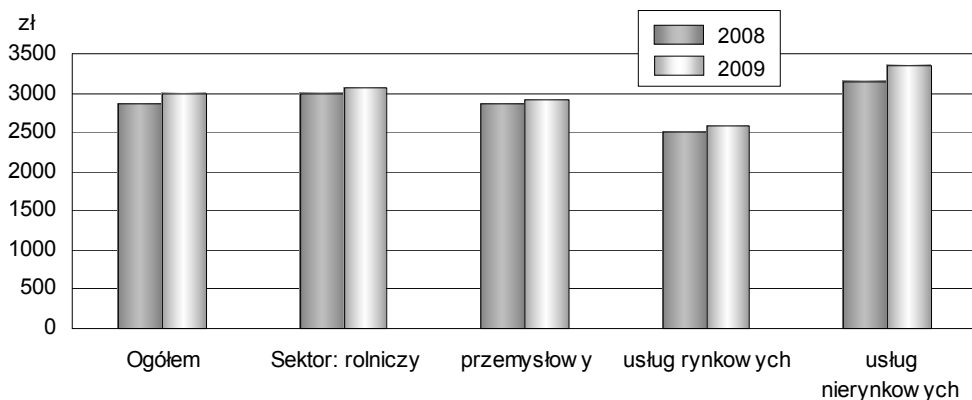
3. Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

W 2009 r. w województwie opolskim **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** wynosiło 2987,87 zł (w kraju – 3315,38 zł) i było wyższe o 4,0% (o 114,65 zł) niż w 2008 r. oraz o 64,9% (o 1176,01 zł) w porównaniu z 2000 r. Średnie roczne tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2000–2009 wynosiło 5,7%.

W województwie opolskim analogicznie jak w latach poprzednich poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń był zróżnicowany w zależności od **sektora ekonomicznego** gospodarki narodowej. Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w sektorze usług nierynkowych (3343,86 zł), które było o 11,9% wyższe niż średnia płaca na Opolszczyźnie. Również wyższe wynagrodzenia niż dla województwa wystąpiły w sektorze rolniczym (o 2,3%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenia niższe niż średnia płaca w województwie odnotowano w sektorze usług rynkowych (o 13,8%) oraz sektorze przemysłowym (o 2,1%). W porównaniu z 2008 r. wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich sektorach ekonomicznych. Najwyższą dynamiką wzrostu płac charakteryzował się sektor usług nierynkowych (o 6,2%) oraz usług rynkowych (o 2,9%).

Zmiany w poziomie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w porównaniu z 2008 r. w poszczególnych sektorach ekonomicznych ilustruje poniższy wykres.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH

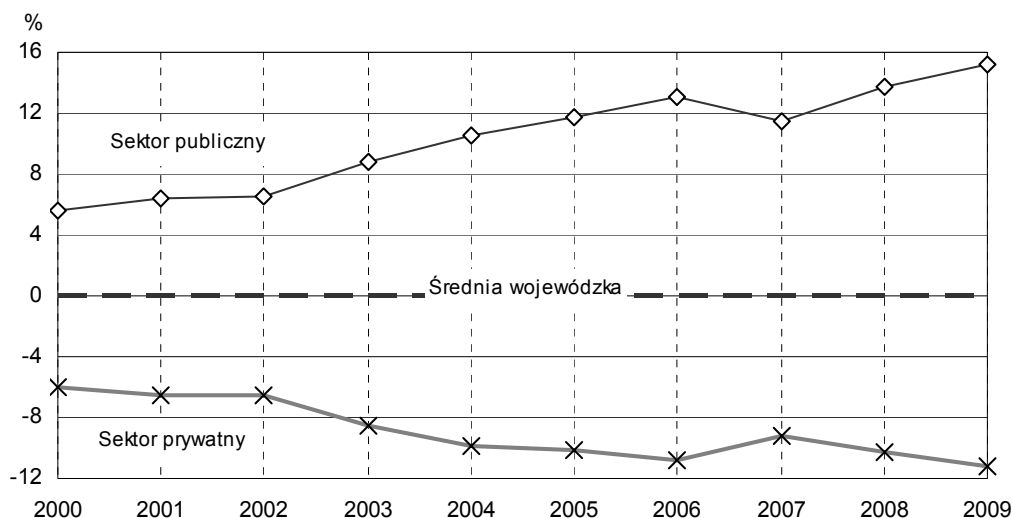
W 2009 r. w województwie opolskim najwyższe płace otrzymywali pracownicy zatrudnieni w jednostkach prowadzących działalność w zakresie informacji i komunikacji, tj. średnio – 4500,94 zł. Ponadto wyższy poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia od średniej w województwie odnotowano w 5 sekcjach – najwyższy w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych – o 28,2% i wynosił 3830,92 zł. W pozostałych sekcjach płace były niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenia, przy czym najniższe odnotowano w sekcji pozostała działalność usługowa – 1744,73 zł (o 41,6%) oraz zakwaterowanie i gastronomia – 1806,60 zł (o 39,5%). W stosunku do 2008 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło prawie we wszystkich sekcjach. Najwyższy wzrost odnotowano w informacji i komunikacji – o 16,1% oraz zakwaterowaniu i gastronomii – o 12,4%.

Natomiast spadek w porównaniu z 2008 r. wystąpił w działalności finansowej i ubezpieczeniowej – o 3,6% oraz budownictwie – o 3,2%.

Poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich, był również zróżnicowany w zależności od **sektora własności**.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów własności w relacji z przeciętnym wynagrodzeniem w województwie ilustruje poniższy wykres.

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO OD ŚREDNIEJ W WOJEWÓDZTWIE

W **sektorze publicznym** przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 3442,41 zł i było o 15,2% wyższe niż średnia płaca w województwie. W porównaniu z 2008 r. wzrosło o 176,95 zł (o 5,4%), a w stosunku do 2000 r. o 1528,97 zł (o 79,9%). Średnie roczne tempo wzrostu płac w tym sektorze w latach 2000–2009 wynosiło 6,8%.

W stosunku do 2008 r. najwyższy wzrost wynagrodzeń w omawianym sektorze odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 38,9%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,4%), natomiast najniższy w przemyśle (o 3,3%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 4,4%). Spadek w tym sektorze w porównaniu z 2008 r. wystąpił w 4 sekcjach, największy w budownictwie (o 2,6%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,0%). Najwyższe płace w analizowanym sektorze otrzymywali pracownicy zatrudnieni w działalności finansowej i ubezpieczeniowej – 5497,75 zł. Przeciętne wynagrodzenie w tej sekcji stanowiło 159,7% średniej w województwie w sektorze publicznym. Wyższe wynagrodzenia niż średnia w województwie w tym sektorze odnotowano również m.in. w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – 3965,90 zł oraz przemyśle – 3900,05 zł. Wynagrodzenia poniżej przeciętnej w województwie, a jednocześnie najniższe w omawianym sektorze wystąpiły w sekcji: budownictwo – 2722,50 zł oraz zakwaterowanie i gastronomia – 2722,89 zł. Pracownicy zatrudnieni w sektorze publicznym zarabiali przeciętnie więcej o 30,6% niż w sektorze prywatnym.

Zmiany w wysokości płac w porównaniu z 2008 r. w wybranych sekcjach według sektorów własności ilustruje poniższy wykres.

DYNAMIKA WZROSTU PŁAC WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I WYBRANYCH SEKCJI W 2009 R.

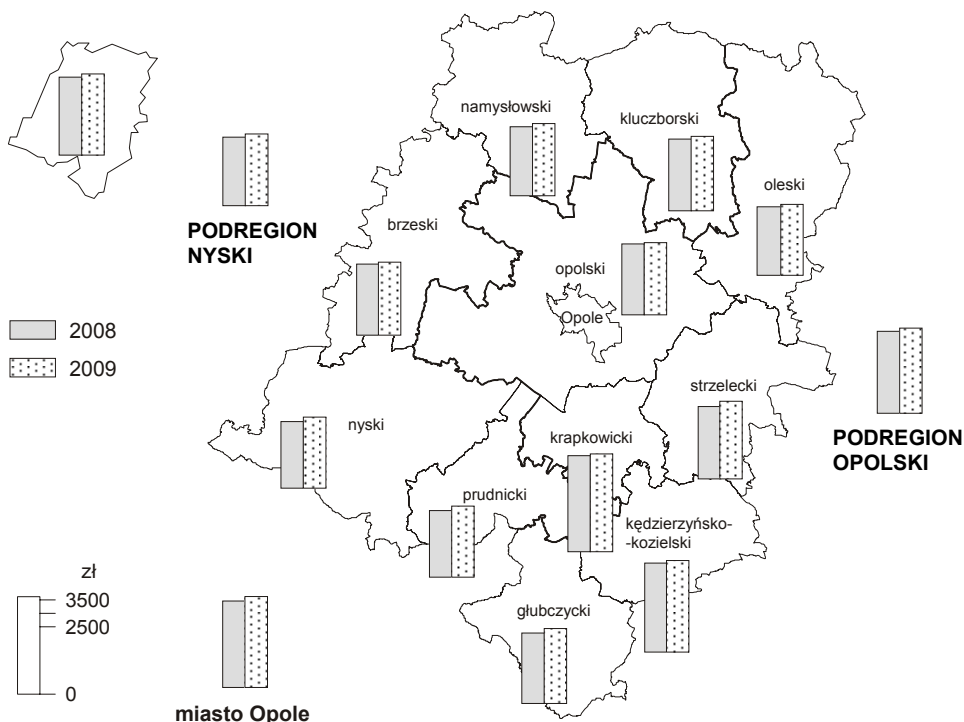

W **sektorze prywatnym** przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 2635,90 zł i było o 11,8% niższe od przeciętnej płacy w województwie. W stosunku do 2008 r. wzrosło o 57,67 zł (o 2,2%), a w porównaniu z 2000 r. o 933,47 zł (o 54,8%). Średnie roczne tempo wzrostu płac w latach 2000–2009 było niższe niż w sektorze publicznym o 1,8 pkt i wynosiło 5,0%.

W porównaniu z 2008 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano prawie we wszystkich sekcjach. Najwyższą dynamiką wzrostu charakteryzowały się sekcje: informacja i komunikacja (o 18,5%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 8,7%), natomiast najniższą działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 1,8%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,0%). Spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze prywatnym wystąpił jedynie w 3 sekcjach, największy w edukacji (o 27,6%) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 6,6%). Płace wyższe niż średnia w województwie, w omawianym sektorze wystąpiły w 6 sekcjach; najwyższe w informacji i komunikacji – 4401,71 zł oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej – 3712,19 zł. W pozostałych sekcjach przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się poniżej średniej w województwie sektora prywatnego. Najmniej zarabiali pracownicy zakwaterowania i gastronomii – 1596,40 zł oraz administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych – 1675,42 zł.

W województwie opolskim w 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich nadal utrzymywało się znaczne **terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto**. Przestrzenne zróżnicowanie średniej płacy na Opolszczyźnie ilustruje poniższa mapka.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

W 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podregionie nyskim wynosiło 2653,98 zł (w 2008 r. – 2533,85 zł) wobec 3126,24 zł (w 2008 r. – 3013,62 zł) w podregionie opolskim.

Najwyższe wynagrodzenia w 2009 r., analogicznie jak w poprzednich latach otrzymywali zatrudnieni w powiecie krakowickim – 3602,56 zł (120,6% przeciętnej płacy w województwie, w 2008 r. – 123,4%) oraz kędzierzyńsko-kozielskim – 3363,79 zł (112,6%, w 2008 r. – 114,5%). Również lepiej niż średnio w województwie wynagradzani byli pracownicy zatrudnieni w m. Opolu – 3352,46 zł. W pozostałych powiatach wynagrodzenia były niższe od średniej w województwie. Najniższy ich poziom wystąpił w powiecie prudnickim – 2594,65 zł i nyskim – 2612,02 zł.

W porównaniu z 2008 r. we wszystkich powiatach wystąpił wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Najwyższą dynamiką wzrostu płac charakteryzował się powiat strzelecki – o 6,9% i nyski – o 6,2%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiatach województwa opolskiego było zróżnicowane w poszczególnych sekcjach.

Poziom najniższych i najwyższych przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych sekcjach w przekroju terytorialnym przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 3.1. Najniższe i najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według wybranych sekcji i powiatów w 2009 r.

Sekcje	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto			
	najniższe w zł	powiat	najwyższe w zł	powiat
Ogółem	2594,65	prudnicki	3602,56	krapkowicki
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2352,14	nyski	4065,48	m. Opole
Przemysł	2205,19	prudnicki	3981,04	krapkowicki
Budownictwo	1522,97	oleski	3197,52	krapkowicki
Handel i naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1807,79	kluczborski	3914,89	kędzierzyńsko- -kozielski
Transport i gospodarka magazynowa	1542,14	prudnicki	3023,14	krapkowicki
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1433,20	brzeski	2526,26	strzelecki
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2718,56	kędzierzyńsko- -kozielski	5003,66	prudnicki
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2252,72	brzeski	3540,72	kędzierzyńsko- -kozielski
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2125,93	namysłowski	3759,38	oleski
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1530,60	strzelecki	3036,65	opolski
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	3256,68	namysłowski	4127,10	m. Opole
Edukacja	2814,55	kluczborski	3626,47	m. Opole
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2461,75	prudnicki	3911,85	m. Opole
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2234,57	strzelecki	2986,16	m. Opole

W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podregionie nyskim wynosiło 3057,21 zł wobec 3613,59 zł w podregionie opolskim (przed rokiem odpowiednio: 2905,47 zł i 3420,30 zł). Wyższe płace od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze publicznym odnotowano w 4 powiatach: m. Opolu (o 13,0%), powiecie opolskim i krapkowickim (po 8,5%), oraz kędzierzyńsko-kozielskim (o 6,7%). Natomiast niższe wynagrodzenia niż średnia płaca w województwie w tym sektorze występowały w pozostałych powiatach, przy czym najniższe w powiecie prudnickim (o 14,6%) i głubczyckim (o 14,5%). Prawie we wszystkich powiatach wystąpił wzrost płac w sektorze publicznym w stosunku do 2008 r. Najwyższy wzrost odnotowano w powiecie oleskim (o 7,2%) oraz opolskim i strzeleckim (po 7,1%). Spadek wynagrodzenia w sektorze publicznym w porównaniu z 2008 r. odnotowano jedynie w powiecie krapkowickim (o 1,1%). We wszystkich powiatach wynagrodzenia w sektorze publicznym były wyższe niż w sektorze prywatnym. Największą różnicę odnotowano w powiecie opolskim (o 67,0%) i nyskim

(o 44,6%), a najmniejszą w powiecie krapkowickim (o 7,0%) oraz głubczyckim i strzeleckim (po 15,4%).

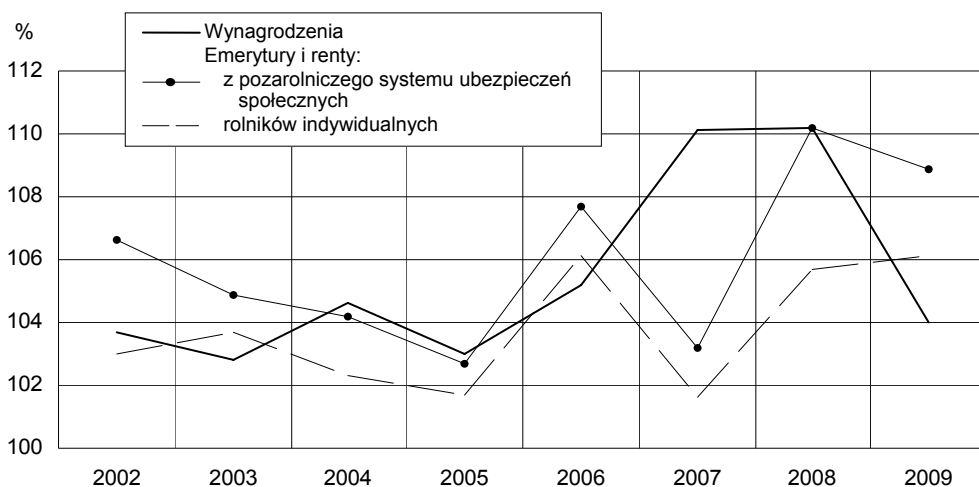
W sektorze prywatnym średnia płaca brutto w podregionie nyskim wynosiła 2312,64 zł, a opolskim – 2762,54 zł (w 2008 r. odpowiednio: 2240,50 zł i 2713,87 zł). Wyższe płace od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze prywatnym odnotowano w 3 powiatach: krapkowickim (o 32,4%), kędzierzyńsko-kozielskim (o 18,6%) oraz m. Opolu (o 9,8%). W pozostałych powiatach płace były niższe; największa różnica występowała w powiecie nyskim (o 18,1%) i prudnickim (o 15,5%). W porównaniu z 2008 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym wzrosło w większości powiatów. Najwyższą dynamikę wzrostu płac odnotowano w powiecie strzeleckim (o 7,8%) i nyskim (o 5,5%). Spadek płac w sektorze prywatnym w stosunku do 2008 r. wystąpił w 3 powiatach, największy w powiecie opolskim (o 2,7%) i kędzierzyńsko-kozielskim (o 1,3%).

W 2009 r. przeciętna miesięczna liczba **emerytów** i **rencistów** zamieszkałych w województwie opolskim wynosiła 219,0 tys. i zwiększyła się w porównaniu z 2008 r. o 1,1%. Wzrost, który wynosił 2,0% dotyczył przeciętnej liczby osób pobierających świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Przeciętna liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia społeczne z ZUS wynosiła w 2009 r. 186,8 tys. osób, co stanowiło 85,3% wszystkich emerytów i rencistów w województwie. Natomiast przeciętna liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w porównaniu z ub. rokiem zmniejszyła się o 3,7% i wynosiła 32,2 tys. osób.

Zmiany poziomu przeciętnych miesięcznych płac oraz emerytur i rent w latach 2002–2009 ilustruje poniższy wykres.

DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO ORAZ PRZECIĘTNEJ EMERYTURY I RENTY BRUTTO

(analogiczny okres roku poprzedniego = 100)

W 2009 r. wśród osób pobierających świadczenia z ZUS największą grupę stanowili emeryci – 71,5%, osoby otrzymujące rentę rodzinną – 17,6%, a następnie osoby pobierające rentę z tytułu niezdolności do pracy – 10,9%. Natomiast w grupie świadczeniobiorców KRUS emeryci stanowili również większość, tj. 87,9%, osoby pobierające rentę z tytułu niezdolności do pracy – 9,5%, a osoby otrzymujące rentę rodzinną – 2,6%.

Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2009 r. w województwie opolskim wynosiła 1535,86 zł i była o 8,8% wyższa niż przed rokiem. Renta rodzinna z omawianego systemu kształtowała się na poziomie 1334,06 zł, czyli o 8,0% wyższym niż w 2008 r. Natomiast renta z tytułu niezdolności do pracy wynosiła 1198,74 zł, tj. o 7,3% więcej niż w roku poprzednim. Przeciętna miesięczna emerytura rolników indywidualnych w 2009 r. na Opolszczyźnie wynosiła 993,69 zł i była wyższa o 6,1% niż przed rokiem. Również wyższa (o 8,8%) niż w 2008 r. była renta rodzinna i wynosiła 949,61 zł. Renta z tytułu niezdolności do pracy wynosiła 747,91 zł czyli o 5,7% więcej niż przed rokiem.

4. Aktywność ekonomiczna ludności

W IV kwartale 2009 r. w województwie opolskim liczba bezrobotnych według **BAEL** wynosiła 38 tys. osób. W porównaniu z IV kwartałem 2008 r. wystąpił wzrost liczby bezrobotnych o 14 tys.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2009 r. wynosiła 9,0% i była wyższa od średniej w kraju o 0,5 pkt, a w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. zwiększyła się o 3,4 pkt.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca potencjał zasobów pracy stanowiła 74,1% badanej populacji. W IV kwartale 2009 r. w województwie opolskim było 424 tys. osób aktywnych zawodowo oraz 356 tys. biernych zawodowo. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku odnotowano spadek liczebności obu omawianych grup odpowiednio o 0,2% (w kraju wzrost o 1,1%) i o 12,3% (w kraju spadek o 0,5%). W analizowanym okresie liczba ludności w wieku 15 lat i więcej spadła o 6,1% (w kraju wzrost o 0,4%), osoby pracujące stanowiły 91,0% ogółu aktywnych zawodowo, a bezrobotni 9,0%.

W porównaniu z 2008 r. zmniejszył się udział pracujących w aktywnych zawodowo o 3,4 pkt, natomiast bezrobotnych zwiększył się o 3,4 pkt.

W IV kwartale 2009 r. współczynnik aktywności zawodowej wynosił 54,4%. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności, która ukończyła 15 lat zwiększył się o 3,3 pkt. Najliczniejszą grupą wśród ogółu aktywnych zawodowo były osoby w wieku 25-34 lata, które stanowiły 28,3%. W porównaniu z IV kwartałem 2008 r. udział tej grupy spadł o 0,2 pkt.

Tabl. 4.1. **Ludność aktywna i bierna zawodowo w IV kwartale 2009 r.**

Wyszczególnienie	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo
	ogółem	pracujący	bezrobotni	
	w tysiącach			
Ogółem	424	386	38	356
mężczyźni	242	223	18	134
kobiety	182	162	20	223
Miasta	234	210	23	184
Wieś	190	175	15	173

Podobnie jak przed rokiem mężczyźni charakteryzowali się większym poziomem aktywności zawodowej niż kobiety. Spośród mężczyzn ponad połowa (64,5%) była aktywna zawodowo, podczas gdy wśród kobiet 44,9%. W omawianym okresie poziom aktywności zawodowej mężczyzn i kobiet zwiększył się o 2,9 pkt w obu grupach. W IV kwartale 2009 r. współczynnik aktywności zawodowej w miastach wynosił 56,1%, a na wsi 52,3%. W porównaniu z IV kwartałem 2008 r. nastąpił spadek liczby aktywnych zawodowo w miastach o 12 tys. osób, podczas gdy na wsi odnotowano wzrost o 10 tys. osób.

Zmiany współczynnika aktywności zawodowej ludności w poszczególnych kwartałach przedstawia tabela nr 4.2.

Tabl. 4.2. **Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej**

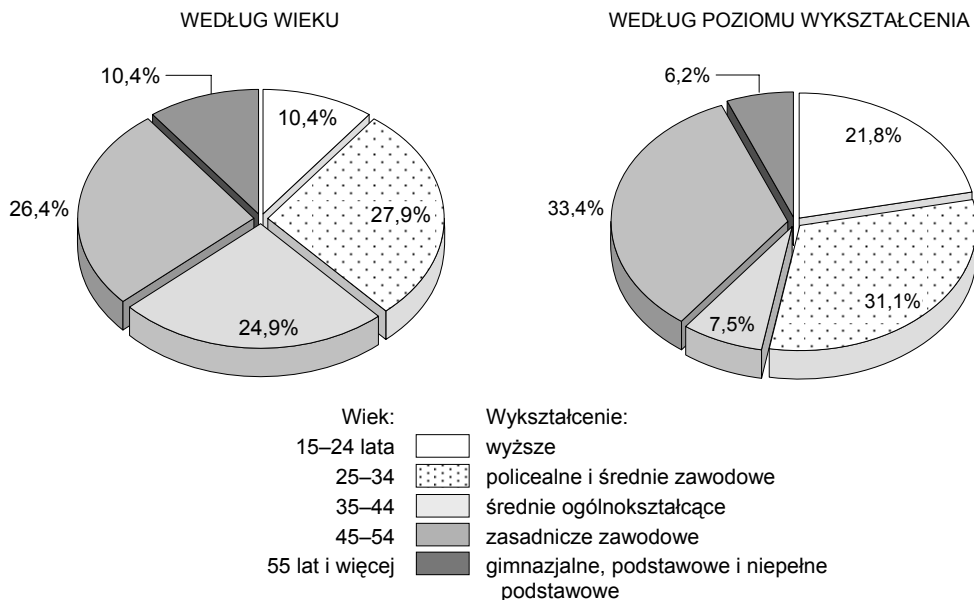
Wyszczególnienie	2008	2009			
		kwartały			
		IV	III	IV	
		współczynnik aktywności zawodowej w %			+/- w porównaniu z
					IV kw. 2008 III kw. 2009
Ogółem	51,1	54,1	54,4	3,3	0,3
mężczyźni	61,6	63,4	64,5	2,9	1,1
kobiety	42,0	45,8	44,9	2,9	-0,9
Miasta	51,4	52,6	56,1	4,7	3,5
Wieś	51,0	55,7	52,3	1,3	-3,4

* * *

W IV kwartale 2009 r. w województwie opolskim pracowało 386 tys. osób, tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem (w kraju spadek o 0,7%). Pracujący stanowili 49,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W omawianym okresie spadła liczba pracujących mężczyzn (o 1,3%) oraz kobiet (o 7,4%). W porównaniu z poprzednim rokiem spadła liczba pracujących mieszkańców miast – o 10,6%, a wzrosła mieszkańców wsi – o 4,8%. Podobnie jak przed rokiem wśród ogółu pracujących najwięcej, tj. 33,4% posiadało **wykształcenie** zasadnicze zawodowe (spadek o 1,3 pkt), najmniej gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe – 6,2% (spadek o 0,3 pkt). Najliczniejszą (28,0%) grupę pracujących stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. Ich udział w stosunku do IV kwartału 2008 r. zmniejszył się o 0,9 pkt. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 15-24 lat oraz 55 lat i więcej – 10,4% w obu grupach wiekowych.

Strukturę pracujących według wieku i poziomu wykształcenia ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH W IV KWARTALE 2009 R.

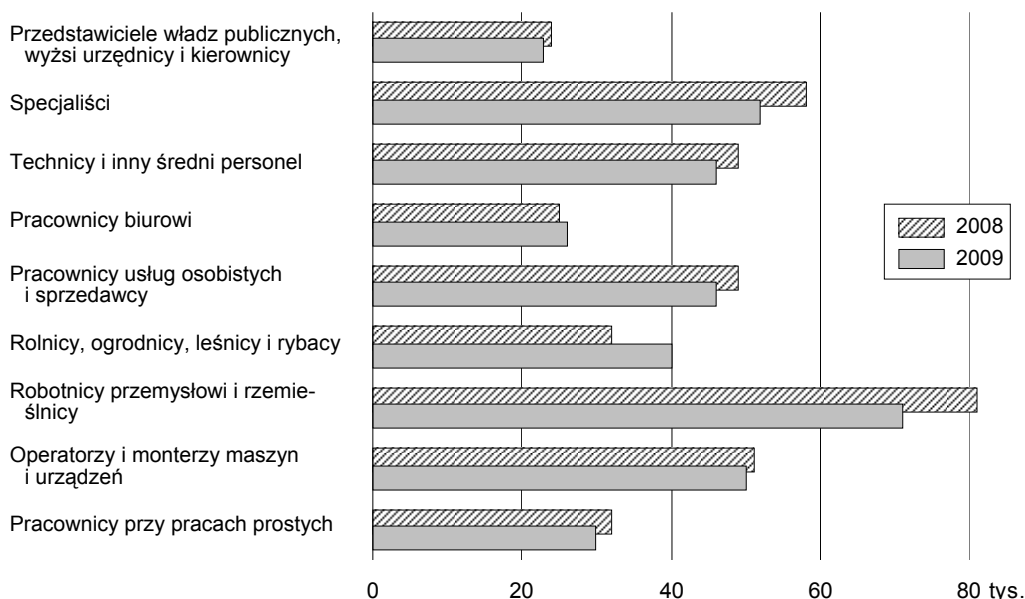
W IV kwartale 2009 r. według statusu zatrudnienia z ogółu pracujących większość (78,8%) stanowili pracownicy najemni, ich liczba zmniejszyła się o 7,3% w stosunku do IV kwartału 2008 r. W porównaniu z analogicznym kwartałem 2008 r. odnotowano wzrost liczby pracujących na własny rachunek (o 16,0%). Spadła natomiast liczba pracodawców (o 6,2%). Liczba osób pracujących w charakterze pomagających członków rodzin kształtowała się na tym samym poziomie w stosunku do IV kwartału 2008 r. Udział osób pracujących w sektorze prywatnym w IV kwartale 2009 r. spadł o 1,6 pkt. w odniesieniu do analogicznego okresu 2008 r. i ukształtował się na poziomie 71,5%. Ponad połowę tego sektora (63,3%) stanowili mężczyźni. Zmiany w strukturze pracujących w porównaniu z 2008 r. przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 4.3. **Struktura pracujących według sektorów i statusu zatrudnienia**

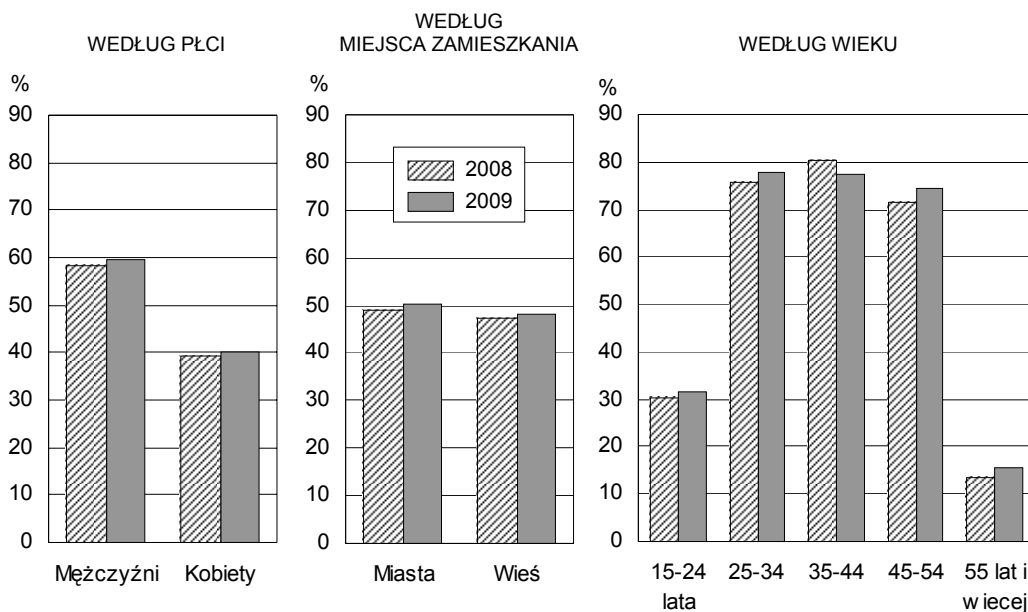
Wyszczególnienie	2008	2009			
	kwartały				
	IV	III	IV		
	w odsetkach			+/- w porównaniu z	
				IV kw. 2008	III kw. 2009
Ogółem	100,0	100,0	100,0	x	x
sektor: publiczny	26,9	29,9	28,5	1,6	-1,4
prywatny	73,1	70,1	71,5	-1,6	1,4
Pracownicy najemni	81,8	81,8	78,8	-3,0	-3,0
Pracujący na własny rachunek (łącznie z pracodawcami)	14,0	14,3	16,8	2,8	2,5
Pomagający członkowie rodzin	4,2	3,9	4,4	0,2	0,5

Rozpatrując zbiorowość pracujących według grup zawodów zauważyć należy, iż najliczniejszą grupę podobnie jak przed rokiem stanowili zatrudnieni jako „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Ich udział w ogóle pracujących w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. zmniejszył się o 1,8 pkt i wyniósł 18,4%. Drugą, co do wielkości grupę stanowili „specjaliści” (13,5%), ich udział spadł o 1,0 pkt w porównaniu do IV kwartału 2008 r. Nastąpił wzrost liczby pracujących w grupie „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (o 8 tys. osób). Udział tej grupy zawodowej w całej zbiorowości osób pracujących wyniósł 10,4% i był wyższy o 2,4 pkt niż przed rokiem.

PRACUJĄCY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW W IV KWARTALE

Wśród pracujących kobiet podobnie jak przed rokiem najwięcej pracowało w grupie „specjalistów” (37 tys.), co stanowi 22,8% ogółu pracujących kobiet. Najmniej licznymi wśród kobiet były grupy obejmujące „przedstawicieli władzy publicznej, wyższych urzędników i kierowników” oraz „robotników przemysłowych i rzemieślników” – 6 tys. w każdej z grup (3,7% udziału w ogóle pracujących kobiet). Z kolei mężczyźni najliczniej tworzyli grupę „robotników przemysłowych i rzemieślników” – 65 tys. osób, co stanowiło 29,1% ogółu pracujących mężczyzn. Najmniej mężczyzn pracowało w grupie „pracowników biurowych” – 9 tys., co stanowiło 4,0 %. Miarą określającą rzeczywiste zaangażowanie ludności w procesie pracy jest **wskaźnik zatrudnienia**, który w IV kwartale 2009 r. wynosił 49,5%, tj. o 1,2 pkt więcej niż przed rokiem. Dla mężczyzn wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 59,5% i był wyższy niż dla kobiet o 19,5 pkt. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania badanych osób, zarówno w miastach jak i na wsi odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia, przy czym w miastach o 1,3 pkt, natomiast wśród mieszkańców wsi o 0,9 pkt.

WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA

Poziom zaangażowania zawodowego w większości grup wiekowych był wyższy niż w IV kwartale 2008 r. Najwyższy poziom wskaźnika zatrudnienia zaznaczył się w grupie wiekowej 25–34 lata, osiągając poziom 77,7% (w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego nastąpił wzrost wartości tego wskaźnika o 1,9 pkt), natomiast najniższy odnotował się w grupie osób 55 lat i więcej i osiągnął wartość 15,7% (w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. wzrost o 2,2 pkt). Wskaźnik zatrudnienia, analogicznie jak w poprzednim okresie, był stosunkowo niski wśród osób bardzo młodych (w wieku 15–24 lata) i wynosił 31,5% – w stosunku do IV kwartału 2008 r. wzrósł o 1,1 pkt. Najwyższy przyrost wskaźnika zatrudnienia (o 2,9 pkt) zanotowano wśród osób w wieku 45–54 lata.

* * *

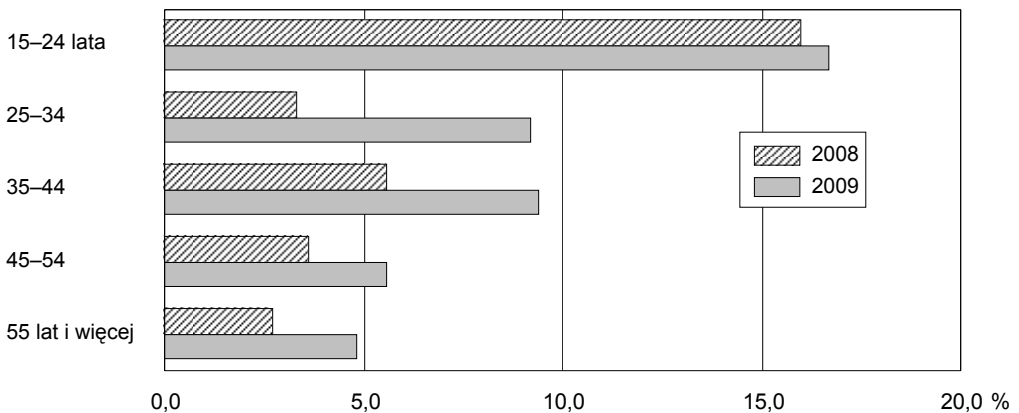
W IV kwartale 2009 r. odnotowano **38 tys. bezrobotnych**. Ich liczba zwiększyła się w stosunku do IV kwartału 2008 r. o 14 tys., tj. o 58,3%. Wśród bezrobotnych kobiety stanowiły 52,6%, a mężczyźni 47,4%. W porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn wzrosła odpowiednio o 9 i 5 tys. Wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w miastach (o 12 tys. osób) i na wsi (o 2 tys. osób). W analizowanym okresie **stopa bezrobocia** wynosiła 9,0% i zwiększyła się w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. o 3,4 pkt (w kraju o 1,8 pkt), natomiast w stosunku do poprzedniego kwartału spadła o 0,6 pkt (w kraju wzrost o 0,4 pkt). Zróżnicowanie stopy bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 4.4. **Stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania**

Wyszczególnienie	2008	2009					
	kwartały						
	IV	I	II	III	IV		
	w %					+/- w porównaniu z IV kw. 2008	III kw. 2009
Ogółem	5,6	10,0	11,2	9,6	9,0	3,4	-0,6
mężczyźni	5,4	10,1	11,5	8,0	7,4	2,0	-0,6
kobiety	5,9	9,3	10,9	11,5	11,0	5,1	-0,5
Miasta	4,5	9,6	11,6	9,5	9,8	5,3	0,3
Wieś	7,2	10,4	10,8	10,2	7,9	0,7	-2,3

Pomimo stopniowej poprawy sytuacji młodzieży na rynku pracy, stopa bezrobocia dla osób w wieku 15–24 lata nadal utrzymywała się na najwyższym poziomie i wynosiła 16,7% i była prawie 2-krotnie wyższa od stopy bezrobocia liczonej dla ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z IV kwartałem 2008 r. najwyższy wzrost stopy bezrobocia (o 5,9 pkt) wystąpił wśród osób w wieku 25–34 lata, a najniższy (o 0,7 pkt) w grupie osób w wieku 15–24 lata. Spadek stopy bezrobocia nie wystąpił w żadnej grupie wiekowej.

STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WIEKU W IV KWARTALE

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia największy udział wśród bezrobotnych, podobnie jak przed rokiem, miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, dla których stopa bezrobocia wynosiła 12,2%, tj. o 3,4 pkt więcej niż przed rokiem. W analizowanym okresie znaczący wzrost stopy bezrobocia odnotowano wśród osób z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym) o 7,2 pkt. Wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zanotowano najniższy wzrost stopy bezrobocia (o 1,2 pkt). Spadek stopy bezrobocia nie wystąpił w żadnej z grup.

Tabl. 4.5. **Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia**

Wyszczególnienie	2008	2009					
	kwartały						
	IV	I	II	III	IV	+/- w porównaniu z	
	w %					IV kw. 2008	III kw. 2009
Ogółem	5,6	10,0	11,2	9,6	9,0	3,4	-0,6
Wyższe	1,1	4,6	5,7	3,5	4,6	3,5	1,1
Średnie zawodowe i police- alne	5,8	9,8	10,3	8,1	7,0	1,2	-1,1
Średnie ogólnokształcące ...	6,1	11,8	13,3	12,9	12,1	6,0	-0,8
Zasadnicze zawodowe	7,9	10,5	12,2	11,5	12,2	4,3	0,7
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	7,1	15,9	20,0	18,8	14,3	7,2	-4,5

Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację osób bezrobotnych na rynku pracy jest okres poszukiwania pracy. W IV kwartale 2009 r. **przeciętny czas poszukiwania pracy** przez osoby bezrobotne wynosił 9 miesięcy (w kraju ponad 11 miesięcy).

Kryterium płci decydowało o długości czasu poszukiwania pracy – przeciętny czas poszukiwania pracy przez kobiety w IV kwartale 2009 r. wyniósł 9 miesięcy, podczas gdy przez mężczyzn 10 miesięcy. Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby mieszkające w mieście w IV kwartale 2009 r. wynosił 8 miesięcy, a na wsi wynosił 11 miesięcy.

* * *

W IV kwartale 2009 r. odnotowano 356 tys. **biernych zawodowo**, co stanowiło 45,6% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (w kraju 44,9%), podczas gdy przed rokiem udział ten wynosił 48,9% (w kraju 45,3%). W miastach nastąpił spadek o 21,0%, a na wsi nie uległ zmianie. W miastach mieszkało więcej osób biernych zawodowo (51,5%) niż na wsi (48,5%). Wśród biernych zawodowo ponad połowę (62,6%) stanowiły kobiety – rok temu 63,3%, a mężczyźni 37,6% – rok temu 36,7%. Biorąc pod uwagę kryterium wieku nadal najliczniejszą grupę biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku 55 lat i więcej – 59,6% – których udział wśród biernych zawodowo wzrósł o 2,9 pkt w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. Najmniejszą grupę biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (5,1%). W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego nastąpił wzrost o 0,6 pkt.

Wśród biernych zawodowo klasyfikowanych według poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r. 44,4% stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym. W porównaniu z sytuacją sprzed roku ich udział zmniejszył się o 0,9 pkt. Natomiast odsetek osób z wykształceniem wyższym, które stanowiły najmniej liczną grupę wśród biernych zawodowo spadł o 0,8 pkt. W IV kwartale 2009 r. wśród biernych zawodowo 99,2 % nie poszukiwało pracy. Jako główne przyczyny bierności podawano: emeryturę (47,6%), naukę i uzupełnianie kwalifikacji (21,2%) oraz chorobę, niesprawność (13,6%).

Tabl. 4.6. **Bierni zawodowo według płci, miejsca zamieszkania i wieku**

Wyszczególnienie	2008	2009					
	kwartały						
	IV	I	II	III	IV		
	w tys.					+/- w porównaniu z	
						IV kw. 2008	III kw. 2009
w %							
Ogółem	406	387	372	364	356	87,7	97,8
mężczyźni	149	143	136	137	134	89,9	97,8
kobiety	257	244	236	227	223	86,8	98,2
Miasta	233	206	207	208	184	79,0	88,5
Wieś	173	180	166	156	173	100,0	110,9
W wieku:							
15–24 lata	89	84	82	76	78	87,6	102,6
25–34	32	26	25	21	20	62,5	95,2
35–44	18	19	13	12	18	100,0	150,0
45–54	38	34	29	24	29	76,3	120,8
55 lat i więcej	230	225	223	231	212	92,2	91,8

5. Warunki pracy

Warunki pracy są ważnym zagadnieniem z punktu widzenia zdrowia społeczeństwa oraz realizacji zobowiązań pracodawców do ich zapewnienia zgodnie z obowiązującymi normami. Za zagrażające zdrowiu uważa się te stanowiska pracy, na których występuje działanie czynników szkodliwych w stężeniu przekraczającym najwyższe dopuszczalne wartości, określone w obowiązujących normach higienicznych. Ocena stanu oraz zmian w zakresie zagrożeń na stanowiskach pracy daje podstawę do podejmowania działań profilaktycznych i prowadzenia polityki w dziedzinie poprawy warunków pracy. W województwie opolskim w jednostkach objętych badaniem warunków pracy na koniec 2009 r. zatrudnionych było 110,1 tys. osób, tj. mniej o 5,7% niż w roku poprzednim, a o 16,3% w porównaniu z 2000 r. W zakładach, w których wystąpiły zagrożenia pracowało 57,2 tys. osób, tj. 51,9% ogółu zatrudnionych w badanych jednostkach (w 2008 r. – 52,2%, a w 2000 r. – 62,2%).

Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia zmniejszyła się w stosunku do 2008 r. o 5,3%, natomiast w porównaniu z 2000 r. zwiększyła się o 7,2%. Średnie roczne tempo wzrostu liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia w latach 2000–2009 wynosiło 0,8%. Na koniec 2009 r. w warunkach zagrożenia zatrudnionych było 18,3 tys. osób, co stanowiło 16,6% zatrudnionych w przebadanych zakładach. Spośród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia 26,6% stanowiły kobiety i było ich o 10,4% mniej w porównaniu z 2008 r., a o 51,8% więcej niż w 2000 r.

Liczbę zatrudnionych w warunkach zagrożenia z uwzględnieniem sektorów własności przedstawia poniższa tablica.

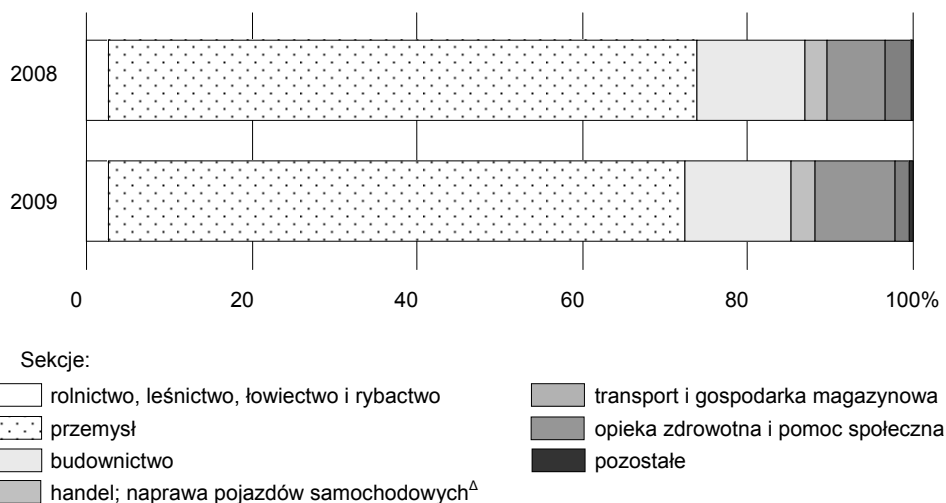
Tabl. 5.1. **Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według sektorów własności**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	
Ogółem	19267	18253	107,2	94,7
w tym kobiety	5427	4863	151,8	89,6
Sektor: publiczny	4208	4104	58,4	97,5
prywatny	15059	14149	141,5	94,0

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

W sektorze publicznym na koniec 2009 r. zatrudnionych było 4,1 tys. osób w warunkach zagrożenia. Ich liczba zmniejszyła się o 2,5% w porównaniu z 2008 r. i o 41,6% w stosunku do 2000 r. Natomiast w sektorze prywatnym w warunkach zagrożenia zatrudnionych było 14,2 tys. osób, tj. o 6,0% mniej niż w 2008 r., a o 41,5% więcej w porównaniu z 2000 r. Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia było w przemyśle (69,8%) oraz budownictwie (12,8%). Udział zatrudnionych w warunkach zagrożenia według sekcji ilustruje poniższy wykres.

STRUKTURA ZATRUDNIONYCH^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG SEKCJI
Stan w dniu 31 XII

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Analizując zagrożenie dla zdrowia mierzone wskaźnikiem „liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem” można stwierdzić, że największe zagrożenie dla zdrowia w pracy na koniec 2009 r. wystąpiło m. in. w budownictwie – 252,6 (w 2008 r. – 229,6) oraz przemyśle – 210,3 (w 2008 r. – 209,8). Wysoki

wskaźnik odnotowano również w niektórych działach przetwórstwa przemysłowego, m. in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 582,6 oraz produkcji metali – 492,6. Zdrowie kobiet najbardziej narażone było przy produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 500,0 oraz przy produkcji urządzeń elektrycznych – 170,2.

Zagrożenia na stanowiskach pracy związane są ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy i z czynnikami mechanicznymi.

Na koniec 2009 r. w województwie opolskim w warunkach zagrożenia związanych ze **środowiskiem pracy** zatrudnionych było 9,3 tys. osób, tj. ponad połowa (51,2%) ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Liczba ich zmniejszyła się o 3,9% w stosunku do 2008 r. i o 19,5% w porównaniu z 2000 r. Większość (79,4%) osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych ze środowiskiem pracy pracowała w sektorze prywatnym. Analogicznie jak w latach poprzednich, w analizowanej grupie zagrożeń dominował przemysł (69,6%), a następnie budownictwo (19,0%). Największe zagrożenia dla zdrowia na 1000 zatrudnionych występowały w produkcji metali – 477,7 oraz robotach budowlanych i specjalistycznych – 411,1.

Liczbę zatrudnionych w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 5.2. **Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	2008=100
Ogółem	19267	18253	107,2	94,7
zagrożenia związane:				
Ze środowiskiem pracy	9728	9347	80,5	96,1
Z uciążliwością pracy	7864	7241	184,1	92,1
Z czynnikami mechanicznymi	1675	1665	111,9	99,4

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Na zagrożenia związane z **uciążliwością pracy** na koniec 2009 r. narażonych było 7,2 tys. osób, co stanowiło 39,7% wszystkich zatrudnionych w warunkach zagrożenia. W porównaniu z 2008 r. ich liczba zmniejszyła się o 7,9%, a w stosunku do 2000 r. zwiększyła się o 84,1%. Większość, tj. 72,7% zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy stanowiły osoby pracujące w sektorze prywatnym. Również w tej grupie zagrożeń, podobnie jak w grupie związanej ze środowiskiem pracy przeważał przemysł – 68,4%, natomiast w następnej kolejności transport i gospodarka magazynowa – 21,1%. Największe zagrożenia dla zdrowia na 1000 zatrudnionych występowały przy produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 570,6.

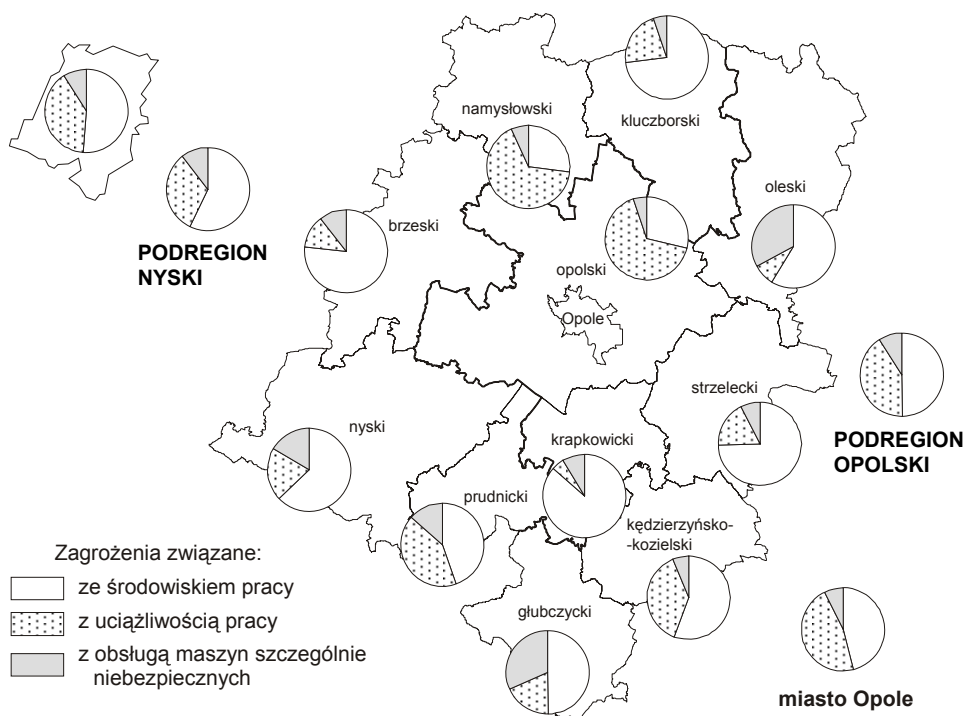
Kolejną grupą zagrożeń na stanowiskach pracy są zagrożenia związane z **czynnikami mechanicznymi**. Na stanowiskach pracy, na których występowały zagrożenia związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi na koniec 2009 r. zatrudnionych było 1,7 tys. osób, tj. 9,1% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Liczba tych osób zmniejszyła się o 0,6% w porównaniu z 2008 r., a zwiększyła się o 11,9% w stosunku do 2000 r. Z ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z czynnikami mechanicznymi 87,8% pracowało w sektorze prywatnym. Również w tej grupie zagrożeń dominował przemysł (77,2% ogółu zatrudnionych

w omawianych warunkach zagrożenia), a następnie budownictwo (10,7%). Największe zagrożenie dla zdrowia związane z pracą z maszynami szczególnie niebezpiecznymi na 1000 zatrudnionych występowało przy produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – 146,9 oraz produkcji mebli – 80,5.

Przestrzenne rozmieszczenie zagrożeń stanowisk pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia wiąże się z infrastrukturą i stopniem koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności.

Terytorialne zróżnicowanie zatrudnionych w warunkach szkodliwych dla zdrowia z uwzględnieniem grup zagrożeń ilustruje poniższa mapa.

ZATRUDNIENI¹ W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP ZAGROŻEŃ, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

W podregionie nyskim na koniec 2009 r. liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 3,4 tys. i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,0%. Natomiast w podregionie opolskim liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 14,9 tys., tj. o 4,9% mniej niż przed rokiem. Na koniec 2009 r. największy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w powiecie opolskim – 28,3% oraz m. Opolu – 22,1%. Najniższy udział zatrudnionych w warunkach zagrożenia wystąpił w powiecie głubczyckim – 2,9% i prudnickim – 3,1%.

W porównaniu z 2008 r. w 9 powiatach odnotowano spadek liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia, największy w powiecie głubczyckim – o 36,8% i prudnickim – o 16,1%.

Istotnym elementem w badaniu warunków pracy jest proces zmian zachodzących na stanowiskach pracy w ciągu danego roku, a mianowicie proces likwidacji lub ograniczenia zagrożeń do poziomu zgodnego z normą oraz proces ujawnienia zagrożeń istniejących lub nowo powstałych. Zatrudnione w warunkach zagrożenia osoby mogą być narażone na kilka czynników szkodliwych. Kategoria **osobozagrożeń** odzwierciedla liczbę zatrudnionych w warunkach zagrożenia, liczonych tyle razy na ile czynników osoby te były narażone.

Na koniec 2009 r. odnotowano 22,1 tys. osobozagrożeń, tj. o 1,6% mniej niż przed rokiem, a o 9,8% więcej w porównaniu z 2000 r.

W ciągu 2009 r. zlikwidowano lub ograniczono 7,7 tys. osobozagrożeń, tj. o 7,9% mniej niż w 2008 r., a o 88,0% więcej w stosunku do 2000 r. Równocześnie ujawniono 2,7 tys. osobozagrożeń (łącznie z nowo powstałymi), tj. mniej o 16,5% w porównaniu z 2008 r. i o 24,3% w stosunku do 2000 r.

Na koniec 2009 r. najwięcej – 11,0 tys. osobozagrożeń wystąpiło w grupie zagrożeń związanych z czynnikami środowiska pracy. Ich liczba zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2008 r. jak i 2000 r., tj. odpowiednio: o 4,4% i o 14,3%. W grupie zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy w 2009 r. zlikwidowano lub ograniczono 3,2 tys. osobozagrożeń, tj. o 10,1% mniej niż przed rokiem. Równocześnie odnotowano 1,9 tys. zagrożeń nowo powstałych lub nowo ujawnionych, tj. o 14,2% mniej niż w 2008 r.

W ramach zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy na koniec 2009 r. największy udział przypadał na hałas – 50,7%, jednocześnie zlikwidowano lub ograniczono w tej kategorii najwięcej, tj. 40,0% osobozagrożeń.

Liczbę osobozagrożeń i zagrożeń zlikwidowanych lub ograniczonych oraz ujawnionych przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 5.3. **Osobozagrożenia według grup zagrożeń**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2008	2009		
	ogółem		zlikwidowane lub ograni- czone ^a	ujawnione ^a
Ogółem	22474	22120	7697	2656
zagrożenia związane:				
Ze środowiskiem pracy	11456	10955	3214	1860
w tym:				
Substancje chemiczne	571	601	218	223
Pyły przemysłowe	2207	1923	658	222
Hałas	5678	5556	1284	939
Wibracja	476	447	104	83
Mikroklimat gorący	792	702	185	22
Mikroklimat zimny	481	550	104	62
Z uciążliwością pracy	9016	8977	4022	461
w tym:				
Nadmierne obciążenie fizyczne	1986	2024	398	221
Niedostateczne oświetlenie stanowiska pracy	1238	788	414	121
Z maszynami szczególnie niebezpiecz- nymi	2002	2188	461	335

a W ciągu roku.

Liczba osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy na koniec 2009 r. wyniosła 9,0 tys. i była o 0,4% niższa niż w 2008 r., a w stosunku do 2000 r. wzrosła o 63,9%. W tej grupie zagrożeń w 2009 r. zlikwidowano lub ograniczono 4,0 tys. osobozagrożeń. Jednocześnie odnotowano 0,5 tys. osobozagrożeń nowo powstałych i ujawnionych, tj. o 42,7% mniej niż przed rokiem. W 2009 r. zlikwidowano lub ograniczono po 0,4 tys. osobozagrożeń dotyczących nadmiernego obciążenia fizycznego oraz związanych z niedostatecznym oświetleniem stanowisk pracy.

W grupie zagrożeń związanych z obsługą maszyn szczególnie niebezpiecznych na koniec 2009 r. odnotowano 2,2 tys. osobozagrożeń, tj. więcej o 9,3% niż na koniec 2008 r. i o 16,1% w porównaniu z 2000 r. W ciągu roku zlikwidowano lub ograniczono 0,5 tys. osobozagrożeń, tj. o 4,4% mniej niż w 2008 r., równocześnie zarejestrowano 0,3 tys. osobozagrożeń nowo powstałych i ujawnionych, czyli o 61,8% więcej niż przed rokiem.

Z jednostek objętych badaniem warunków pracy otrzymano również informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z oceną **ryzyka zawodowego**. W przebadanych w 2009 r. zakładach ocenę ryzyka zawodowego przeprowadzono dla 20,2 tys. stanowisk pracy, na których zatrudnionych było 25,3 tys. osób (w 2008 r. odpowiednio: 11,3 tys. i 48,7 tys.). Większość stanowisk, tj. 74,3% zbadano w zakładach sektora prywatnego. W wyniku zastosowania środków technicznych, organizacyjnych i ochrony indywidualnej wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe na 10,6 tys. stanowisk pracy, na których pracowało 12,5 tys. osób (przed rokiem odpowiednio: 5,9 tys. i 21,9 tys.). Najwięcej ocen przeprowadzono w przemyśle – 11,6 tys., tj. 57,5% ogółu stanowisk pracy, wśród których wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe dla 6,2 tys. stanowisk.

Badanie warunków pracy obejmuje również informacje z zakresu świadczeń rzeczowych oraz pieniężnych wypłacanych z tytułu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Według stanu w połowie grudnia 2009 r. najwięcej, tj. 27,0 tys. osób skorzystało z napojów (w 2008 r. – 50,6 tys.), następnie z posiłków profilaktycznych – 12,2 tys. (w 2008 r. – 12,4 tys.). Z dodatków pieniężnych skorzystało 10,7 tys. osób, a z dodatkowych urlopów – 1,5 tys. (przed rokiem odpowiednio: 9,7 tys. i 1,0 tys.).

W 2009 r. zakłady pracy wypłaciły 0,3 tys. odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w tym 76,1% przypadło na sektor prywatny. Najwięcej świadczeń wypłacono w przemyśle – 62,7% i budownictwie – 17,5%. Średni koszt odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wynosił 3,3 tys. zł (w 2008 r. – 2,2 tys.).

Wypadki przy pracy są zagadnieniem ściśle związanym z rynkiem pracy, a zwłaszcza z bezpieczeństwem oraz warunkami pracy.

W województwie opolskim w 2009 r. odnotowano mniejszą niż przed rokiem zarówno liczbę wypadków przy pracy, jak i osób poszkodowanych w wypadkach. W porównaniu z 2000 r. liczba wypadków i poszkodowanych również się zmniejszyła.

W 2009 r. odnotowano 2,1 tys. **wypadków przy pracy**, tj. mniej o 21,1% niż przed rokiem, i o 31,9% w porównaniu z 2000 r. Podobnie jak w latach poprzednich największą liczbę wypadków odnotowano w jednostkach zakwalifikowanych do sekcji przemysł (42,1%) i budownictwo (12,2%).

Liczbę poszkodowanych w wypadkach przy pracy z podziałem na sektory własności przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 5.4. **Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a według sektorów własności**

Wyszczególnienie	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	2000=100	2008=100	
Ogółem	2709	2145	68,1	79,2
Sektor: publiczny	707	616	55,6	87,1
prywatny	2002	1529	74,9	76,4
W tym kobiety	659	584	75,1	88,6
Sektor: publiczny	310	302	66,5	97,4
prywatny	349	282	87,0	80,8

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

W wypadkach przy pracy **poszkodowanych** zostało 2,1 tys. osób, tj. mniej o 20,8% w porównaniu z 2008 r. i o 31,9% w stosunku do 2000 r. Średnie roczne tempo spadku liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy w latach 2000–2009 wyniosło 4,2%.

Większość osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy wykonywała pracę w zakładach (jednostkach lokalnych) o liczbie pracujących do 249 osób – 68,4%, w tym o liczbie od 50 do 249 osób – 41,7% ogółu poszkodowanych.

W 2009 r. ponad połowę osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, tj. 63,0% stanowili pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 60,4%. Odsetek poszkodowanych zatrudnionych na czas określony wyniósł 34,1%, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 32,1%.

Poszkodowani w sektorze prywatnym stanowili 71,3% wszystkich poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie w 2009 r. Ich udział w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 2,6 pkt. W stosunku do 2008 r. w większości sekcji odnotowano spadek liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, w tym największy w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją – o 43,7% oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – o 30,6%. Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy zwiększyła się w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz administrowaniu i działalności wspierającej.

Nadal większość, tj. 72,8% poszkodowanych w wypadkach przy pracy stanowili mężczyźni. W 2009 r. najczęściej wypadkom ulegały osoby w wieku 45–54 lata. Udział tej grupy osób wyniósł 27,6% ogółu poszkodowanych i był o 0,4 pkt wyższy niż przed rokiem. Ze względu na staż pracy na zajmowanym stanowisku najliczniejszą grupę poszkodowanych stanowiły osoby ze stażem pracy 1 rok i mniej (35,5%), ale ich liczba zmniejszyła się o 31,4% w porównaniu z 2008 r.

Najbardziej niebezpieczną pracę w 2009 r. wykonywali pracownicy w zawodzie robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń oraz górnicy i robotnicy budowlani. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w tych zawodach stanowili odpowiednio: 18,6% (w 2008 r. – 20,6%) i 10,0% (w 2008 r. – 11,7%) ogółu poszkodowanych.

Ze względu na miejsce powstania wypadku, tj. miejsce, w którym przebywali pracownicy w chwili wypadku, najczęściej poszkodowanych w 2009 r. odnotowano na stanowiskach produkcji przemysłowej – 46,0% (w 2008 r. – 50,0%), a następnie w biurach, placówkach naukowych i szkołach, zakładach usługowych – 17,2% (w 2008 r. – 14,8%).

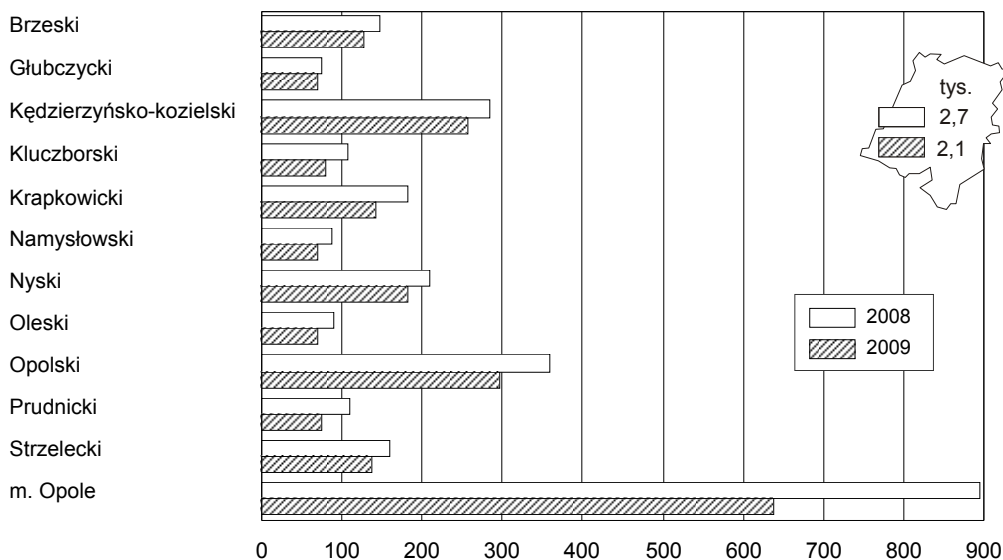
Najwięcej osób zostało poszkodowanych w procesie pracy związanym z produkcją, przetwarzaniem, magazynowaniem (29,2%, rok wcześniej – 33,2%) oraz innymi pracami m.in. instalowaniem, montowaniem, konserwacją (24,2%, przed rokiem – 23,8%).

Najczęstszymi czynnościami wykonywanymi przez pracowników w chwili wypadku w 2009 r. było „poruszanie się” – 35,4% oraz „operowanie przedmiotami” – 16,9% (w 2008 r. odpowiednio: 31,3% i 21,3%).

W podregionie nyskim w wypadkach przy pracy poszkodowanych zostało 0,5 tys. osób, natomiast w opolskim – 1,6 tys. W obu podregionach liczba poszkodowanych zmniejszyła się w porównaniu z 2008 r., tj. odpowiednio: o 19,2% i o 21,4%. W przekroju terytorialnym najczęściej osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano w m. Opolu – 29,7% oraz powiecie opolskim – 13,8% (w 2008 r. odpowiednio: 33,0% i 13,2%). We wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, największy wystąpił w powiecie prudnickim (o 31,2%) oraz m. Opolu (o 28,7%).

Przestrzenne zróżnicowanie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy ilustruje poniższy wykres.

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a WEDŁUG POWIATÓW

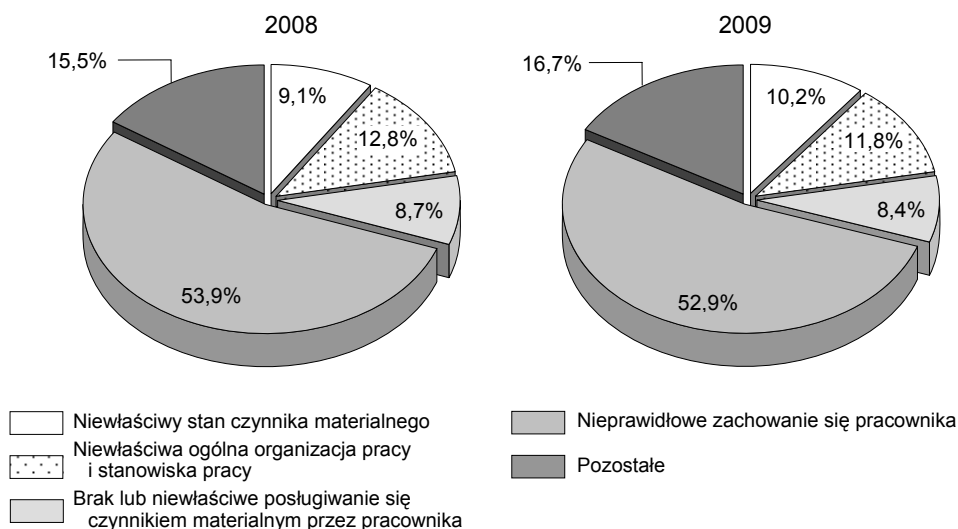
^a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Ważnym etapem w dążeniu do poprawy warunków pracy, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, jest identyfikacja przyczyn, wydarzeń oraz czynników powodujących niebezpieczne zdarzenia.

W 2009 r. w województwie opolskim odnotowano 4,7 tys. **przyczyn**, które spowodowały wypadki przy pracy. Ich liczba zmniejszyła się o 21,9% w porównaniu z 2008 r., a o 26,2% w stosunku do 2000 r.

Zmiany w udziale przyczyn wywołujących wypadki przy pracy w porównaniu z 2008 r. ilustruje poniższy wykres.

PRZYZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a

^a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Najczęstszymi przyczynami powodującymi wypadki przy pracy było „nieprawidłowe zachowanie się pracownika” oraz „niewłaściwy stan czynnika materialnego”. Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy spowodowanych tymi przyczynami wynosiła odpowiednio: 2,5 tys. i 0,5 tys.

Wydarzenia powodujące wypadki przy pracy dzielą się na 2 grupy: wydarzenia będące odchyleniem od stanu normalnego i wydarzenia powodujące uraz. Wydarzenia będące odchyleniem od stanu normalnego dotyczą niezgodnego z właściwym przebiegiem procesu pracy, który wywołał wypadek. Natomiast wydarzenia powodujące uraz opisują w jaki sposób poszkodowany doznał urazu spowodowanego przez czynnik materialny. Biorąc pod uwagę pierwszą grupę wydarzeń najwięcej poszkodowanych uległo wypadkom w wyniku „poślizgnięcia, potknięcia się lub upadku” – 0,6 tys. (w 2008 r. – 0,7 tys.) oraz w konsekwencji „uszkodzenia, rozerwania, pęknięcia, ześlizgnięcia, upadku lub załamania się czynnika materialnego” – 0,4 tys. (w 2008 r. – 0,6 tys.).

Analizując grupę wydarzeń powodujących uraz można stwierdzić, że w 2009 r. najwięcej osób zostało poszkodowanych w następstwie „uderzenia przez obiekt w ruchu” oraz „zderzenia z nieruchomym obiektem” po 0,5 tys. osób (w 2008 r. odpowiednio: 0,7 tys. i 0,6 tys.).

Oprócz przyczyn i wydarzeń źródłami wypadków przy pracy są **czynniki materialne**. Czynniki te podzielono na 3 grupy: czynniki związane z czynnością wykonywaną przez poszkodowanego w chwili wypadku, związane z odchyleniem oraz będące źródłem urazu. We wszystkich 3 grupach głównymi czynnikami powodującymi wypadki przy pracy były „materiały, przedmioty, wyroby, części maszyn” (odpowiednio: 0,3 tys., 0,3 tys. i 0,4 tys.), a następnie „budynki, konstrukcje i ich elementy, powierzchnie na poziomie gruntu” (po 0,3 tys.).

W wyniku wypadków przy pracy w 2009 r. śmierć poniosło 15 osób (przed rokiem – 19). Ciężkiego uszkodzenia ciała doznało 28 osób (w 2008 r. – 31), a lżejszego uszkodzenia – 2,1 tys. (w ub. roku – 2,7 tys.). Najwięcej osób doznało urazów kończyn górnych i dolnych (odpowiednio: 0,9 tys. i 0,7 tys.). Ze względu na rodzaj urazu najczęściej występującymi były rany i powierzchowne urazy – 0,8 tys. poszkodowanych oraz przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania – 0,5 tys.

Liczba dni niezdolności do pracy wynosiła 85,1 tys. i była o 26,9 tys. niższa niż w 2008 r. Na 1 poszkodowanego przypadało ok. 40 dni niezdolności do pracy. Na zwolnieniu lekarskim trwającym od 4 do 20 dni przebywało 0,7 tys. poszkodowanych. Natomiast zwolnienia lekarskie trwające 21 dni i dłużej otrzymało 1,2 tys. osób.

Wypadki przy pracy w 2009 r. spowodowały stratę czasu (szacunkowo) 1180 roboczogodzin osób nie poszkodowanych w wypadkach (w tym najwięcej – w przemyśle – 610). Straty te były wyższe o 414 roboczogodzin niż w 2008 r.

Straty materialne spowodowane wypadkami przy pracy (szacunkowo – bez strat związanych z czasem pracy) wyniosły 924,0 tys. zł (najwięcej w sekcji transport i gospodarka magazynowa – 490,5 tys. zł) i były o 428,8 tys. wyższe w porównaniu z 2008 r.

PODSUMOWANIE

W publikacji przedstawiono istotne zmiany, jakie wystąpiły w 2009 r. na rynku pracy w województwie opolskim. Dla celów porównywalnych zastosowano w analizie wskaźniki dynamiki oraz tempa wzrostu/spadku, z których wynika, że ogólna sytuacja na lokalnym rynku pracy Opolszczyzny w porównaniu z 2008 r. uległa pogorszeniu. Przede wszystkim zmniejszyła się liczba pracujących, a zwiększyło bezrobocie.

W 2009 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wystąpiły następujące zmiany:

- zmniejszyła się liczba pracujących, największy procentowo spadek (według głównego miejsca pracy) odnotowano w pozostałej działalności usługowej oraz obsłudze rynku nieruchomości;
- spadła liczba pracujących mężczyzn i kobiet, jak również pracujących w sektorze prywatnym i publicznym;
- zmniejszyło się przeciętne zatrudnienie ogółem oraz w sektorze prywatnym;
- największy procentowo spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano w pozostałej działalności usługowej oraz informacji i komunikacji;
- wzrosła liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego;
- zwiększyła się w większości kategorii liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- zmniejszyła się liczba ofert zatrudnienia zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy;
- wzrosło przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, procentowo najwyższy wzrost odnotowano w informacji i komunikacji oraz zakwaterowaniu i gastronomii;
- zwiększyły się dysproporcje między wynagrodzeniami pracowników sektora publicznego i prywatnego;
- w IV kwartale 2009 r. zmniejszyła się liczba aktywnych oraz biernych zawodowo przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku 15 lat i więcej, wzrósł współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia przy wzroście stopy bezrobocia;
- zmniejszyła się liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia, spadła również liczba ujawnionych osobo zagrożenia (łącznie z nowopowstałymi), ale zmniejszyła się też liczba zlikwidowanych lub ograniczonych osobo zagrożenia;
- spadła liczba wypadków przy pracy oraz liczba osób poszkodowanych w wyniku tych wypadków.

TABLICE

TABL. 1(1). WYBRANE DANE WARUNKUJĄCE SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	2009	
					województwo	kraj
Ludność ^a ogółem	1070598	1047407	1037088	1033040	1031097	38167329
z ogółem w % w wieku:						
przedprodukcyjnym	24,0	19,6	18,2	17,7	17,2	19,0
produkcyjnym	61,5	64,7	65,4	65,6	65,7	64,5
mobilnym	40,9	41,1	41,0	40,8	40,8	40,1
niemobilnym	20,6	23,6	24,4	24,8	24,9	24,4
poprodukcyjnym	14,5	15,7	16,4	16,7	17,1	16,5
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	63	55	53	52	52	55
Napływ ^b	11180	10389	12892	11076	11138	421261
Odływ ^c	14912	13574	16954	14411	12861	422457
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-3,5	-3,0	-3,9	-3,2	-1,7	-0,0
Podmioty ^{ad} gospodarki narodowej ...	76898	90597	94933	96246	95481	3742673
sektor: publiczny	3946	5256	5195	4730	4188	120488
prywatny	72952	85341	89738	91516	91293	3622185
na 1000 ludności	72	86	92	93	93	98
Pracujący ^{aef}	211284	188352	197345	203846	200303	8492588
sektor: publiczny	104985	84851	83896	84291	83153	3273270
prywatny	106299	103501	113449	119555	117150	5219318
w tym kobiety	99726	89360	92869	95832	94778	4152225
Bezrobotni zarejestrowani ^a	69311	69396	43338	35698	47129	1892680
w tym kobiety	40246	38725	26191	20837	24235	966421
Stopa bezrobocia ^a rejestrowanego w %	15,7	18,7	11,9	9,8*	12,6	11,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^g w zł	1811,86	2249,89	2607,45	2873,22	2987,87	3315,38
sektor: publiczny	1913,44	2516,47	2906,39	3265,46	3442,41	3607,05
prywatny	1702,43	2021,63	2368,54	2578,23	2635,90	3126,60
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^{ah}	17028	15528	14287	19267	18253	551488
sektor: publiczny	7031	4358	4669	4208	4104	174314
prywatny	9997	11170	9618	15059	14149	377174
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^k	3149	2418	2533	2709	2145	87052
sektor: publiczny	1108	700	708	707	616	26867
prywatny	2041	1718	1825	2002	1529	60185

a Stan w dniu 31 XII. b Zameldowania na pobyt stały. c Wymeldowania z pobytu stałego. d Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne. e Według faktycznego miejsca pracy. f, g, h Patrz uwagi metodyczne: f – pkt. 1 na str.12, g – pkt. 1 na str. 17, h – pkt. 1 na str. 19 i Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. k Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Pracujący

TABL. 1(2). **PRACUJĄCY**^{1, 2} **WEDŁUG PŁCI I SEKTORÓW WŁASNOŚCI**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem m – mężczyźni k – kobiety		2008	2009		
		w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	2008=100
OGÓŁEM	o	178982	175012	100,0	97,8
	m	94890	92295	100,0	97,3
	k	84092	82717	100,0	98,4
Sektor publiczny	o	73852	73695	42,1	99,8
	m	27427	27255	29,5	99,4
	k	46425	46440	56,1	100,0
własność:					
Państwowa	o	23944	23012	13,1	96,1
	m	12922	12569	13,6	97,3
	k	11022	10443	12,6	94,7
Jednostek samorządu terytorialnego	o	47806	48718	27,8	101,9
	m	12767	13100	14,2	102,6
	k	35039	35618	43,1	101,7
Mieszana	o	2102	1965	1,1	93,5
	m	1738	1586	1,7	91,3
	k	364	379	0,5	104,1
Sektor prywatny	o	105130	101317	57,9	96,4
	m	67463	65040	70,5	96,4
	k	37667	36277	43,9	96,3
własność:					
Prywatna krajowa	o	78397	76151	43,5	97,1
	m	50891	49322	53,4	96,9
	k	27506	26829	32,4	97,5
Zagraniczna	o	21250	20070	11,5	94,4
	m	12746	12297	13,3	96,5
	k	8504	7773	9,4	91,4
Mieszana	o	5483	5096	2,9	92,9
	m	3826	3421	3,7	89,4
	k	1657	1675	2,0	101,1

1 Według siedziby zarządu zakładów. 2 Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 2(3). **PRACUJĄCY**^{1, 2} **WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI, SEKCJI I DZIAŁÓW**
Stan w dniu 31 XII

SEKCJE I DZIAŁY a – ogółem b – w tym kobiety		2008	2009		
		w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2008=100	
OGÓŁEM	a	178982	175012	100,0	97,8
	b	84092	82717	100,0	98,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	a	5722	5460	3,1	95,4
	b	1381	1354	1,6	98,0
Przemysł	a	63197	59266	33,9	93,8
	b	19665	18254	22,1	92,8
górnictwo i wydobywanie	a	963	935	0,5	97,1
	b	141	144	0,2	102,1
przetwórstwo przemysłowe	a	56326	52470	30,0	93,2
	b	18307	16906	20,4	92,3
w tym:					
produkcja artykułów spożywczych	a	7764	7718	4,4	99,4
	b	4236	4217	5,1	99,6
produkcja wyrobów tekstylnych	a	872	504	0,3	57,8
	b	442	340	0,4	76,9
produkcja odzieży	a	1244	917	0,5	73,7
	b	1066	775	0,9	72,7
produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	a	712	677	0,4	95,1
	b	221	199	0,2	90,0
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	a	2149	2182	1,2	101,5
	b	330	331	0,4	100,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru	a	967	956	0,5	98,9
	b	309	292	0,4	94,5
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	a	449	547	0,3	121,8
	b	155	183	0,2	118,1
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicz- nych	a	2854	2819	1,6	98,8
	b	872	873	1,1	100,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	a	1652	1525	0,9	92,3
	b	587	577	0,7	98,3
produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych	a	3707	3619	2,1	97,6
	b	752	712	0,9	94,7
produkcja metali	a	2331	2018	1,2	86,6
	b	539	440	0,5	81,6
produkcja wyrobów z metali ^Δ	a	7076	6603	3,8	93,3
	b	1135	1093	1,3	96,3
produkcja urządzeń elektrycznych	a	2790	2737	1,6	98,1
	b	934	881	1,1	94,3

1 Według siedziby zarządu zakładów. 2 Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 2(3). **PRACUJĄCY**^{1,2} **WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI, SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

SEKCJE I DZIAŁY a – ogółem b – w tym kobiety	2008	2009			
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	2008=100	
Przemysł (dok.)					
przetwórstwo przemysłowe (dok.)					
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	a	4452	4204	2,4	94,4
	b	615	584	0,7	95,0
produkcja mebli	a	4472	4166	2,4	93,2
	b	1606	1497	1,8	93,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	a	2558	2556	1,5	99,9
	b	450	445	0,5	98,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	a	3350	3305	1,9	98,7
	b	767	759	0,9	99,0
Budownictwo	a	11000	11361	6,5	103,3
	b	941	1010	1,2	107,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	a	16025	15312	8,7	95,6
	b	7792	7521	9,1	96,5
w tym:					
handel hurtowy ^Δ	a	6425	6141	3,5	95,6
	b	2289	2245	2,7	98,1
handel detaliczny ^Δ	a	7047	6804	3,9	96,6
	b	5049	4859	5,9	96,2
Transport i gospodarka magazynowa	a	7089	6918	4,0	97,6
	b	1232	1117	1,4	90,7
w tym transport lądowy i rurociągowy ^Δ	a	6084	6260	3,6	102,9
	b	895	944	1,1	105,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	a	1805	1704	1,0	94,4
	b	1307	1180	1,4	90,3
Informacja i komunikacja	a	542	501	0,3	92,4
	b	201	198	0,2	98,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	a	3131	3160	1,8	100,9
	b	2502	2545	3,1	101,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	a	2367	2147	1,2	90,7
	b	1172	1094	1,3	93,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	a	2400	2661	1,5	110,9
	b	1358	1474	1,8	108,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	a	6390	6049	3,5	94,7
	b	2119	2060	2,5	97,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	a	15214	16198	9,3	106,5
	b	9351	9829	11,9	105,1
Edukacja	a	25793	25905	14,8	100,4
	b	20444	20450	24,7	100,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	a	15062	15043	8,6	99,9
	b	12510	12421	15,0	99,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	a	2764	2933	1,7	106,1
	b	1804	1959	2,4	108,6
Pozostała działalność usługowa	a	481	394	0,2	81,9
	b	313	251	0,3	80,2

1 Według siedziby zarządu zakładów. 2 Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 3(4). **PRACUJĄCY^{1, 2} WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI, PODREGIONÓW I POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		2008	2009		
a – ogółem b – sektor publiczny c – sektor prywatny		w liczbach bezwzględ- nych		w odsetkach	2008=100
WOJEWÓDZTWO	a	203846	200303	100,0	98,3
	b	84291	83153	100,0	98,6
	c	119555	117150	100,0	98,0
Podregion nyski	a	64471	62790	31,3	97,4
	b	26107	25926	31,2	99,3
	c	38364	36864	31,5	96,1
powiaty:					
Brzeski	a	15083	14966	7,5	99,2
	b	5549	5651	6,8	101,8
	c	9534	9315	8,0	97,7
Kluczborski	a	11071	10970	5,5	99,1
	b	4944	4727	5,7	95,6
	c	6127	6243	5,3	101,9
Namysłowski	a	7282	6964	3,5	95,6
	b	2614	2384	2,9	91,2
	c	4668	4580	3,9	98,1
Nyski	a	22672	21641	10,8	95,5
	b	9450	9646	11,6	102,1
	c	13222	11995	10,2	90,7
Prudnicki	a	8363	8249	4,1	98,6
	b	3550	3518	4,2	99,1
	c	4813	4731	4,0	98,3
Podregion opolski	a	139375	137513	68,7	98,7
	b	58184	57227	68,8	98,4
	c	81191	80286	68,5	98,9
powiaty:					
Głubczycki	a	8896	8797	4,4	98,9
	b	4086	4104	4,9	100,4
	c	4810	4693	4,0	97,6
Kędzierzsko-kozielski	a	20975	21143	10,6	100,8
	b	9586	9591	11,5	100,1
	c	11389	11552	9,9	101,4
Krapkowicki	a	15397	14556	7,3	94,5
	b	5747	5186	6,2	90,2
	c	9650	9370	8,0	97,1
Oleski	a	10657	10405	5,2	97,6
	b	3530	3577	4,3	101,3
	c	7127	6828	5,8	95,8
Opolski	a	20351	19145	9,6	94,1
	b	6577	6263	7,5	95,2
	c	13774	12882	11,0	93,5
Strzelecki	a	11917	11799	5,9	99,0
	b	5923	5743	6,9	97,0
	c	5994	6056	5,2	101,0
Miasto na prawach powiatu – Opole	a	51182	51668	25,8	100,9
	b	22735	22763	27,4	100,1
	c	28447	28905	24,7	101,6

1 Według faktycznego (stałego) miejsca pracy. 2 Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 4(5). **PRACUJĄCY^{ab} WEDŁUG PŁCI, SEKTORÓW EKONOMICZNYCH, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Z ogółem sektor		
			przemysłowy	usługowy	
				rynkowy	nierynkowy
WOJEWÓDZTWO	200303	94778	78869	57825	57584
Podregion nyski	62790	31372	24385	15773	19322
Powiat brzeski	14966	7214	6420	3721	4256
<i>Gminy miejskie:</i>					
Brzeg	8540	4332	3476	2377	2586
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Grodków	2885	1311	970	846	815
w tym miasto	2224	1062	866	713	620
Lewin Brzeski	1099	578	388	326	341
w tym miasto	609	345	233	178	197
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubsza	517	249	265	39	181
Olszanka	665	324	345	68	157
Skarbimierz	1260	420	976	65	176
Powiat kluczborski	10970	5104	4291	3062	3119
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Byczyna	922	446	268	211	297
w tym miasto	572	332	252	96	213
Kluczbork	8261	3693	3491	2312	2271
w tym miasto	7429	3339	3165	2187	2021
Wółczyn	1405	734	449	426	402
w tym miasto	1047	555	411	363	268
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lasowice Wielkie	382	231	83	113	149
Powiat namysłowski	6964	3379	3248	1531	1772
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Namysłów	5540	2762	2922	1183	1306
w tym miasto	4916	2501	2784	1027	1078
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Domaszowice	408	122	#	179	104
Pokój	510	262	194	118	155
Świerczów	205	114	36	36	95
Wilków	301	119	92	15	112
Powiat nyski	21641	11132	7429	5538	7374
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Głucholazy	3439	1838	1336	661	1279
w tym miasto	2702	1594	1043	508	1150
Korfantów	984	542	344	114	447
w tym miasto	772	418	344	65	361
Nysa	12000	6222	3801	3799	4081
w tym miasto	10469	5728	2942	3599	3911

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności. b Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 4(5). **PRACUJĄCY^{ab} WEDŁUG PŁCI, SEKTORÓW EKONOMICZNYCH, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Z ogółem sektor		
			przemysłowy	usługowy	
				rynkowy	nierynkowy
Podregion nyski (dok.)					
Powiat nyski (dok.)					
<i>Gminy miejsko-wiejskie (dok.):</i>					
Otmuchów	1807	898	704	371	430
w tym miasto	1312	682	655	349	290
Paczków	1755	819	741	279	576
w tym miasto	1301	662	536	259	486
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Kamiennik	231	126	#	38	134
Łambinowice	641	286	302	119	184
Pakosławice	340	161	62	74	105
Skoroszyce	444	240	130	83	138
Powiat prudnicki	8249	4543	2997	1921	2801
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Biała	899	498	256	191	362
w tym miasto	633	334	209	175	246
Głogówek	1706	873	541	491	528
w tym miasto	1331	685	496	444	373
Prudnik	5288	3000	2094	1220	1794
w tym miasto	5055	2874	2033	1171	1712
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubrza	356	172	106	19	117
Podregion opolski	137513	63406	54484	42052	38262
Powiat głubczycki	8797	4305	3197	1495	3188
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Baborów	506	263	153	70	175
w tym miasto	370	210	128	55	157
Głubczyce	5718	2635	2553	1074	1765
w tym miasto	4586	2231	2055	1049	1445
Kietrz	1410	717	428	265	355
w tym miasto	1101	537	410	174	291
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Branice	1163	690	#	86	893
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	21143	9253	8709	7151	4803
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Kędzierzyn-Koźle	17935	7965	7628	6317	3926
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Bierawa	1299	389	556	506	197
Cisek	380	198	104	122	143
Pawłowiczki	726	312	88	100	229
Polska Cerekiew	350	152	159	31	118
Reńska Wieś	453	237	174	75	190

TABL. 4(5). **PRACUJĄCY^{ab} WEDŁUG PŁCI, SEKTORÓW EKONOMICZNYCH, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Z ogółem sektor		
			przemysłowy	usługowy	
				rynkowy	nierynkowy
Podregion opolski (cd.)					
Powiat krapkowicki	14556	5477	9673	2482	2270
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Gogolin	2319	828	1423	461	426
w tym miasto	971	455	522	166	283
Krapkowice	6616	2794	4294	1277	983
w tym miasto	6329	2663	4246	1156	898
Zdzieszowice	4616	1329	3595	549	468
w tym miasto	4397	1227	3476	536	385
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Strzeleczyński	580	334	158	125	255
Walce	425	192	203	70	138
Powiat oleski	10405	4775	5239	1969	2956
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Dobrodzień	2049	869	1449	259	324
w tym miasto	1429	662	929	234	257
Gorzów Śląski	731	327	340	92	222
w tym miasto	432	229	205	76	141
Olesno	3948	2033	1524	766	1553
w tym miasto	3556	1861	1403	715	1402
Praszka	2614	936	1644	509	452
w tym miasto	2303	823	1492	434	377
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Radłów	181	115	#	44	99
Rudniki	631	323	221	253	156
Zębowice	251	172	#	46	150
Powiat opolski	19145	8609	10538	3762	4180
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Niemodlin	1887	806	605	637	431
w tym miasto	1467	675	441	607	332
Ozimek	4906	2641	3846	417	627
w tym miasto	2358	960	1511	329	508
Prószków	1223	597	521	240	404
w tym miasto	637	381	118	178	305
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Chrzastowice	584	393	164	178	231
Dąbrowa	690	314	75	328	251
Dobrzeń Wielki	4152	1307	2686	662	757
Komprachcice	676	342	267	196	205
Łubniany	992	418	502	259	194
Murów	885	328	556	134	135
Popielów	528	319	148	55	234
Tarnów Opolski	1151	466	586	289	272
Tułowice	621	340	287	105	183
Turawa	850	338	295	262	256

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności. b Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 4(5). **PRACUJĄCY^{ab} WEDŁUG PŁCI, SEKTORÓW EKONOMICZNYCH, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym kobiety	Z ogółem sektor		
			przemysłowy	usługowy	
				rynkowy	nierynkowy
Podregion opolski (dok.)					
Powiat strzelecki	11799	5666	4620	3003	3999
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Kolonowskie	762	311	449	149	151
w tym miasto	626	251	374	113	131
Leśnica	615	348	#	155	252
w tym miasto	402	275	67	121	202
Strzelce Opolskie	6642	3253	2210	1763	2612
w tym miasto	5980	2891	2003	1652	2296
Ujazd	539	291	218	114	193
w tym miasto	304	208	146	30	127
Zawadzkie	2418	883	1420	497	465
w tym miasto	2055	740	1332	307	401
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Izbicko	277	199	#	81	151
Jemielnica	546	381	117	244	175
Miasto na prawach powiatu – Opole	51668	25321	12508	22190	16866

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności. b Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 12.

TABL. 5(6). **PRZYJĘCIA DO PRACY^a WEDŁUG SEKCJI W 2009 R.**

SEKCJE	Ogółem	Z ogółem				Współ- czynnik przyjęć w %
		kobiety	podejmujący pierwszą pracę		zmienia- jący pracę	
			razem	w tym absolwenci		
OGÓŁEM	33475	13523	3504	2953	17118	20,2
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo	583	156	64	52	179	15,1
Przemysł	11866	5096	1148	995	6737	19,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	11232	4982	1093	949	6493	20,2
Budownictwo	3959	134	333	236	2259	36,8
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	3270	1453	335	242	1517	22,9
Transport i gospodarka magazynowa	1550	179	113	97	946	24,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	293	142	21	21	101	14,9
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	3419	920	219	207	1386	70,6
Edukacja	2139	1541	231	177	994	9,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1550	1240	269	249	811	10,2

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

TABL. 6(7). ZWOLNIENIA Z PRACY^a WEDŁUG PRZYCZYN ORAZ SEKCJI W 2009 R.

SEKCJE	Ogółem	Z ogółem				Współ- czynnik zwolnień w %
		kobiety	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez		przenie- sieni na emeryturę	
			zakład pracy	pracow- nika		
OGÓŁEM	33306	12111	6755	3182	1182	20,0
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo	722	203	112	96	45	18,6
Przemysł	12481	3902	3675	1148	415	20,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	11872	3789	3599	1119	327	21,3
Budownictwo	4020	136	848	379	52	37,3
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	3627	1703	816	532	30	25,4
Transport i gospodarka magazynowa	1416	146	250	159	45	22,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	352	194	62	35	26	18,2
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	2985	778	367	195	40	61,7
Edukacja	1941	1447	133	125	176	8,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1655	1383	93	107	55	11,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

TABL. 7(8). WOLNE MIEJSCA PRACY^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI
Stan w dniu 31 XII

SEKCJE	2008			2009		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	2120	441	1679	1261	314	947
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	66	8	58	16	4	12
Przemysł	612	104	508	304	82	222
w tym przetwórstwo przemysłowe	598	95	503	275	70	205
Budownictwo	345	–	345	208	–	208
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	299	–	299	342	–	342
Transport i gospodarka magazynowa	259	11	248	49	27	22
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	16	6	10	13	1	12
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	46	–	46	39	–	39
Edukacja	30	30	–	17	17	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100	70	30	62	37	25

a W jednostkach lokalnych.

TABL. 8(9). **WOLNE MIEJSCA PRACY^a WEDŁUG WYBRANYCH ZAWODÓW I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII

SEKCJE LATA		Ogółem	W tym w zawodach					
			specjali- ści	technicy i inny średni personel	pracow- nicy biu- rowi	robotnicy przemys- łowi i rze- mieśni- cy	operato- rzy i monte- rzy ma- szyn i urzą- dzeń	pracow- nicy przy pracach prostych
OGÓŁEM	2008	2120	352	155	106	652	463	131
	2009	1261	210	69	109	327	90	328
w tym:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	2008	66	1	1	—	3	7	15
	2009	16	1	2	—	1	9	2
Przemysł	2008	612	53	13	6	342	172	15
	2009	304	43	19	10	125	49	47
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	2008	598	50	13	6	338	167	15
	2009	275	42	17	5	111	43	47
Budownictwo	2008	345	3	12	34	176	56	62
	2009	208	—	15	—	187	6	—
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2008	299	15	55	15	120	7	—
	2009	342	—	3	51	1	2	235
Transport i gospodarka ma- gazynowa	2008	259	3	14	14	7	209	—
	2009	49	3	9	—	12	24	1
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	2008	16	6	3	2	3	—	1
	2009	13	1	1	1	—	—	—
Edukacja	2008	30	14	3	3	1	—	7
	2009	17	8	—	2	—	—	7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2008	100	81	10	2	—	—	6
	2009	62	48	7	6	—	—	—

a W jednostkach lokalnych.

TABL. 9(10). **NOWO UTWORZONE MIEJSCA PRACY^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI**

SEKCJE	2008			2009		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	11488	1329	10159	10834	1942	8892
w tym:						
Przemysł	2717	217	2500	2501	123	2378
w tym przetwórstwo przemysłowe	2560	113	2447	2325	10	2315
Budownictwo	1970	—	1970	2327	—	2327
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	2938	2	2936	1670	—	1670
Transport i gospodarka magazynowa	993	2	991	514	6	508
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	295	5	290	316	—	316
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	262	7	255	488	31	457
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	476	—	476	610	—	610
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	453	453	—	943	943	—
Edukacja	428	410	18	541	511	30
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	215	101	114	256	132	124

a W jednostkach lokalnych.

TABL. 10(11). **ZLIKWIDOWANE MIEJSCA PRACY^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI W 2009 R.**

SEKCJE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
OGÓŁEM	10314	1607	8707	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Przemysł	3519	344	3175	34,1	21,4	36,5
w tym przetwórstwo przemysłowe	3323	205	3118	32,2	12,8	35,8
Budownictwo	1789	–	1789	17,3	x	20,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1625	–	1625	15,8	x	18,7
Transport i gospodarka magazynowa	649	36	613	6,3	2,2	7,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	335	14	321	3,2	0,9	3,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	232	10	222	2,2	0,6	2,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	492	–	492	4,8	x	5,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	643	643	–	6,2	40,0	x
Edukacja	357	337	20	3,5	21,0	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	133	95	38	1,3	5,9	0,4

^a W jednostkach lokalnych.TABL. 11(12). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2008=100	
OGÓŁEM	169752	167187	100,0	98,5
sektor: publiczny	72865	72966	43,6	100,1
prywatny	96887	94220	56,4	97,2
w tym:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3808	3688	2,2	96,8
Przemysł	62606	58784	35,2	93,9
w tym przetwórstwo przemysłowe	55755	52010	31,1	93,3
Budownictwo	8501	8944	5,3	105,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	14869	14627	8,7	98,4
Transport i gospodarka magazynowa	6882	6762	4,0	98,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1598	1551	0,9	97,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...	3048	2860	1,7	93,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2092	1979	1,2	94,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	15110	16037	9,6	106,1
Edukacja	25418	25809	15,4	101,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14564	14798	8,9	101,6
Pozostała działalność usługowa	357	310	0,2	86,8

^a Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 i 3 na str. 12.

Bezrobocie rejestrowane

TABL. 1(13). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ORAZ STOPA BEZROBOCIA

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009			
	w liczbach bezwzględnych		w % ogółem	2000=100	2008=100
OGÓŁEM	35698	47129	100,0	68,0	132,0
mężczyźni	14861	22894	48,6	78,8	154,1
kobiety	20837	24235	51,4	60,2	116,3
z ogółem:					
Mieszkający na wsi	15790	20820	44,2	66,4	131,9
Niepełnosprawni	1751	2320	4,9	203,7	132,5
Posiadający prawo do zasiłku	6345	8333	17,7	61,5	131,3
Poprzednio pracujący	28678	38479	81,6	70,3	134,2
w tym zwolnieni z przyczyn dotyczą- cych zakładu pracy	750	1482	3,1	28,6	197,6
Pozostający bez pracy powyżej 12 mie- sięcy	9449	9505	20,2	33,1	100,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	9,8	12,6	x	x	x

TABL. 2(14). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WYBRANYCH KATEGORII,
PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem			
		kobiety	poprzednio pracujący	w tym zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki
WOJEWÓDZTWO	47129	24235	38479	1482	2774
Podregion nyski	23617	11959	19619	662	1226
powiaty:					
Brzeski	5810	3062	4738	174	193
Kluczborski	3345	1836	2829	121	263
Namysławski	2748	1528	2345	128	187
Nyski	8479	4006	7150	96	409
Prudnicki	3235	1527	2557	143	174
Podregion opolski	23512	12276	18860	820	1548
powiaty:					
Głubczycki	2845	1422	2268	20	168
Kędzierzyńsko-kozielski	4476	2391	3449	130	297
Krapkowicki	2764	1536	2196	151	190
Oleski	2067	1076	1657	60	220
Opolski	4629	2427	3840	208	250
Strzelecki	2597	1328	1861	110	207
Miasto na prawach powiatu – Opole	4134	2096	3589	141	216

TABL. 3(15). NAPŁYW BEZROBOTNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
OGÓŁEM	73281	90432	38060	42615
po raz: pierwszy	13348	18490	7063	8340
kolejny	59933	71942	30997	34275
z ogółem:				
Po pracach interwencyjnych	117	80	59	40
Po robotach publicznych	576	1036	245	397
Po stażu	4441	5762	3642	4456
Po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy	1238	682	1037	560
Po szkoleniu	6320	7164	2827	2851
Po pracach społecznie użytecznych	4995	4555	2933	2624
Osoby poprzednio pracujące	55464	70079	26917	31292
w tym zwolnione z przyczyn dotyczą- cych zakładu pracy	903	2614	519	1230
Osoby dotychczas niepracujące	17817	20353	11143	11323
Zamieszkali na wsi	32380	38722	17204	18362
Osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	7852	9565	5355	5658
Do 25 roku życia	23292	28851	13555	14734
Do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą	2418	2859	1711	1907
Długotrwale bezrobotni	25734	24711	15263	14360
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	4984	5210	4984	5210
Powyżej 50 roku życia	12976	16226	5015	5769
Bez kwalifikacji zawodowych	23572	26836	12737	13384
Bez doświadczenia zawodowego	24161	26755	14642	14877
Bez wykształcenia średniego	41791	51619	17609	19611
Samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	5415	6391	4758	5373
Osoby, które po odbyciu kary pozbawie- nia wolności nie podjęły zatrudnienia ..	1122	1361	51	56
Niepełnosprawni	2989	3739	1378	1616

TABL. 4(16). ODPŁYW BEZROBOTNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
OGÓŁEM	80921	79001	43414	39217
z przyczyn:				
Podjęcia pracy	28637	28815	14456	13609
niesubsydiowanej	23304	22019	12351	10902
w tym pracy sezonowej	869	956	512	521
subsydiowanej	5333	6796	2105	2707
w tym:				
prac interwencyjnych	595	448	357	276
robót publicznych	1803	3121	749	1234
podjęcia działalności gospodarczej ..	1843	1926	541	661
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	1044	1260	444	531
rozpoczęcia:				
Szkolenia	6471	6433	2819	2554
Stażu	4548	7010	3644	5353
Przygotowania zawodowego w miejscu pracy	1395	204	1123	164
Pracy społecznie użytecznej	5479	5520	3157	3075
Niepotwierdzenia gotowości do pracy	23730	21244	11292	9070
Dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	5555	4394	4296	3058
Innych	5106	5381	2627	2334

TABL. 5(17). ODPŁYW BEZROBOTNYCH Z POWODU PODJĘCIA PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
OGÓŁEM	28637	28815	14456	13609
z ogółem:				
Osoby poprzednio pracujące	23636	24298	11449	11021
w tym zwolnione	368	833	211	414
Osoby dotychczas nie pracujące	5001	4517	3007	2588
Zamieszkali na wsi	12554	12591	6188	5794
Osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	2047	1930	1297	1104
Do 25 roku życia	7393	7377	4002	3697
Do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą	834	791	572	503
Długotrwale bezrobotni	9442	6416	5458	3768
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	1482	1044	1482	1044
Powyżej 50 roku życia	4379	4309	1467	1345

TABL. 5(17). ODPŁYW BEZROBOTNYCH Z POWODU PODJĘCIA PRACY (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
z ogółem: (dok.):				
Bez kwalifikacji zawodowych	7339	6615	3844	3339
Bez doświadczenia zawodowego	7270	6367	4248	3604
Bez wykształcenia średniego	15221	14803	6055	5387
Samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	1869	1767	1641	1492
Osoby, które po odbyciu kary pozbawie- nia wolności nie podjęły zatrudnienia ..	202	152	8	6
Niepełnosprawni	981	976	445	435

TABL. 6(18). BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem po:						
		pracach interwen- cyjnych	robotach publicz- nych	stażu	odbyciu przygoto- wania zawodo- wego w miejscu pracy	szkoleniu	pracach społecznie użytecz- nych	
WOJEWÓDZTWO	2008	73281	117	576	4441	1238	6320	4995
	2009	90432	80	1036	5762	682	7164	4555
Podregion nyski	2008	38370	78	395	2242	810	2731	3222
	2009	46201	51	801	2833	380	3377	2898
powiaty:								
Brzeski	2008	9016	8	51	506	184	275	1007
	2009	11628	5	200	890	154	738	790
Kluczborski	2008	6040	37	83	540	152	128	1146
	2009	7115	25	143	673	107	267	1144
Namysłowski	2008	3848	20	190	282	10	291	2
	2009	4347	8	184	241	14	319	—
Nyski	2008	14738	—	18	736	427	1609	864
	2009	17420	—	165	669	77	1588	641
Prudnicki	2008	4728	13	53	178	37	428	203
	2009	5691	13	109	360	28	465	323
Podregion opolski	2008	34911	39	181	2199	428	3589	1773
	2009	44231	29	235	2929	302	3787	1657
powiaty:								
Głubczycki	2008	3590	3	48	177	37	246	222
	2009	4648	4	95	222	57	440	171
Kędzierzyńsko- -kozielski	2008	5739	12	40	361	8	556	315
	2009	7732	15	55	522	2	591	258
Krapkowicki	2008	3844	14	19	346	31	279	79
	2009	5143	6	26	418	31	329	58
Oleski	2008	3091	9	3	180	1	292	200
	2009	4047	4	6	220	5	330	187
Opolski	2008	7308	1	—	499	174	981	696
	2009	8729	—	—	734	107	777	770
Strzelecki	2008	4419	—	71	252	37	238	60
	2009	5483	—	53	221	8	303	92
Miasto na prawach powiatu – Opole	2008	6920	—	—	384	140	997	201
	2009	8449	—	—	592	92	1017	121

TABL. 7(19). BEZROBOTNI WYREJESTROWANI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym wyrejestrowani z tytułu					
			podjęcia pracy					
			razem	niesubsydiowanej	subsydiowanej	w tym		
prace interwencyjne	roboty publiczne	podjęcie działalności gospodarczej						
WOJEWÓDZTWO	2008	80921	28637	23304	5333	595	1803	1843
	2009	79001	28815	22019	6796	448	3121	1926
Podregion nyski	2008	42501	15751	12479	3272	439	1338	936
	2009	41254	15848	10980	4868	325	2716	985
powiaty:								
Brzeski	2008	10312	4338	3604	734	88	170	318
	2009	11088	4552	3329	1223	66	523	383
Kluczborski	2008	6525	1985	1678	307	79	107	112
	2009	6220	1860	1430	430	54	186	150
Namysłowski	2008	4337	1928	1441	487	46	246	107
	2009	3525	1545	1138	407	10	232	101
Nyski	2008	16064	6033	4525	1508	181	742	325
	2009	15357	6364	3828	2536	154	1654	282
Prudnicki	2008	5263	1467	1231	236	45	73	74
	2009	5064	1527	1255	272	41	121	69
Podregion opolski	2008	38420	12886	10825	2061	156	465	907
	2009	37747	12967	11039	1928	123	405	941
powiaty:								
Głubczycki	2008	3868	1393	1104	289	33	90	72
	2009	3980	1288	974	314	43	133	71
Kędzierzyńsko-kozielski	2008	7008	1969	1729	240	41	55	89
	2009	6296	1974	1638	336	27	76	138
Krapkowicki	2008	3998	1409	1228	181	18	40	72
	2009	4447	1324	1161	163	18	31	75
Oleski	2008	3290	1185	994	191	27	8	112
	2009	3380	1288	1057	231	25	16	143
Opolski	2008	8078	2525	2086	439	7	132	238
	2009	7247	2531	2149	382	7	65	219
Strzelecki	2008	4635	1807	1451	356	14	104	69
	2009	5035	2006	1794	212	3	68	78
Miasto na prawach powiatu – Opole	2008	7543	2598	2233	365	16	36	255
	2009	7362	2556	2266	290	–	16	217

TABL. 8(20). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ STAŻU PRACY W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem m – w tym mężczyźni		Ogółem	Według czasu pozostawania bez pracy ^{1,2}				
			1 miesiąc i mniej	1–3	3–6	6–12	powyżej 12 miesięcy
OGÓŁEM	o	47129	5996	12733	9966	8929	9505
	m	22894	3607	6788	4752	4239	3508
Według wieku:							
24 lata i mniej	o	10527	1553	3676	2712	1545	1041
	m	4743	888	1852	1185	597	221
25–34	o	12527	1681	3247	2692	2532	2375
	m	5267	974	1609	1174	990	520
35–44	o	8255	1022	2042	1673	1679	1839
	m	3586	574	1005	699	764	544
45–54	o	10649	1234	2680	2039	2166	2530
	m	5465	755	1472	1057	1144	1037
55 lat i więcej	o	5171	506	1088	850	1007	1720
	m	3833	416	850	637	744	1186
Według poziomu wykształcenia:							
Wyższe	o	3700	474	1113	905	635	573
	m	1402	202	431	326	231	212
Policealne i średnie zawodowe ...	o	9561	1162	2615	2139	1856	1789
	m	3811	595	1186	842	712	476
Średnie ogólnokształcące	o	4647	562	1472	1086	829	698
	m	1569	254	559	341	253	162
Zasadnicze zawodowe	o	13941	1826	3596	2958	2765	2796
	m	7829	1252	2208	1669	1567	1133
Gimnazjalne i niższe	o	15280	1972	3937	2878	2844	3649
	m	8283	1304	2404	1574	1476	1525
Według stażu pracy²:							
Bez stażu pracy	o	8650	1031	2619	2040	1287	1673
	m	3432	530	1215	840	451	396
1 rok i mniej	o	6285	993	1876	1313	1027	1076
	m	2583	509	861	522	379	312
1– 5	o	10609	1413	2922	2286	2078	1910
	m	4990	881	1574	1055	911	569
5–10	o	5835	730	1443	1229	1213	1220
	m	2764	450	789	579	540	406
10–20	o	7313	946	1827	1429	1451	1660
	m	3648	600	997	697	730	624
20–30	o	6146	672	1536	1169	1337	1432
	m	3741	468	965	693	816	799
Powyżej 30 lat	o	2291	211	510	500	536	534
	m	1736	169	387	366	412	402

¹ Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ² Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

TABL. 9(21). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W wieku				
		24 lata i mniej	25–34	35–44	45–54	55 lat i więcej
WOJEWÓDZTWO	47129	10527	12527	8255	10649	5171
Podregion nyski	23617	5056	6264	4235	5457	2605
powiaty:						
Brzeski	5810	1103	1610	1054	1408	635
Kluczborski	3345	852	888	601	692	312
Namysłowski	2748	705	706	450	600	287
Nyski	8479	1643	2271	1543	1983	1039
Prudnicki	3235	753	789	587	774	332
Podregion opolski	23512	5471	6263	4020	5192	2566
powiaty:						
Głubczycki	2845	717	714	504	614	296
Kędzierzyńsko-kozielski	4476	1053	1097	829	1048	449
Krapkowicki	2764	669	700	502	602	291
Oleski	2067	570	540	303	442	212
Opolski	4629	1108	1288	777	970	486
Strzelecki	2597	727	622	417	562	269
Miasto na prawach powiatu – Opole	4134	627	1302	688	954	563

TABL. 10(22). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z wykształceniem				
		wyższym	policealnym i średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym
WOJEWÓDZTWO	47129	3700	9561	4647	13941	15280
Podregion nyski	23617	1562	5077	2278	7207	7493
powiaty:						
Brzeski	5810	372	1441	383	1758	1856
Kluczborski	3345	206	819	379	890	1051
Namysłowski	2748	136	531	376	848	857
Nyski	8479	667	1714	819	2662	2617
Prudnicki	3235	181	572	321	1049	1112

TABL. 10(22). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z wykształceniem				
		wyższym	police- alnym i średnim zawodo- wym	średnim ogólno- kształcą- cym	zasadni- czym zawodo- wym	gimnazjal- nym, pod- stawowym i niepełnym podstawo- wym
Podregion opolski	23512	2138	4484	2369	6734	7787
powiaty:						
Głubczycki	2845	142	502	324	824	1053
Kędzierzyńsko-kozielski	4476	315	895	336	1286	1644
Krapkowicki	2764	162	436	261	872	1033
Oleski	2067	192	525	184	665	501
Opolski	4629	363	830	470	1489	1477
Strzelecki	2597	160	475	221	736	1005
Miasto na prawach powiatu – Opole	4134	804	821	573	862	1074

TABL. 11(23). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG STAŻU PRACY, PODREGIONÓW, I POWIATÓW W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ze stażem pracy ^a						Bez sta- żu pracy
		1 rok i mniej	1–5	5–10	10–20	20–30	powyżej 30 lat	
WOJEWÓDZTWO	47129	6285	10609	5835	7313	6146	2291	8650
Podregion nyski	23617	3247	5334	3056	3742	3110	1130	3998
powiaty:								
Brzeski	5810	617	1383	786	973	776	203	1072
Kluczborski	3345	701	775	429	461	353	110	516
Namysławski	2748	470	704	380	383	306	102	403
Nyski	8479	1116	1796	1063	1405	1221	549	1329
Prudnicki	3235	343	676	398	520	454	166	678
Podregion opolski	23512	3038	5275	2779	3571	3036	1161	4652
powiaty:								
Głubczycki	2845	352	664	389	458	324	81	577
Kędzierzyńsko-kozielski	4476	521	1020	483	667	515	243	1027
Krapkowicki	2764	334	640	334	417	342	129	568
Oleski	2067	242	493	235	315	247	125	410
Opolski	4629	589	1069	579	738	639	226	789
Strzelecki	2597	336	517	266	321	297	124	736
Miasto na prawach powiatu – – Opole	4134	664	872	493	655	672	233	545

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

TABL. 12(24). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA
BEZ PRACY, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Według czasu pozostawania bez pracy ^a					
		1 miesiąc i mniej	1–3	3–6	6–12	12–24	24 mie- siące i więcej
WOJEWÓDZTWO	47129	5996	12733	9966	8929	5216	4289
Podregion nyski	23617	3273	6351	4770	4379	2609	2235
powiaty:							
Brzeski	5810	735	1402	1172	1256	606	639
Kluczborski	3345	596	778	745	521	313	392
Namysłowski	2748	286	631	540	590	414	287
Nyski	8479	1271	2679	1631	1441	843	614
Prudnicki	3235	385	861	682	571	433	303
Podregion opolski	23512	2723	6382	5196	4550	2607	2054
powiaty:							
Głubczycki	2845	299	807	533	546	362	298
Kędzierzyńsko-kozielski	4476	404	1242	1085	894	485	366
Krapkowicki	2764	383	647	602	518	290	324
Oleski	2067	270	602	487	348	233	127
Opolski	4629	540	1222	1010	942	520	395
Strzelecki	2597	319	721	588	497	272	200
Miasto na prawach powiatu – – Opole	4134	508	1141	891	805	445	344

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy, przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

TABL. 13(25). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BEZ PRAWA
DO ZASIŁKU**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu bezrobotnych danej kategorii		2008=100
OGÓŁEM	29353	38796	82,3	132,2
mężczyźni	11756	18240	79,7	155,2
kobiety	17597	20556	84,8	116,8
z ogółem:				
Osoby poprzednio pracujące	22463	30208	78,5	134,5
w tym zwolnione	307	464	31,3	151,1
Osoby dotychczas nie pracujące	6890	8588	99,3	124,6
Zamieszkali na wsi	13039	17306	83,1	132,7
Osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	1717	2708	97,6	157,7
Do 25 roku życia	6486	9730	92,4	150,0
Do 27 roku życia, którzy ukończyli szkołę wyższą	428	685	96,9	160,0
Długotrwale bezrobotni	16927	17457	99,3	103,1

TABL. 13(25). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BEZ PRAWA DO ZASIŁKU (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych		w % ogółu bezrobotnych danej kategorii	2008=100
z ogółem (dok.):				
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	4318	4787	98,6	110,9
Powyżej 50 roku życia	6736	8074	73,3	119,9
Bez kwalifikacji zawodowych	10304	12267	87,2	119,1
Bez doświadczenia zawodowego	8925	11338	99,3	127,0
Bez wykształcenia średniego	18585	24123	82,6	129,8
Samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	3235	3794	88,4	117,3
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia ..	392	579	93,5	147,7
Niepełnosprawni	1443	1901	81,9	131,7

TABL. 14(26). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI BEZ PRAWA DO ZASIŁKU WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
WOJEWÓDZTWO	29353	38796	17597	20556
Podregion nyski	14580	18755	8667	9800
powiaty:				
Brzeski	4104	4208	2495	2276
Kluczborski	2143	2881	1386	1664
Namysławski	1564	2333	1030	1346
Nyski	4661	6554	2583	3181
Prudnicki	2108	2779	1173	1333
Podregion opolski	14773	20041	8930	10756
powiaty:				
Głubczycki	1910	2501	1095	1275
Kędzierzyńsko-kozielski	2699	3878	1644	2092
Krapkowicki	1834	2380	1259	1376
Oleski	1157	1700	703	935
Opolski	2692	3881	1601	2113
Strzelecki	1896	2313	1141	1203
Miasto na prawach powiatu – Opole	2585	3388	1487	1762

TABL. 15(27). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH ZAMIESZKAŁYCH NA WSI**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009		
	w liczbach bezwzględnych	w % ogółu bezrobotnych danej kategorii		2008=100
OGÓŁEM	15790	20820	44,2	131,9
mężczyźni	6393	9824	42,9	153,7
kobiety	9397	10996	45,4	117,0
z ogółem:				
Do 25 roku życia	3615	5377	51,1	148,7
Długotrwale bezrobotni	7671	7846	44,6	102,3
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	2160	2351	48,4	108,8
Powyżej 50 roku życia	3579	4475	40,6	125,0
Bez kwalifikacji zawodowych	5348	6295	44,7	117,7
Bez doświadczenia zawodowego	4243	5339	46,8	125,8
Bez wykształcenia średniego	10662	13841	47,4	129,8
Samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia	1292	1557	36,3	120,5
Osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia ..	146	216	34,9	147,9
Niepełnosprawni	631	854	36,8	135,3

TABL. 16(28). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ STAŻU PRACY W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem m – w tym mężczyźni	Ogółem	Według czasu pozostawania bez pracy ^{1,2}					
		1 miesiąc i mniej	1–3	3–6	6–12	powyżej 12 miesięcy	
OGÓŁEM	o m	20820 9824	2629 1583	5603 2945	4290 1963	3905 1819	4393 1514
Według wieku:							
24 lata i mniej	o m	5377 2338	776 443	1844 895	1372 595	814 293	571 112
25–34	o m	5367 2116	697 382	1311 645	1087 439	1127 421	1145 229
35–44	o m	3583 1474	455 257	876 405	703 287	694 314	855 211
45–54	o m	4406 2285	505 333	1101 624	808 396	883 488	1109 444
55 lat i więcej	o m	2087 1611	196 168	471 376	320 246	387 303	713 518

1 Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. 2 Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

TABL. 16(28). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY, WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ STAŻU PRACY W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem m – w tym mężczyźni	Ogółem	Według czasu pozostawania bez pracy ^{1,2}					
		1 miesiąc i mniej	1–3	3–6	6–12	powyżej 12 miesięcy	
Według poziomu wykształcenia:							
Wyższe	o	1127	132	348	289	187	171
	m	351	45	124	87	49	46
Policealne i średnie zawodowe ...	o	4043	515	1135	914	758	721
	m	1497	262	495	336	254	150
Średnie ogólnokształcące	o	1809	206	592	422	321	268
	m	519	86	197	116	78	42
Zasadnicze zawodowe	o	6756	858	1745	1411	1328	1414
	m	3607	580	1016	748	744	519
Gimnazjalne i niższe	o	7085	918	1783	1254	1311	1819
	m	3850	610	1113	676	694	757
Według stażu pracy²:							
Bez stażu pracy	o	4146	474	1271	956	606	839
	m	1497	231	553	364	174	175
1 rok i mniej	o	2707	442	752	560	441	512
	m	996	214	304	213	143	122
1– 5	o	4922	640	1340	1033	984	925
	m	2266	396	730	462	421	257
5–10	o	2627	340	639	529	559	560
	m	1216	207	355	251	243	160
10–20	o	3173	400	809	591	609	764
	m	1615	284	446	281	322	282
20–30	o	2373	254	593	432	504	590
	m	1538	183	399	249	347	360
Powyżej 30 lat	o	872	79	199	189	202	203
	m	696	68	158	143	169	158

1 Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. 2 Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

TABL. 17(29). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
WOJEWÓDZTWO	15790	20820	9397	10996
Podregion nyski	8635	10910	5095	5689
powiaty:				
Brzeski	2316	2545	1382	1356
Kluczborski	1175	1545	752	866
Namysłowski	1312	1823	848	1043
Nyski	2873	3769	1549	1822
Prudnicki	959	1228	564	602

TABL. 17(29). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2008	2009
	ogółem		w tym kobiety	
Podregion opolski	7155	9910	4302	5307
powiaty:				
Głubczycki	1144	1462	653	763
Kędzierzyńsko-kozielski	845	1269	515	683
Krapkowicki	846	1121	590	634
Oleski	770	1150	455	602
Opolski	2514	3713	1472	1972
Strzelecki	1036	1195	617	653

TABL. 18(30). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobotni zarejestrowani						
	do 25 ro- ku życia	długo- trwale	powyżej 50 roku życia	bez kwa- lifikacji zawodo- wych	bez do- świad- czenia zawodo- wego	bez wy- kształce- nia śred- niego	niepełno- sprawni
OGÓŁEM	10527	17578	11021	14075	11420	29221	2320
Według wieku:							
24 lata i mniej	10527	2043	x	3807	6239	4907	181
25–34	x	4304	x	2407	3293	6195	373
35–44	x	3407	x	2305	792	6015	418
45–54	x	5103	x	3423	709	8044	844
55 lat i więcej	x	2721	x	2133	387	4060	504
Według poziomu wykształcenia:							
Wyższe	665	959	325	x	1367	x	69
Policealne i średnie zawodowe	2463	3236	1837	x	2693	x	385
Średnie ogólnokształcące	2493	1324	449	2656	2169	x	124
Zasadnicze zawodowe	2258	5150	3341	x	1145	13941	803
Gimnazjalne i niższe	2648	6909	5069	11419	4046	15280	939

TABL. 18(30). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobotni zarejestrowani						
	do 25 roku życia	długo- trwale	powyżej 50 roku życia	bez kwa- lifika- cji za- wodo- wych	bez do- świad- czenia zawodo- wego	bez wy- kształce- nia śred- niego	niepełno- sprawni
Według czasu pozostawania bez pracy^{a, b}:							
1 miesiąc i mniej	1553	1106	1160	1749	1470	3798	207
1– 3	3674	2720	2553	3718	3480	7533	466
3– 6	2714	2148	1988	2699	2615	5836	419
6–12	1545	2618	2227	2559	1726	5609	450
Powyżej 12 miesięcy	1041	8986	3093	3350	2129	6445	778
Według stażu pracy^b:							
Bez stażu pracy	4994	2905	525	3804	8650	3806	255
1 rok i mniej	2343	2431	624	2310	2770	3304	216
1– 5	3061	3679	825	2586	x	6726	372
5–10	129	2285	729	1257	x	3972	310
10–20	x	3138	2161	1873	x	5300	474
20–30	x	2581	4017	1619	x	4400	539
Powyżej 30 lat	x	559	2140	626	x	1713	154

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–3 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 1 miesiąc i 1 dzień do 3 miesięcy.

TABL. 19(31). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem k – w tym kobiety	Ogółem	Z ogółem					
		do 25 roku życia	do 27 roku życia, któ- rzy ukoń- czyli szkołę wyższą	powyżej 50 roku życia	długo- trwale bezrobotni	bez kwalifi- kacji zawo- dowych	
WOJEWÓDZTWO	o	47129	10527	707	11021	17578	14075
	k	24235	5784	446	4123	10756	7638
Podregion nyski	o	23617	5056	278	5519	8934	6797
	k	11959	2754	179	1992	5377	3501
powiaty:							
Brzeski	o	5810	1103	35	1427	2245	1590
	k	3062	605	22	583	1381	870
Kluczborski	o	3345	852	51	673	1354	898
	k	1836	470	32	269	930	533
Namysłowski	o	2748	705	27	617	1139	670
	k	1528	424	20	233	758	397
Nyski	o	8479	1643	124	2036	2748	2616
	k	4006	881	80	664	1532	1206
Prudnicki	o	3235	753	41	766	1448	1023
	k	1527	374	25	243	776	495

TABL. 19(31). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem k – w tym kobiety	Ogółem	Z ogółem					
		do 25 roku życia	do 27 roku życia, któ- rzy ukoń- czyli szkołę wyższą	powyżej 50 roku życia	długo- trwale bezrobotni	bez kwalifi- kacji zawo- dowych	
Podregion opolski	o	23512	5471	429	5502	8644	7278
	k	12276	3030	267	2131	5379	4137
powiaty:							
Głubczycki	o	2845	717	27	629	1250	971
	k	1422	390	21	237	731	539
Kędzierzsko-kozielski	o	4476	1053	60	1045	1714	1668
	k	2391	586	36	412	1069	949
Krapkowicki	o	2764	669	36	597	1081	945
	k	1536	380	25	240	739	561
Oleski	o	2067	570	49	452	674	333
	k	1076	307	35	162	427	196
Opolski	o	4629	1108	85	1029	1619	1287
	k	2427	614	48	390	1004	731
Strzelecki	o	2597	727	41	597	947	1049
	k	1328	409	26	218	577	549
Miasto na prawach powiatu – Opole	o	4134	627	131	1153	1359	1025
	k	2096	344	76	472	832	612

TABL. 20(32). **OFERTY PRACY ZGŁOSZONE DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych		2008=100
OGÓŁEM	39266	33323	84,9
sektor: publiczny	11329	12485	110,2
prywatny	27937	20838	74,6
z ogółem:			
Dotyczące pracy subsydiowanej	14561	17583	120,8
Staże	5262	7469	141,9
Miejsca przygotowania zawodowego	1284	402	31,3
Dla niepełnosprawnych	823	604	73,4
Dla osób, w okresie ostatnich 12 miesięcy od ukończenia nauki	650	437	67,2
Prace społecznie użyteczne	4477	4696	104,9
Dotyczące pracy sezonowej	4128	2878	69,7
Oferty pracy^a	1830	768	42,0
w tym niewykorzystane dłużej niż 1 miesiąc w tym:	906	214	23,6
Staże	143	172	120,3
Miejsca przygotowania zawodowego	5	–	x
Prace społecznie użyteczne	43	53	123,3
Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy^a	20	61	x

^a Stan w dniu 31 XII.

Wynagrodzenia

TABL. 1(33). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI

SEKCJE	2008	2009		
	w złotych		ogółem=100	2008=100
OGÓŁEM	2873,22	2987,87	100,0	104,0
w tym:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3000,39	3057,19	102,3	101,9
Przemysł	2890,92	2981,32	99,8	103,1
Budownictwo	2638,22	2554,37	85,5	96,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2532,09	2583,27	86,5	102,0
Transport i gospodarka magazynowa	2401,02	2437,10	81,6	101,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1607,91	1806,60	60,5	112,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3972,97	3830,19	128,2	96,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2734,53	2941,04	98,4	107,6
Edukacja	2926,56	3118,28	104,4	106,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3043,39	3209,46	107,4	105,5
Pozostała działalność usługowa	1642,02	1744,73	58,4	106,3

a Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 17.

TABL. 2(34). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI

SEKCJE	2008			2009		
	ogółem	sektor		ogółem	sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	w złotych					
OGÓŁEM	2873,22	3265,46	2578,23	2987,87	3442,41	2635,90
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo						
Przemysł	3000,39	3976,08	2403,07	3057,19	3965,90	2498,60
Budownictwo	2890,92	3773,72	2680,06	2981,32	3900,05	2757,78
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2638,22	2795,00	2635,88	2554,37	2722,50	2552,09
Transport i gospodarka magazynowa	2532,09	#	2531,46	2583,27	#	2583,31
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2401,02	2845,82	2245,36	2437,10	2788,54	2346,84
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1607,91	2512,21	1468,84	1806,60	2722,89	1596,40
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3972,97	3959,38	3975,61	3830,19	5497,75	3712,19
Edukacja	2734,53	2757,20	2725,05	2941,04	2979,26	2921,86
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2926,56	2916,44	3838,50	3118,28	3124,09	2778,07
Pozostała działalność usługowa	3043,39	3149,62	2283,41	3209,46	3322,91	2454,47
	1642,02	#	1631,66	1744,73	–	1744,73

a Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 17.

TABL. 3(35). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI, PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym					
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł	budownic- two	handel; naprawa pojazdów samochod- owych ^a	transport i gospo- darka magazy- nowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
W ZŁOTYCH							
WOJEWÓDZTWO	2987,87	3057,19	2981,32	2554,37	2583,27	2437,10	3209,46
Podregion nyski	2653,98	2794,04	2460,56	2141,56	1946,69	2019,57	2871,97
powiaty:							
Brzeski	2687,60	3093,91	2516,06	2556,62	2068,59	2092,67	2720,18
Kluczborski	2730,08	2861,42	2812,49	2249,08	1807,79	1821,15	2648,34
Namysłowski	2671,86	3080,11	2487,31	#	1833,93	#	2833,51
Nyski	2612,02	2352,14	2314,89	1973,72	1912,53	2092,46	3124,48
Prudnicki	2594,65	3032,48	2205,19	#	2127,71	1542,14	2461,75
Podregion opolski	3126,24	3335,31	3195,02	2696,51	2803,84	2565,00	3367,72
powiaty:							
Głubczycki	2750,66	3203,91	2562,56	2445,52	2018,52	#	2737,93
Kędzierzyńsko-kozielski	3363,79	3496,65	3685,81	3065,84	3914,89	3018,88	3391,85
Krapkowicki	3602,56	2511,08	3981,04	3197,52	2666,56	3023,14	3070,44
Oleski	2622,70	3085,90	2561,35	1522,97	2273,41	1562,99	2661,74
Opolski	2681,01	3347,43	2703,98	2316,38	2166,07	2069,25	2759,10
Strzelecki	2839,95	4056,14	2700,51	2751,76	2060,66	2277,08	2730,17
Miasto na prawach powiatu – – Opole	3352,46	4065,48	3591,60	2755,60	2978,28	2530,09	3911,85
2008 = 100							
WOJEWÓDZTWO	104,0	101,9	103,1	96,8	102,0	101,5	105,5
Podregion nyski	104,7	102,4	105,0	99,8	104,3	98,8	104,9
powiaty:							
Brzeski	102,6	102,2	100,6	97,3	105,8	87,6	108,1
Kluczborski	103,6	101,8	103,4	104,5	106,7	98,1	106,9
Namysłowski	104,8	107,2	104,0	x	103,0	x	109,0
Nyski	106,2	101,6	108,0	104,9	101,3	105,9	103,4
Prudnicki	106,0	100,7	106,9	x	112,6	104,2	104,4
Podregion opolski	103,7	100,9	102,5	96,1	101,9	102,1	105,6
powiaty:							
Głubczycki	106,1	101,3	107,2	96,9	113,9	x	110,1
Kędzierzyńsko-kozielski	102,2	93,2	104,1	94,4	102,6	103,5	104,4
Krapkowicki	101,6	113,3	99,7	98,2	110,1	107,8	108,0
Oleski	104,4	98,1	103,7	91,6	105,1	99,8	104,5
Opolski	101,7	102,9	100,2	96,1	97,4	122,9	101,9
Strzelecki	106,9	97,0	108,8	115,2	100,4	103,5	105,4
Miasto na prawach powiatu – – Opole	105,0	91,1	103,4	96,0	102,2	96,4	105,6

^a Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 17.

Aktywność ekonomiczna ludności

TABL. 1(36). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT WIĘCEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009			
		kwartały			
	IV	I	II	III	IV
Ludność w tys.	831	828	790	793	780
W tym mężczyźni	388	391	371	374	375
Aktywni zawodowo	425	442	418	429	424
W tym mężczyźni	239	248	235	237	242
Pracujący	401	398	371	388	386
w tym mężczyźni	226	222	208	218	223
Bezrobotni	24	44	47	41	38
w tym mężczyźni	13	25	27	19	18
Bierni zawodowo	406	387	372	364	356
W tym mężczyźni	149	143	136	137	134
Współczynnik aktywności za- wodowej w %	51,1	53,4	52,9	54,1	54,4
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,3	48,1	47,0	48,9	49,5
Stopa bezrobocia w %	5,6	10,0	11,2	9,6	9,0

TABL. 2(37). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo
		razem	pracujący	bezrobotni	
OGÓŁEM w tys.	780	424	386	38	356
z wykształceniem:					
Wyższym	107	87	84	^a	20
Policealnym i średnim zawodowym ...	192	128	120	9	64
Średnim ogólnokształcącym	72	33	29	^a	39
Zasadniczym zawodowym	222	147	129	18	75
Gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego	187	28	24	^a	158

^a Szacunek mniejszy niż 5 tysięcy, konkretna wartość niepodana ze względu na wysoki losowy błąd próby.

Warunki pracy

TABL. 1(38) **ZATRUDNIENI^{ab} W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

SEKCJE LATA		Ogółem		W tym zagrożenia związane			
				ze środowiskiem pracy		z uciążliwością pracy	
		razem	w tym przez jed- ną grupę czynników	razem	w tym przez jed- ną grupę czynników	razem	w tym przez jed- ną grupę czynników
OGÓŁEM	2008	164,9	109,9	83,3	63,4	67,3	36,2
	2009	165,8	130,7	84,9	61,1	65,8	59,0
w tym:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	2008	117,6	97,9	51,7	38,8	42,6	40,4
	2009	118,3	96,0	58,3	46,2	36,9	35,4
Przemysł	2008	209,8	125,4	101,9	72,1	89,5	38,8
	2009	210,3	167,7	107,3	73,1	81,8	78,8
Budownictwo	2008	229,6	192,1	178,6	162,4	29,8	18,3
	2009	252,6	174,4	191,7	154,9	41,7	12,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2008	39,4	25,4	21,4	13,8	14,5	8,9
	2009	41,4	34,2	20,9	14,8	16,3	16,3
Transport i gospodarka maga- zynowa	2008	177,7	150,5	13,4	10,4	151,8	137,4
	2009	201,0	165,7	20,9	16,8	177,2	146,0
Edukacja	2008	1,9	0,4	1,5	—	—	—
	2009	6,4	6,4	4,5	4,5	—	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2008	59,3	58,7	43,2	42,6	16,1	16,1
	2009	31,5	27,0	29,5	26,7	—	—
Pozostała działalność usłu- gowa	2008	—	—	—	—	—	—
	2009	736,8	736,8	736,8	736,8	—	—

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego. b Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 19.

TABL. 2(39). ZATRUDNIENI^{ab} W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Zagrożenia związane		
			ze środowi- skiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicz- nymi
WOJEWÓDZTWO	2008	19267	9728	7864	1675
	2009	18253	9347	7241	1665
Podregion nyski	2008	3650	2160	1174	316
	2009	3395	1944	1095	356
powiaty:					
Brzeski	2008	634	445	120	69
	2009	714	548	91	75
Kluczborski	2008	663	510	122	31
	2009	666	486	145	35
Namysłowski	2008	834	259	531	44
	2009	703	190	466	47
Nyski	2008	843	513	238	92
	2009	745	467	156	122
Prudnicki	2008	676	433	163	80
	2009	567	253	237	77
Podregion opolski	2008	15617	7568	6690	1359
	2009	14858	7403	6146	1309
powiaty:					
Głubczycki	2008	843	543	189	111
	2009	533	265	99	169
Kędzierzyńsko-kozielski	2008	995	534	422	39
	2009	902	502	346	54
Krapkowicki	2008	2469	2073	203	193
	2009	2247	1946	108	193
Oleski	2008	763	506	48	209
	2009	720	422	62	236
Opolski	2008	5666	1507	3859	300
	2009	5165	1488	3405	272
Strzelecki	2008	1469	1034	293	142
	2009	1259	937	227	95
Miasto na prawach powiatu – Opole ...	2008	3412	1371	1676	365
	2009	4032	1843	1899	290

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego. b Patrz uwagi metodyczne pkt. 1 na str. 19.

TABL. 3(40). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

SEKCJE LATA		Ogółem	W wypadkach			Z ogółem w wypad- kach ^b powodują- cych niezdol- ność do pra- cy 1 dzień i więcej
			śmiertelnych	ciężkich	lekkich	
OGÓŁEM	2008	2709	19	31	2659	2585
	2009	2145	15	28	2102	1984
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2008	88	1	1	86	86
	2009	79	1	–	78	77
Przemysł	2008	1218	7	17	1194	1177
	2009	901	3	16	882	859
Budownictwo	2008	376	4	5	367	370
	2009	262	6	5	251	246
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2008	275	5	3	267	257
	2009	241	1	–	240	223
Transport i gospodarka magazy- nowa	2008	162	1	1	160	150
	2009	130	1	3	126	119
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2008	30	–	–	30	29
	2009	25	–	1	24	24
Edukacja	2008	136	–	1	135	121
	2009	123	–	2	121	107
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	2008	153	–	–	153	138
	2009	117	–	–	117	102
Pozostała działalność usługowa	2008	8	–	–	8	8
	2009	7	–	–	7	7

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Bez poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

TABL. 4(41). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY¹ ORAZ LICZBA DNI
NIEZDOLNOŚCI DO PRACY SPOWODOWANYCH WYPADKAMI
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2009 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE o – ogółem m – w tym mężczyźni	Poszkodowani				Liczba dni niezdolności do pracy		
	ogółem	w wypadkach			ogółem w tys.	na 1 po- szkodo- wanego ²	
		śmiertel- nych	ciężkich	lekkich			
WOJEWÓDZTWO	o	2145	15	28	2102	85106	40,0
	m	1561	15	23	1523	63543	41,1
Podregion nyski	o	536	2	8	526	19537	36,6
	m	373	2	7	364	13698	36,9
powiaty:							
Brzeski	o	128	1	3	124	4701	37,0
	m	91	1	2	88	3508	39,0
Kluczborski	o	81	–	2	79	3324	41,0
	m	62	–	2	60	2729	44,0
Namysłowski	o	69	1	–	68	1401	20,6
	m	53	1	–	52	1086	20,8
Nyski	o	183	–	1	182	7534	41,2
	m	116	–	1	115	4606	39,7
Prudnicki	o	75	–	2	73	2577	34,4
	m	51	–	2	49	1769	34,7
Podregion opolski	o	1609	13	20	1576	65569	41,1
	m	1188	13	16	1159	49845	42,4
powiaty:							
Głubczycki	o	70	2	1	67	3131	46,0
	m	39	2	–	37	2019	54,6
Kędzierzyńsko-kozielski	o	258	3	2	253	11310	44,4
	m	191	3	2	186	8436	44,9
Krapkowicki	o	141	–	3	138	6446	45,7
	m	106	–	3	103	5184	48,9
Oleski	o	69	1	2	66	3171	46,6
	m	57	1	2	54	2602	46,5
Opolski	o	296	2	4	290	11573	39,4
	m	250	2	4	244	9564	38,6
Strzelecki	o	137	–	2	135	4629	33,8
	m	104	–	2	102	3608	34,7
Miasto na prawach powiatu – – Opole	o	638	5	6	627	25309	40,0
	m	441	5	3	433	18432	42,3

¹ Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. ² Bez osób po-
szkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób.